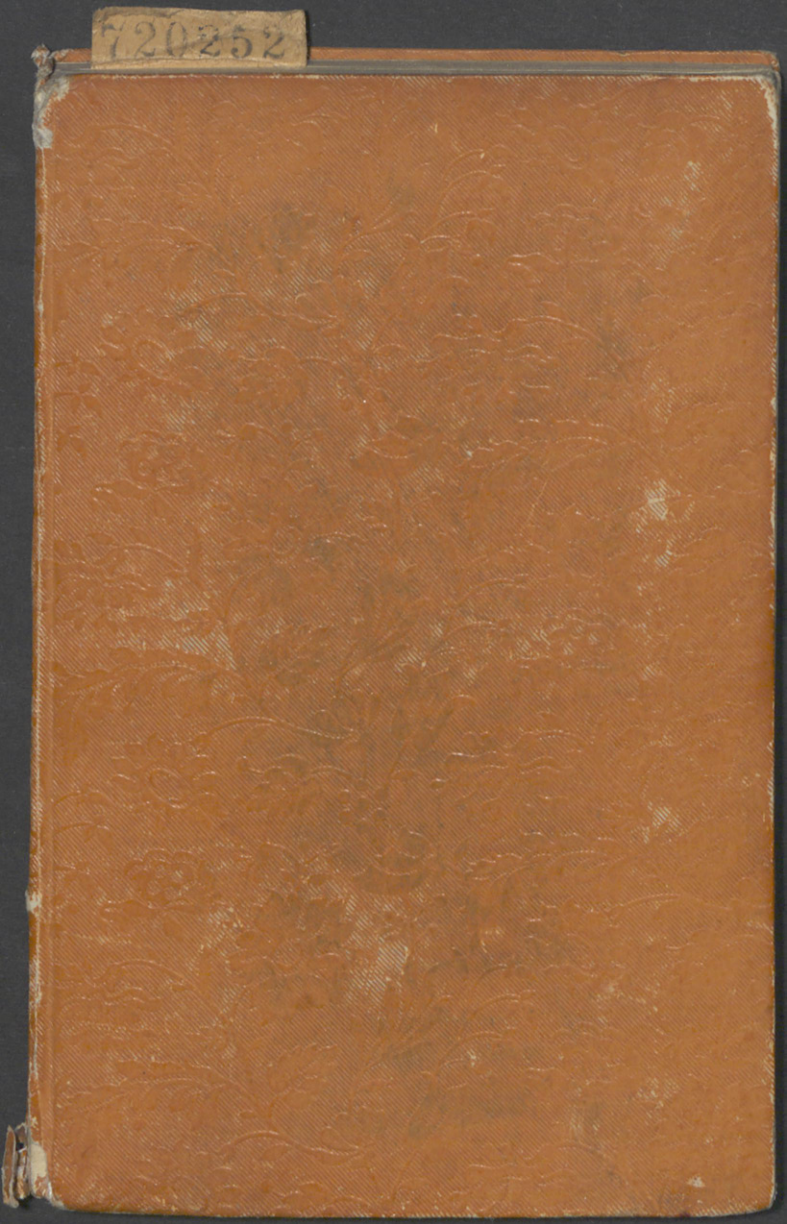

720252

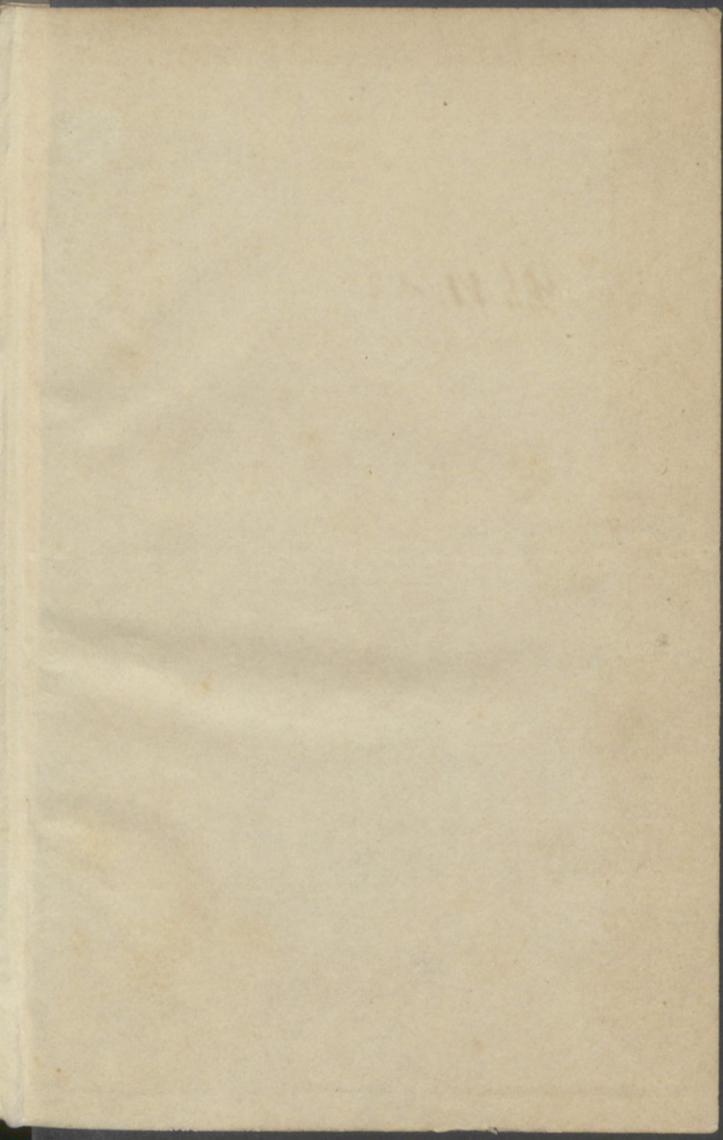

A

váci kegyes-tanítórendi ház

KÖNYVTÁRA.

E. betű *IV. 6. 14.* szám.

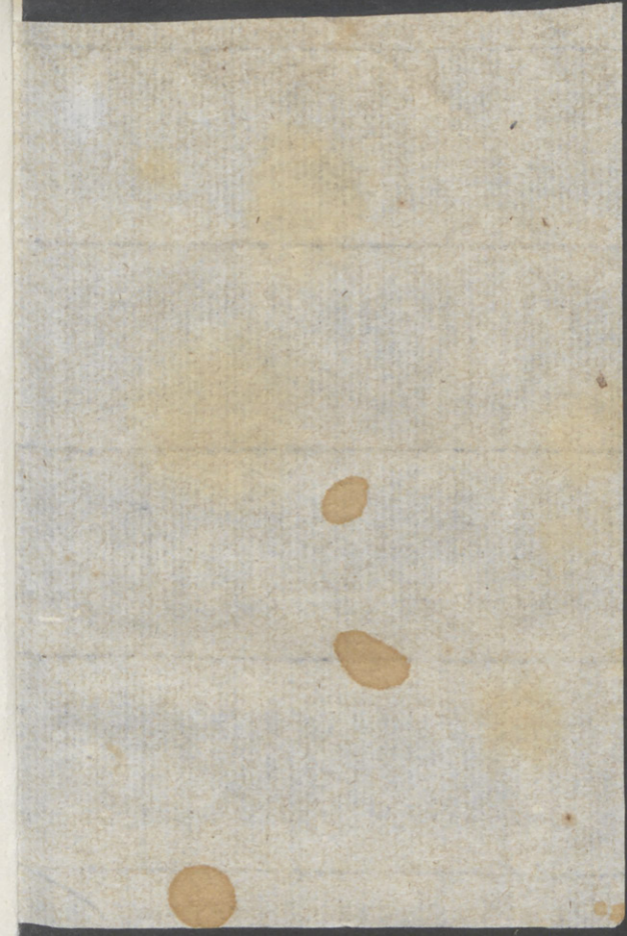
Bb. VI. 4. 2.

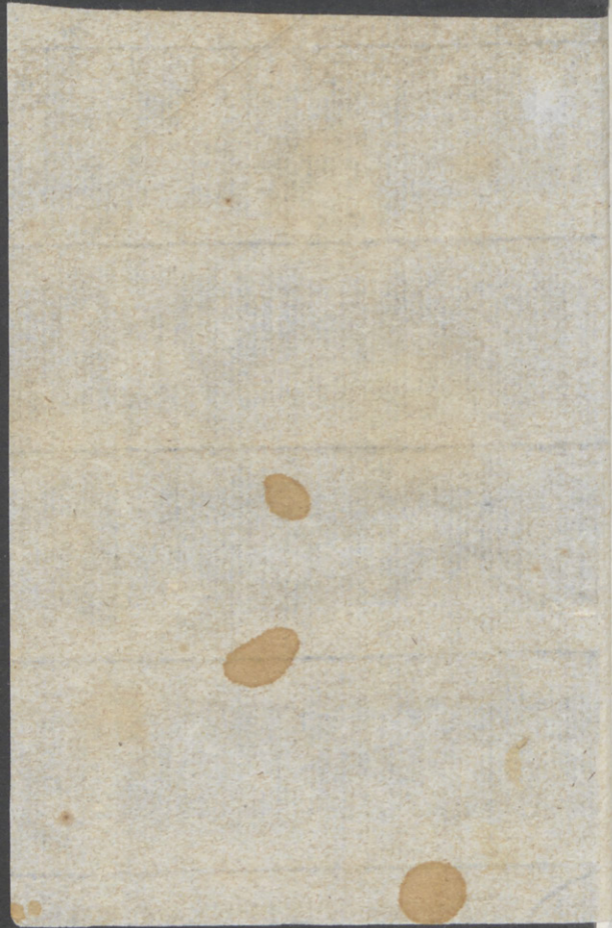
8.

Laborfalvy. Rózu

PESTI

NEMZETI JÁTÉKSZINI

ZSÉBÖNYV

1840-dik évre.

—♦—
KIADTÁK

GILLYÉN SÁNDOR

ÉS

NAGY FERENCZ

PESTI MAGYAR SZINÉSZ TÁRSASÁG' SUGÓJI.

*(Laborfalvi Róza k. a. és Fánecsy úr
arczképeikkel.)*

BUDÁN,

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1840.

PESTI

Magyarhon

Nagy Lelkü Fiainak

és

Lelkes Leányainak

mély tisztelettel.

ELŐSZÓ.

Ismered-e nyájas olvasó a' sugó életét? Ne kívánd ismerni. Ő homályban éli örömeit, mint fájdalmait, egy irigy lepel fedí örömeit, a' jól-fájdalmait, a' roszul-sikerült előadás fölött, melyhez ő mindig egész erejével járul — de őt senki nem ismeri, senki nem méltányolja! Minden a' mi körülöttünk történik, tőlünk származik 's mi nem láthatjuk a' mosolygó arcokat, a' könyterhelte pillákat.

Gyakran a' sugó is lelke mélyéből fel kívánna szökelleni helyéről, hogy mindazt mit más javára súgnia kell, maga mondhasa el. De a' sugólyuk már, természetes erejénél fogva visszarántja őt.

E' zsebkönyv az, melyet ajándéknul vevénk, hogy itt a' közönségnek ne sügva, de tulajdon hangunkon elmondhassuk azt, mit szívünk érez 's kifejezni ohajt; ezen egy az, melly megmaradt birtokul mindazon érzemények kifejezésére, mellyek hánykodó lelkeinknek ingert adhatnak. Fogadd nyájas olvasó ez ajándékot úgy, mint mi azt nyújtjuk. Fogadd benne az adottakat mint

próbaít az ügyekezetnek; és soha nem háborítand azon érzet, a' sugót nem hallgatám meg hozzám szóltakor.

Ügyekezünk többet adni; — jövő évre többet adunk, — 's nekünk az ügyekezetet jobb időkre kelle halasztanunk. De ha ezen ügyekezetet az olvasó közönség bennünk szokott pártolása által megtartja; ha magunkat biztosítva látjuk kegye felől, úgy minden szorgalmunk abban központosuland, sugói hatásunknak minél tágasb kört szabni.

Most pedig útnak indítjuk könyvecskénket. Előre tudjuk, sok bajjal kellend megküzdenie; de mellyik legjobb hajóst nem csapkodja meg a' a' vészes hullámszél? Csak azon egy ohajtásunk teljesülne általa, hogy mindegyik olvasója elégedetten tenné le kezéből, 's mint főleg kívánatunk vala, megismerje színészetünk jelen állását, 's buzduljon még inkább azt hiven pártolni.

A' sugók.

A pesti magyar színház' összes személyzeté-
nek teljes

névjegyzéke.

Igazgatóság:

a' részvényes társaság által kinevezett

Választmány,

mellynek tagjai:

1-ső Elnök: Tek. Bernáthfalvy Földváry Gá-
bor úr.

2-ik Elnök: Mélt. Gróf Rádai Ráday Gedeon úr.

Jegyző: Tek. Balla Endre úr.

Tek. Ilkei Ilkey Sándor úr.

Tek. Jankovich Miklós.

Tek. Jerney János úr.

Tek. Kovács Zsigmond úr.

Tek. Kovács József úr.

Mélt. B. Laffert Antal.

Tek. Nyáry Pál úr.

Tek. Patay József úr.

Mélt. Gróf Rádai Ráday László úr.

Tek. Rósti Albert úr.

Tek. Szentkirályi Móricz.

Orvosok:

T. T. Pólya József. — Flór Ferencz és
Schumájér Ignác úrak.

Angol és franczia nyelvtanító:

Tekintetes Lemouton János úr, a p. m. k. Egyetemen angol és franczia nyelv és literatura professora.

Rendezők

A' Színjátékban: Az Operában:
Fáncsy Lajos úr. Udvarhelyi Miklós úr.

A' bohózatokban:

Komlósy Ferencz úr. (egszersmind gazda és pénztári ellenőr.)

Ügyelő:

Hutiray Gábor úr.

Játszó személyek*A' Színjátékban:*

Balogh István úr.	Szentpétery Zsigm. úr.
Bartha János úr.	Szigligeti Eduád úr.
Egresy Gábor úr.	Szilágyi Pál úr.
Fáncsy Laj. úr. (<i>l. Rend.</i>)	Telepy György úr.
László József úr.	Udvarhelyi Miklós úr.
Lendvay Márton úr.	(<i>az Operában is részt vesz.</i>)
Megyery Károly úr.	
Somogyi Sándor úr.	

Operában:

Benza Károly úr.	Sátorfy József úr.
Egresy Benjámin úr (<i>a' színjátékban is részt vesz.</i>)	Szerdahelyi József úr (<i>a' színjátékban is részt vesz.</i>)
Erkel József úr.	Jóób Zsigmond úr.
Konti Károly úr.	Váray Ferencz úr.

Asszony személyek

Színjátékban:

Bartháné assz.	Laborfalvy Róza k. a.
Komlósyné assz.	Lendvayné assz.
Komlósy Ida k. a.	Miskolczy Julia k. a.
Kovácsné assz.	

Operában:

Éder Luiza k. a. (részt vesz a' színjáték- ban is.)	Felbér Mária k. a. Schódelné assz. Szathmári Karolina k. a.
---	---

Kartanító:

Glötzer József úr.

Kardalnokok:

Csepregy Lajos úr.	Novák György úr.
Daragy György úr.	Petrik János úr.
Egedy Károly úr.	Szabó József úr.
Fekete Soma úr.	Soprony Teofil úr.
Frikk Fülöp úr.	Schmidt András úr.
Gundi György úr.	Török Miklós úr.
Hulinyi Ferencz úr.	Udvarhelyi Sándor úr.
Károlyi Lajos úr.	Zsivora József úr.
Molnár József úr.	Vandracsek Mátyás úr.
Mezei János úr.	

A' kardalnokok színjátékokban is részt vesznek.

Női kar:

Braun Erzsébet assz.	Erkelné assz.
Czagányi Magdolna k. a.	Fügedy Katalin k. a.
Czompó Eleonora k. a.	Gabriely Borbála k. a.
Daray Theréz k. a.	Magyar Luiza k. a.
Egresyné assz.	Pongrácz Theréz k. a.

Rott Mária k. a.		Szentpéteryne assz.
Szabóné assz.		Seemann k. a.
Szabó Krisztina!		Vernon k. a.
Szalmásy Borbála k. a.		

A' kardalnoknék a' színjátékokban is részt vesznek.

Táncz-személyzet.

Tánczmester:

Kolosánczky János úr.

Tánczos és tánczmuzsika szerző:

Kaczér Ferencz úr.

Tánczosnék:

Kaczérné assz.		Steiner Anna k. a.
Krix Eliza k. a.		

Ezenfelül a' színházi táncziskola növendékei

Súgók:

Gilyén Sándor úr.		Nagy Ferencz úr.
-------------------	--	------------------

Gyermek szerepekre:

Balog Pepi		Somogyi Nina.
------------	--	---------------

Díszmenet vezér:

Horváth Ferencz.

Néma személyek vezetői:

Lencsik.		Szukovics.
Sipos István.		Tóth József.

Hangászkar-személyzet.

Karmesterek:

1-ső. Erkel Ferencz úr. | 2-dik. Heinisch Józs. úr.

Hangászkarigazgatók:

Az Operában és Bo- Szinjáték-
hózatokban ban

Kaiser György úr. | Grünfeld Antal úr.
Kohn János úr.

A' kar' tagjai:*1-ső Hegedűre:*

Kaiser György úr. | Stroh májer József úr.
Kohn János úr. | Hanel Fridrik úr.

2-ik Hegedűre:

Böhm Móricz úr. | Grünfeld Antal úr.
Ellenbogen Adolf úr. | Max Sámuel úr.

Violara:

Gatter Antal úr. | Pfeifer József úr.
Lukáts János úr. | Ránkl Mihály úr.

Violoncellora:

Schlesinger Károly úr. | Veindl Antal úr.

Violonra:

Marek Ferencz úr. | Schwalm János úr.

Fuvolára:

Loschdorfer Mátyás úr. | Szuk György úr.

Clarinetre:

Baumgartner János úr. | Kótsi János úr.

Tárogatóra:

Englender Károly úr. | Veber Ferencz úr.

Fagótra:

Maurer Fülöp úr. | Reisinger Mihály úr.

Vadászkürtre:

Heinisch Ferencz úr.	Szuk Mátyás úr.
Kalenda György úr.	Zsiroki Károly úr.

Trombitára:

Peschel Ferencz úr.	Jessek János úr.
---------------------	------------------

Posaunra:

Kaminek János úr.	Scholcz Ferencz úr.
Ridvál József úr.	

Tympanira:

Kojanitz István úr.

Nagy dobra:

Ránkl Albinus úr.

Kis dobra:

Gaszman úr.

Zongora hangoló:

Pachel úr.

Hangászkariszolga:

Lahner Mihály.

Diszitményi személyzet*Festők:*

Engert József úr.	Ottó Károly úr.
-------------------	-----------------

Festő segéd:

Schmelzenbart úr.

Gép - személyzet.*Gépmester:*

Osterith Ferencz úr.

Segédek:

Burián József. Grafmüller Ferencz. Rau Lajos.
Langendorfer Mátyás. Nerják Ferencz. Senger
József. Sommer József. Frenzel Ferencz. Zier-
ler József.

Asztalos:

Hulnusz Hermán.

Könyvtári személyzet*Könyvtárnok:*

Balog István úr. (egyszersmind titoknok)

Hangműtárnok:

Láng Ádám úr.

Leirók:

Gyurikovics István úr. | Zorn Ferencz úr.

Ruhatári személyzet.*Ruhatár' igazgató.*

Fáncsy Lajos úr (lásd Rendezők).

Főruhatárnok:

Podráczky Ferencz.

Segédek:

Hegedűs Horátius. | Treber Ferencz.

Czompó János.

Öltöztető asszonyok:

Nagy Mária. | Prasznótzkiné.

Hajfodrász:

Melbér József úr.

Segéde:

Stavnicz József.

Mosó Asszony:

Podráczkiné assz.

Pénztári személyzet*Pénztárnok:*

Gerenday József úr.

Pénzszedő:

Kolozsi Gergely úr.

Bérlletjegyőr:

Somogyiné assz.

Páholynyitók:

Csécsi Rozália.

| Mohari Mária.

Zártszéknnyitók:

Berényi József.

| Hollósiné.

Jegyszédők:

Fejérné.

| Sohajda Juliána.

Lahnerné.

| Vailand Anna.

Sipos Ferencz.

Gazdasági személyzet.*Szertárnok:*

Fülöp János.

Házmester:

Hornyak Mihály.

Örmester:

Túry József.

Légszeszvilágosító:

Libbold János.

Segéddek:

Lorch Ferencz.
Kibbold Ferencz.

| Kober József.

A' lefolyt évben a' társaságtól elmentek:

Férfiak:

Benza Károly úr.
Hulinyi Ferencz úr.
Sátorfý József úr.
Telepi György úr.
Török Miklós úr.
Otto Károly úr, *festő.*

Nőszemélyek:

Komlosiné assz.
Meghaltak:
Erős Lajos, *kardalnok.*
Rhrusz Pál, *főruhatár-
nok.*

Elszöktek:

Adler Lajos,	} <i>kar- dalno- kok</i>
Andrási Mi- klós.	
Góts Engel- bert,	

Kajetán József, *tánczos.*

J e g y z é k e

az 1838-ik év December' 16-tól 1839-ik év

December' 1-ső napjáig előadott

Játékoknak.

December 1838.

16. Aranykirály. b. 2 szak.
17. Caligula sz. j. 6 f.
18. Szerelem és Champagnei. E. v. j. 5 f.
19. Bájital. V. o. 2. f.
20. Aba. E. sz. j. 5 f. *(először)*.
21. Montechi és Capuletti párt. O. 4 f.
(26-ikig normalis napok miatt a' színház
zárva volt.)
26. Bájital. V. o. 2 f.
27. Ludas Matyi. E. b. 3 f. *(először)*.
28. Notre-damei torony ór. R. d. 6 kép.
29. Mind forma ruhában. V. j. 3 f.
30. Ludas Matyi. E. b. 3 f.
- 31 Zampa. O. 3 f.

Januarius 1839.

1. Peleskei notárius. E. b. 3 sz.
2. Pártütők. E. V. j. 3 f.
3. Veresköpyöges. V. j. 4. f.
4. Ismeretlennő. R. o. 2 f.
5. A' párt dühe. Szin j. 5 f.
6. Garabonczás diák. T. v. j. 3 szak.
7. Örültek háza Dijonban. Szin j. 3 f.
8. Leégett ház. V. j. 1 f. Gyámság. V. j. 2 f.
9. Bájital. V. o. 2 f. (Szerdahelyi úr j. j.)
10. Korszellem. V. j. 4 f.
11. Két Péter. V. j. 3 f.
12. Eskü. O. 4 f. (Schódelné assz. j. j.) (először).
13. Majom és vőlegény. B. 3 f.
14. Aba. Sz. j. 5 f.
15. Fekete asszony. V. b. 3 f.
16. Tolyaj kulcs. Sz. j. 3 f.
17. Beniámin Lengyelországból. V. j. 5 f.
18. Norma. O. 2 f.
19. Gyászvitézek. E. d. 4 f.
20. Tékozló. T. j. 3 szak.
21. Eskü. O. 4 f.
22. 7 leány között a' legrútább. V. j. 3 f.
23. Burgundi gróf. Sz. j. 4 f.
24. Jurista és kis leány. (először) E. v. j. 1 f. Fiala keresztanya. V. j. 1 f. Leégett ház. V. j. 1 f.
25. Rontó Pál. T. b. 3 szak. (Bartha úr j. j.) (elősz.)
26. Bájital. V. o. 2 f.
27. Lumpaci vacabundus. T. v. j. 3 f.
28. Sevilla csillaga. Sz. j. 5 f. (először.)

29. Eskü. O. 4 f.
 30. Agg-szinész és leánya. V. j. 5 f. (először.)
 31. Nagy rokonság. V. j. 5 f.

Februarius.

1. Peleskei notárius. E. b. 4 f. (Megyeri Károly úr j. j.)
 2. Kean. Sz. j. 5 f.
 3. Agg-szinész és leánya. V. j. 5 f.
 4. Beatrice di Tenda. O. 2 f.
 5. Vasálorcza. Szin j. 5 f.
 6. Sevilla csillaga. Sz. j. 5 f.
 7. Szalmás kunyhó. V. j. 3 f. (először). Eleven holt házaspár. V. j. 1 f.
 8. Bűvös vadász O. 4 f.
 9. Richard király a' szent földön. R. sz. j. 4 f.
 10. Nóragadás az álarczos bálból. B. 3 f.
 11. Tréfa és valóság. V. j. 3 f.
 12. Dominique. Sz. j. 3 f.
 13. Normalis nap.
 14. Eskü. O. 4 f.
 15. Adorjánok és Jenók. E. sz. j. 4 f.
 16. Agg-szinész és leánya. V. j. 5 f.
 17. Enzersdorfi posta legény. B. 3 szak.
 18. Montechi és Capuletti párt. O. 4 f.
 19. Fejér és fekete. E. sz. j. 4 f. (először.)
 20. Mátka nézés. V. j. 5 f.
 21. Fra-Diavolo. O. 3 f.
 22. Három egyszerre V. j. 1 f. (Pietro Bono akrobat mutatmányával.)
 23. Szvatopluk. E. d. 5 f. (Fánecsy úr j. j.) (elősz.)

24. Én voltam. V. j. 1 f. (Pietro Bono).
25. Fejér és Fekete. E. sz. j. 4 f.
26. Báléj. O. 5 f. (Felbér Mária k. a. j. j.) (*elősz.*)
27. Báléj. O. 5 f.
28. Harlequin mint csontváz. Pantomia. Pietro Bonotól.

Martius.

1. Rágalom iskolája. V. j. 5 f.
2. Bájital. O. 2 f.
3. Két feledékeny. V. j. 1 f. (Pietro Bono.)
4. Báléj. O. 5 f. (Lendvay ur j. j.)
5. Foster testvérek. D. 5 f.
6. Hogy lehet olcsón élni. V. j. 3 f. Két nap falun. V. j. 1 f.
7. Halley üstököse. T. v. j. 2 f. (Szerdahelyi úr j. j.) (*először.*)
8. Quakkerek. Sz. j. 1 f. Pietro Bono.
9. Beatrice di Tenda. O. 2 f.
10. Peleskei Notarius. E. b. 4 f.
11. Griseldis. Sz. j. 4 f.
12. Báléj. O. 5 f.
13. Királyleány mint koldusnő. Sz. j. 5 f.
14. Eskü. O. 4 f.
15. Én voltam. V. j. 1 f. Pietro Bono.
16. Bájital. V. o. 2 f.
17. Halley üstököse. T. v. j. 2 f.
18. Báléj. O. 5 f.
19. Lear király. Sz. j. 5 f.
20. Eskü. O. 4 f.
21. Capriciosa. V. j. 3 f. (*először.*)

22. Én. V. j. 1 f. (*először*) Harlequin kalandjai.
Pantomia, Pietro Bonotól.
23. Bank-Bán. E. sz. j. 5 f. (Egresy Gábor úr
j. j.) (*először*).
- (A' színház normalis napok miatt 31-ig zárva).
31. Menter József úr, Bajor királyi udvari han-
gász versenylő.

Aprilis.

1. Preciosa. Mel 4 f.
2. Szerelem gyermeke. Sz. j. 5 f.
3. Báléj. O. 5 f.
4. Menter József úr' Academiája.
5. Galotti Emilia. Sz. j. 5 f.
6. Búvös vadász. O. 4 f.
7. Enzersdorfi posta legény. B. 3 szak.
8. Isten ítélete. E. Sz. j. 4 f. (*először*).
9. Kean. Sz. j. 5 f.
10. Ismeretlennő. O. 2 f.
11. Garrik Bristolban. V. j. 4 f.
12. Fiatal férj. V. j. 3 f. Kohn Dávid úr hege-
dű versenye.
13. Norma. O. 2 f.
14. Capriciosa. V. j. 3 f.
15. Báléj. O. 5 f.
16. Visegrádi kincskeresők. E. b. 3 f. (Szentpé-
tery úr j. j.) (*először*.)
17. Vazul. E. d. 4 f.
18. Pesti pajkos jurista. V. j. 5 f.
19. Bájital. V. o. 2 f.

20. Eskü. O. 4 f. Dimitriyeff Schäfer Miklós úr hegedü versenye.
21. Tékozló. T. j. 3 szak.
22. Mariána. Szin. j. 5 f.
23. Vibourgi hotel. V. j. 4 f.
24. Fekete asszony. B. 3 f.
25. Genfi árva. Szin. j. 3 f.
26. Tündérvilági leány. T. v. j. 3 f.
27. Caesario. V. j. 4 f.
28. Én. V. j. 1 f. Harlequin kalandjai. Pantomia.
29. Csel. E. v. o. 2 f. (Erkel Ferencz úr j. j.)
(először).
30. Párizsi naplopó. V. j. 3 f.

Május.

1. Aba. E. sz. j. 5 f.
2. Kalapos és harisnyatakács. B. 2 f. (Benza úr j. j.) (először.)
3. Messínai hölgy. Sz. j. 4 f. (először.)
4. Peleskei notárius. E. b. 4 f.
5. Én voltam. V. j. 1 f. Ole Bull Academiája.
6. Falusi egyszerűség. V. j. 4 f. (először.)
7. Donna Diánna. V. j. 5 f.
8. Aggszínész és leánya. V. j. 5 f.
9. Kalapos és harisnyatakács. B. 2 f.
10. Harmincz év egy játékos életéből. Szin. j. 3 f.
11. Zampa. O. 3 f.
12. Falusi egyszerűség. V. j. 4 f.
13. Hedvig. D. 3 f.
14. Ole Bull hangászati Academiája.
15. Lear király. Sz. j. 5 f.

16. Pajzán ifjú. V. j. 3 f.
17. Zrinyi. Sz. j. 5 f.
- 18.. Nőragadás az álarczos bálból. B. 3 f.
19. Norma nap.
20. Peleskei Notarius. E. b. 4.
21. János, Finnland hercege Szin. j. 5f. (először.)
22. Csel. E. v. o. 2 f.
23. Intermezzó. V. j. 5 f.
24. Nagyravágyó nő. Szin. j. 5 f. (először.)
25. Báléj. O. 5 f.
26. Arany király. B. 2 f.
27. Szapáry Péter. Szin. j. 5 f.
28. Falusi egyszerűség. V. j. 4 f.
29. Don Juan. O. 2 f. (Az énekes kar javára)
(először).
30. Normalis nap.
31. Altsúti Rózsák. Szin. j. 3 szak. (először.)

Junius.

1. Báj ital. O. 2 f.
2. Kalapos és harisnyatakács. B. 2 f.
3. Babérfa és koldusbot. Szin. j. 4 f. (először).
4. Don Juan. V. o. 2 f.
5. János Finnland' hercege. Szin. j. 5 f.
6. Beatrice di Tenda. O. 2 f.
7. Szerettetni vagy meghalni. V. j. 1 f. (először).
Külföldiek. E. v. j. 2 f.
8. Eskü. O. 4 f.
9. Babérfa és koldusbot. Szin. j. 4 f.
10. Nagyravágyónő. Szin. j. 5 f.
11. Norma. O. 2 f.

12. Miveltség és természet. V. j. 4 f.
13. Korona és Vérpád. Sz. j. 5 f.
14. Báléj. O. 5 f. (Sátorfy úr j. j.)
15. Veszedelmes nagy néne. V. j. 5 f.
16. Haramják. Sz. j. 5 f. (*először*).
17. Bátori Mária. Sz. j. 5 f.
18. Sevillai borbély. V. o. 2 f.
19. Molnár és gyermeke. Sz. j. 5 f.
20. Szerelem és Champagnei. E. v. j. 5 f.
21. Fekete asszony. B. 3 f.
22. Örökké. V. j. 2 f. Pantomia.
23. Garabonczás diák. E. V. b. 3 f.
24. Romilda. E. sz. j. 3 f. (*először*).
25. Zampa. O. 3 f.
26. Nevelő ezer bajban. V. j. 1 f. (Cavallini Er-
neszt hangversenye).
27. Királyleány mint koldusnő. Szin. j. 5 f.
28. Peleskei Notarius. E. b. 4 f.
29. Ördög Robert. R. szin. j. 5 f. (*először*).
30. Enzersdorfi postalegény. B. 2 f.

Julius.

1. Capriciosa. V. j. 3 f.
2. Beatrice di Tenda. O. 2 f.
3. Essex. Sz. j. 5 f.
4. Alcsúti Rózsák. Szin. j. 5 f.
5. Angelo. D. 4 f.
6. Norma. O. 2 f. (Udvarhelyi úr j. j.)
7. Rózika. B. 2 f. (*először*).
8. Romilda. E. sz. j. 3 f.
9. Két gályarab. Szin. j. 3 f.

10. Eskü. O. 4 f.
11. Tizenhat éves királynő. D. 2 f. Szerettetni
vagy meghalni. V. j. 1 f.
12. Álom élet. Szin. j. 4 f.
13. Csörgő sapka. T. v. j. 3 f. (Szilágyi úr j. j.)
(előszőr.)
14. Báléj. O. 5 f.
15. Növendék. V. j. 4 f. (előszőr.)
16. Keán. Szin. j. 5 f.
17. Fra-Diavolo. O. 3 f.
18. Notre-Damei toronyőr. R. D. 6 kép.
19. Rózika. B. 2 f.
20. Parlagi János. V. j. 4 f.
21. Kobold. T. b. 2 f. (előszőr.)
22. Ördög Róbert. Szin. j. 5 f.
23. Bájital. V. o. 2 f.
24. Régi pénzek. E. v. j. 5 f.
25. Norma. O. 2 f. (Bognár úr mint vendég).
26. Teréz. D. 5 f. (előszőr.)
27. Bűvös vadász. O. 4 f. (Bognár úr mint vendég.)
28. Kobold. T. b. 2 f.
29. Vallomások. V. j. 3 f.
30. Gemma di Vergy. O. 2 f. (előszőr.)
31. Saluzzoi Corona. D. 5 f.

Augustus.

1. Fiatal házasok. E. v. j. 3 f.
2. Teréz. D. 5 f.
3. Gemma di Vergy. O. 2 f. (Konti Károly úr. j. j.)
4. Kalapos és harisnyatakács. B. 2 f.

5. Ecsedi tündér. E. r. v. j. 5 f. (Lendvayné assz. j. j.) (először.)
6. Pókaiak. E. sz. j. 4 f.
7. Benjámín lengyel országból. V. j. 5 f. (Löwe Anna k. a. mint vendég.)
8. Gemma di Vergy. O. 2 f.
9. Sevilla csillaga. Sz. j. 5 f.
10. Beatrice di Tenda. O. 2 f. (Bognár úr mint vendég.)
11. Majom és vőlegény. B. 3 f.
12. Falusi egyszerűség. V. j. 4 f.
13. Havasi rózsásoska. Szin j. 3 f.
14. Báléj. O. 5 f.
15. Normalis nap.
16. Menyasszonyi korona. R. sz. j. 5 f. (először.)
17. Ecsedi tündér. E. r. v. j. 5 f.
18. Báléj. O. 5 f.
19. Faust. Drámai legenda 5 szak. (először.)
20. Norma nap.
21. Montechi és Capuletti. O. 4 f.
22. Habozó. V. j. 4 f. (először.)
23. Peleskei notárius. E. b. 4 f.
24. Teréz. D. 5 f.
25. Gemma di Vergy. O. 2 f.
26. Aggszínész és leánya. V. j. 5 f.
27. Fiesco. Sz. j. 5 f.
28. Fra-Diavolo. O. 3 f.
29. Utolsó kaland. V. j. 5 f. (először.)
30. Ügyvédek. Szin j. 5 f.
31. Borgia Lucrezia. O. 3 f. (először.)

September.

1. Királyleány mint koldusnő. Szin j. 5 f.
2. Borgia Lucrezia. O. 3 f.
3. Gyámság. V. j. 2 f. és Pantomia.
4. Kobold. T. b. 2 f. (Kolosánczky úr j. j.)
5. Fejér és fekete. E. sz. j. 4 f.
6. Napló. V. j. 2 f. Hagyatok olvasni. V. j. 1 f.
(*Mindkettő először.*)
7. Don Juan. O. 3 f.
8. Norma nap.
9. Bájitalnak és Eskünek első felv. Báléj ötödik felv. (Erkel József úr j. j.)
10. Foster testvérek. Drámai rajzolat 5 f.
11. Párizsi naplopó. V. j. 2 f. Hagyatok olvasni V. j. 1 f.
12. Marót bán. E. sz. j. 5 f.
13. Ajánló levél. V. j. 4 f. (*először.*)
14. Gemma di Vergy. O. 2 f.
15. Mátyás király Ludason. E. v. j. 5 f.
16. Vasálorcza. D. 5 f.
17. Tréfa és valóság. V. j. 3 f.
18. Eskü' 3ik és 4ik felvonása. Bájital' 2ik felvonása (Az énekes kar j. j.)
19. Veszedelmes nagy néne. V. j. 4 f.
20. Mexicói vőlegény. V. j. 5 f. (*először.*)
21. Bűvös vadász. O. 4 f. (Bognár úr mint vendég)
22. Tékozló. Tünd. rege 3 szak.
23. Belle-isle Gabriela. D. 5 f. (Lendvay úr j. j.)
(*először.*)
24. Norma. O. 2 f. (Bognár úr mint vendég.)
25. Romilda. E. sz. j. 3 f.
26. Belle-isle Gabriela. D. 5 f.

27. Leánykérés szabály szerint. V. j. 4 f.
28. Zampa. O. 3 f.
29. Arany király. R. b. 2 szak.
30. Rabszolgák. Sz. j. 5 f. (*először.*)

October.

1. Sevillai borbély. V. o. 2 f.
2. Utazás közös költségen. V. j. 5 f.
3. Ördög Robert. R. szin j. 5 f.
4. Belle-isle Gabriela. D. 5 f.
5. Fra-Diavolo. O. 3 f.
6. Griseldis. Sz. j. 5 f. (Czelestin úr mint vendég.)
7. Napló. V. j. 2 f. Ligeti kastély V. j. 1 f.
(Czelestin úr mint vendég.)
8. Kalapos és harisnyás. B. 2 f.
9. Pesti pajkos jurista. V. j. 5 f.
10. Borgia Lucrezia. O. 3 f. (Sátorfy úr j. j.)
11. Lear király. Sz. j. 5 f. (Czelestin úr mint
vendég.)
12. Báléj. O. 5 f.
13. Kobold. T. b. 2 f.
14. Magyar hölgy. V. j. 4 f. (*először.*)
15. Notre-damei toronyór. R. d. 6 f. (Czelestin
úr mint vendég.)
16. Rózika. B. 2 f.
17. Nagy világ. (*először.*) Családi rajz. 4 f. (Cze-
lestin úr mint vendég.)
18. Vazul. E. d. 4 f.
19. Ismeretlenő. O. 2 f. (Bognár úr j. j.)
20. Szebeni erdő. R. szin. j. 4 f.
21. Borgia Lucrezia. O. 3 f.

22. Haramják. Sz. j. 5 f. (Czelestin úr j. j.)
23. Kétalakú. V. j. 4 f.
24. Gemma di vergi. O. 2 f.
25. Lúdas Matyi. E. b. 3 f. (Szentpétery úr j. j.)
26. Éjféli. Szin j. 5 f.
27. Bájital. V. o. 2 f.
28. Messinai hölgy. Sz. j. 4 f.
29. Capriciosa. V. j. 4 f.
30. Beatrice di Tenda. O. 2 f.
31. Kean. Szin j. 5 f.

November.

1. Kénytelen király. V. j. 2 f. (*először.*) Pantom.
2. Academia (Glöczer úr j. j.)
3. Belizár. Sz. j. 5 f.
4. Peleskei notárius. E. b. 4 f.
5. Monaldeschi. D. 5 f.
6. Norma. O. 2 f.
7. Voltaire szünnepjai V. j. 2 f. (*először.*) Tündér kastély magyar honban. V. j. 2 f.
8. Zzinyi. Sz. j. 5 f.
9. Eskü. O. 4 f.
10. Ludas Matyi. E. b. 3 f.
11. Borgia Lucrezia. O. 3 f.
12. Kénytelen király V. j. 2 f. Pantomia.
13. Saardami polgármester. V. o. 2 f. (*először.*)
14. Korona és vérpad. D. 5 f.
15. Veszedelmes nagy néne. V. j. 4 f.
16. Hamlet. Sz. j. 5 f. (Egresy Gábor úr j. j.)
(*először.*)
17. Aggszínész és leánya. V. j. 5 f.

18. Saardami polgármester. V. o. 2 f.
19. Álom élet. Szin. j. 4 f.
20. Vazul. E. d. 4 f. (Szakácsy úr mint vendég.)
21. Montechi és Capuletti párt. b. 4 f.
22. Peleskei notarius. E. b. 4 f.
23. Hamlet. Sz. j. 5 f.
24. Saardami polgármester. V. o. 2 f.
25. Fialat kereszt anya. V. j. 1 f. Hagyjatok olvasni. V. j. 1 f.
26. Politikus csizmadia. B. 3 f. (Eder Luiza k. a. j. j.) (először.)
27. Belle-isle Gabriela. D. 5 f.
28. Tékozló. Tündér rege. 3 szak.
29. Napló. V. j. 2 f. Gyámság. V. j. 2 f.
30. Norma. O. 2 f.

A' színművek nemei e' következő betűk által különböztetnek meg: Opera: O. Vitézi játék: Vit. j. Szin játék: Szin j. Vig játék: V. j. Szomorú játék: Sz. j. Bohózat: B. Tüneteményes: T. Dráma: D. Felvonás: F. Regényes: R.

A' pesti magyar színpadon 1838-iki Dec. 16-tól 1839-ki Dec. 1-ső napjáig előadott új eredeti szindarabok' külön jegyzéke.

Aba. Sz. j. 5 f.	Politikus csizmadia. B 3f.
Ecsedi tündér. R. v. j. 5 f.	Romilda. Sz. j. 3 f.
Én. V. j. 1 f.	Rontó Pál. B. 3 f.
Fejér és fekete. Szin j. 4f.	Szvatopluk. D. 5 f.
Halley üstököse. T. v. j. 2f.	Visegrádi kincskeresők.
Isten ítélete. Sz. j. 4 f.	B. 3 f.
Ludas Matyi. B. 3 f.	Jurista és kis leány. V j 1f.

Először előadott operák külön jegyzéke.

Báléj. O. 5 f.	Eskü. O. 4 f.
Borgia Lucrezia O. 3 f.	Gemma di Vergy. O. 2 f.
Csel. E. v. o. 2 f.	Saardami polgármester.
Don Juan. V. o. 2 f.	V. o. 2 f.

Fordított, 's először előadott új szindarabok 's bohózatok külön jegyzéke.

Aggyszínész és leánya. V. j. 5 f.	Kobold. T. b. 2 f.
Alcsúti Rózsák. Sz. j. 5 f.	Magyar hölgy. V. j. 4 f.
Babérfa és koldusbot. Szin j. 4 f.	Napló. V. j. 2 f.
Belle-isle Gabriela D 5 f.	Nagyra vágó nő. Szin. j. 5 f.
Capriciosa. V. j. 3 f.	Növendék. V. j. 4 f.
Falusi egyszerűség. V. j. 4 f.	Sevilla csillaga. Szin. j. 5 f.
Habozó. V. j. 4 f.	Szalmás kunyhó. V. j. 3 f.
Hagyjatok olvasni. V. j. 1 f.	Szerettetni vagy meghalni. V. j. 1 f.
Hamlet. Sz. j. 5 f.	Teréz. D. 5 f.
Kalapos és harisnyata- kács. B. 2 f.	Voltaire szünnapjai. V. j. 2 f.
Kénytelen király. V. j. 2 f.	

A' budai szinen már előadott, de a' pesti szinpadon uj betanulással először adott darabok.

Ajánló levél. V. j. 4 f. | Bank ban. E. sz. j. 5 f.

Csörgő sapka. T. v. j. 3 f.	Nagy világ. Cs. r. 4 f.
Faust. Drámai legenda 5 szak.	Ördög Robert. R. szín. j. 5 f.
Haramják. Sz. j. 5 f.	Rabszolgák. Sz. j. 5 f.
Messinai hölgy. Szj. 4 f.	Rózika. B. 2 f.
Mexicói vőlegény. Vj. 5 f.	Utolsó kaland. V. j. 5 f.
Menyasszonyi korona. R. sz. j. 5 f.	János Finnland hercege. Sz. j. 5 f.

A' pesti magyar szinpadon 1838-iki Dec. 16-tól az 1839-iki Dec. 1-ső napjáig föllépett vendég művészek névjegyzéke.

Bognár Ignác úr, Szász-Koburg-Gotha hercegi kamara énekes 's első tenorista.

Cavallini Erneszt. A' milánói scala színház' első klarinétossa.

Czelesztin úr.

Cornega assz. Londoni olaszopera' volt tagja.

Dimitriyeff Schäfer ur, Sz. Péter-várbol.

Löwe Anna k. a. A' bécsi cs. kir. várbeli udvari színház' tagja.

Menter József úr. Bajor királyi udvari hangász versenylő.

Ole Bull. Vasa rend gyemántos jelű vitéze.

Pietro Bono, párisi acrobat iskola' első táncosa.

Szakácsy úr.

Vietoris k. a. pesti múkedvellő.

A' pesti magyar színház' belső viszonyai' rövid ismeretésének folytatása.

A' pesti magyar színész társaság, e' lefolyt évben is, mint eddig, a' színész intézet pártolására egyesült részvényes társaság által, a' részvényesekből választott Igazgató választmány által kormányoztatva, foytatá színész intézetünk javára 's előmozdítására törekvő művészeti munkálkodásait. —

Az 1839-ik évi Május hónap 5-kén tartott nagy részvényes gyűlés ugyan, a' választmány tagjainak számát szaporitá, midőn köz ohajtással gróf Ráday László, Jerney János, magyar tudós társasági rendes tag, és Kovács József táblabíró urakat, a' választmány' tagjaivá kinevezte; de az igazgatási rendszer ugyan az maradt, melly az előtt, csak hogy Nyáry Pál úr, pestmegyei főjegyző helyett, ki részint hivatalbeli, részint családi viszonyai miatt, a' közvetlen igazgatástól magát egy időre elvonni kénytetett, Tettes Ilkei Ilkey Sándor táblabíró úr volt szives az intézet igazgatósága' gazdasági részével leendő foglalkozást elvállalni, — mig Junius hónap' 16-kán, ismét egyéb viszonyai miatt lemondván, mind az ő', mind a' nyári utazása miatt, a' közvetlen igazgatásról lemondott gróf Rá-

day Gedeon ur' helyét, ismét Nyáry Pál úr foglalá el; ki azóta folyvást egyedül viszi a választmány által reá bízott színházi igazgatást. —

A' rendezőség szinte Május 16-kától megváltozott. — Ugyan is az Igazgatóság szükségesnek látta, hogy a' színészeti előadások minden neme minél sikeresebben emeltessék, külön rendezőséget nevezni, a' szindarabokra, operákra, parodiákra. — A' szindarabokéra nevezetesen F á n c s y L a j o s urat újra fölszöllítá, ki a' ruhatár igazgatást az igazgatóság fölszöllítésára már korábban, most pedig ismételt fölszöllítésra a' színjáték rendezőséget is ismét fölvállalá; 's azóta folyvást végre is hajtja. — Az opera rendezőség U d v a r helyi Miklós urnál, ki az előtt is vitte, a' parodia rendezés pedig K o m l ó s s y F e r e n c z urnál hagyatott meg, ki egyszermind a' gazdasági főügyelő hivatalát is viszi. —

A' rendezőknek hetenkint tartatni szokott tanácskozásaikban választatnak a' színi előadások, mellyek az Igazgatás eleibe terjesztetnek, 's az által állapittatnak meg.

Az intézet személyzete tetemesen szaporodott, mind játszó, mind énekes, mind kar, hangász és táncz személyzetet tekintve. —

Az intézet játszó személyzete művészi előhaladásának eredményeiről a' t. cz. közönség hozhat ítéletet. — Hogy az előadások külső fényének nevelésére néha szükséges tánczosok is

képeztessenek, szükségesnek látta az Igazgatóság, a' rendes táncz személyzetén kívül, még másokat is taníttatni, 's azért is balet-mestere által rendes balet iskolát nyitattott, mellyben több növendék fiu és leányka vesz ingyen oktatást, kiknek ügyesbjei, azután szinpadi tánczokra alkalmaztatnak. —

Megemliténdőnek véljük még itt. T. L e m o u t o n J á n o s, magyar királyi egyetemi angol és franczia nyelv, és litteratura professor úrnak, az intézet tagjainak mivelésére hozott hazafiságos áldozatát, ki azonkívül, hogy a' szini könyvtárnak egy válogatott franczia szinműtárt, bele számlálva C o r n e i l l e, R a c i n e, M o l i e r e, 'stb. régibb classikusokat is, és egy nagy franczia szótárt ajándékozott; még azon felül, az 1839-iki Junius hónaptól kezdve, a' fenn említett nyelvekben, az intézet' tagjait, hetenként háromszor ingyen tanítva, az intézetben egy rendes angol és franczia nyelvtanító helyét tölti be. —

Egyébb, nagyobb kisebb ajánlások által is gyarapított a' lefolyt évben az intézet, mellyek hírlapok útján, a' t. c. közönségnek mindenkor tudomásul adattak. —

Az intézet' pénzbeli ereje a' nyilvános közlésekből tudva van, 's ahoz képest minden hazafinak legforróbb vágya csak az lehet, bár e' köz hasznú szükséges nemzeti intézet, minél előbb, országos pártolás által biztosítatnék fennállásáról.

BORGIA LUCREZIA.

NAGY OPERA 3 SZAKASZBAN.

IRTA

ROMANI FELIX,

Zenét DONIZETTI KAJTÁN.

EREDETIBŐL FORDÍTOTTA:

JAKAB ISTVÁN.

S z e m é l y e k :

DON ALFONSO, Ferrara her-		
czege . . .	Conti úr.	
DONNA LUCREZIA BORGIA, neje.	Schodelné asz.	
GENNARO, velencei kapitán.	Erkel úr.	
MAFFIO ORSINI,	Sátorfy úr.	
JEPO LIVEROTTO,	}	
DON APOSTOLO GAZELLA,		velen-Csepregy úr.
ASCANIO PETRUCCI,		czei Váray úr.
OLOFERNO VITELLOZZO,		neme- Frikk úr.
	sek.	Eggressy úr.
NEGRONI, herczegnő . . .		Szentpéteryné asz.
GUBETTA		Szerdahelyi úr.
RUSTIGHELLO		Udvarhelyi M. úr.
ASTOLFO		Udvarhelyi S. úr.

Lovagok Fegyvernökök. Dámák. Apródok.
 Álarczosak. Katonák. Láncsások. Ajtónállók.
 Csajkások. Bortöltögetők. Poroszlók.

*Az első szakasz' helye Velence, a' többieké
 Ferrara. Idő: XVI. század' eleje.*

Első Szakasz.

1-ső Jelenés.

(*Grimani-palota' nyílt erkélye Velenczében. — Éjsz
ünnepély. Koronként néhány álarozos megy a'
színen át. — Az erkély' két oldaláról a' fénye-
sen kivilágított palota látszik; hátul a' giudec-
ca-csatorna sötétlik 's rajta itt ott egy naszád
evez. Távol Velenczét a' hold világítja. — Mi-
dön a' függöny fellebben, a' palotábani rigal-
mat képző tánczene hallik. Néha pompásan öl-
tözött urak és dámák jönnek ki, kezeikben hor-
dott álarozuikkal; más álarozosak egymás közt
beszélgetnek.)*

GUBETTA, GAZELLA, ORSINI, PETRUCCI, VITELLOZZO
és LIVEROTTO *vígán kijönek, aztán GENNARO
elfáradtan, a' többiektől félre leül:*

GAZELLA.

Pompás Velencze!

PETRUCCI.

Bájos, dicső
Minden gyönyör' hazája.

ORSINI.

Más égöv' déli napjánál
Világosb éjszakája.
(*a' jövő menő dámákat nézedelik*).

EGYÜTT.

Holnap vezet Grimani,
Sokat fogunk mi látni,
De olly varázskéj
Nem fog kínálni
A' Pó' partján.

GÜBETTA.

Kínál! Alfonso' udvara
Víg és fölötte fényes
Borgia Lucrécia

ORSINI ÉS KAR.

(szavába vág).

Hallgass vele, óh e' nevet ne említsd.

VITELL.

E' név egész halálom.

LIVEROTTO.

Én Borgiát szívből utálok.

KAR.

Ki látta ezt a' buja nőt
Holtig gyűlöli őt.

ORSINI.

Mások fölött én. Hallgassatok!
Egy ősz agg ... egy jövendő ...

GENNARO.

Tehát örök mesélgető
Fogsz már te lenni Orsini?

Borgiát ne bánts, javallom,
Meséd boszant ha hallom.

KAR.

Hallgass ... hamar bevégezi;
Ne szólj, ne vágj bele!

GENNARO.

Én szűnyadok ... ébreszszetek
Ha kész leszen vele.

(szűnyókat 's lassanként elalszik.)

ORSINI.

Rimíninél ama' híres
De gyilkos ütközetben
Földön kinyulva mint halott
Fekvén sulyos sebemben.
Gennaro volt ki megszánt,
Őrangyalom gyanánt bánt.
Egy kis cserébe vonva
Ápolgatott, megóva.

KAR.

Tudom vitéz erényét,
Tudom nemes szívét.

ORSINI.

Hogy ott remegve pihenénk
A' csendes éjhomályban,
Társak leszünk, megesküvénk,
Életben és halálban.
„Együtt halandtok“ riadja
Egy harsogó kiáltás,
És im magát mutatja
Egy ősz sötét gigás.

KAR.

Nagy ég! minő büvös vala,
A' ki így jósola?

ORSINI.

„Borgiatol ifjak oh fussatok“ —
Folytatja hangosabban —
„Lucreziára átok!
„Minden nyomában halál van.“
Eltűnt ezekre. A' szél
Legott üvöltve felkél
'S búsan nyögé e szókat
Háromszor ellenem.

KAR.

Vészt hirdető e' jóslat,
De kell-e hinni? Nem!

ORSINI.

Lelkem hitelt nem ad soha
Illy dőre jósolatnak,
Még is boszusra e' rémes szavak
Mindig eszembe jutnak.
Gyakran utam' ha járom,
E' vén büvöst találom,
És borzadalmas káromása
Álmomban is háborít. —
Ah! mint irigylem Gennaro
Hogy álmom ringat itt.

KAR.

Úzd el e' komor képeket,
Jer, menjünk hol vigalom vár;

Úgyis e' buja csalfa nő.
 Elég sok búval gyötör már.
 A' rettegett oroszán,
 Míg védni, segítni nem szán,
 Addig Borgia' fondorgása
 Veszélybe nem borít.
 Jer velünk, vár a' fürge táncz,
 Ez hadd szúnyadjon itt.

(Mindnyájan el, Orsinit magukkal huzzák).

2-ik Jelenés.

(A' csatornán egy naszád közelg, mellyből egy al-
 arczos dáma száll ki: LUCREZIA; aztán kémle-
 telődve előre jó, megpillantja az alvó GENNAROT,
 mellé suhln, 's kéjelve és figyelemmel szemléli.
 GUBETTA visszatér.)

LUCREZIA.

Mi csendes álma!
 Bár mindig illy nyugalmas légyen éjszakája.
 Oh bár soha ne tudja
 Bús éjelim' zord kínait,
 Soha fájdalmait!
 Tevagy? (észreveszi Gubettát).

GUBETTA.

Hű szolgád. Gyanakszom
 Hogy felfedeznek!
 Igaz, hogy életednek paizsa lesz Velenceze,
 De el nem kerülöd ha rád találnak.
 Még meggyaláznak.

LUCREZIA.

Hah! való: meggyaláznak,
 Mert mind utálnak.
 Ah illy bűlepte sorsra nem valék születve!
 Oh bár a' multat nem letté tehetném
 'S egy hű kebelbe
 Könyört lehelni tudna e' szív és szerelmet,
 Miért e' földön hasztalan sovárgok....
 Nézd itt ez ifjat!

GUBETTA.

Oh látom!
 Rég' járok én utána, de rosz sikerrel,
 Titkod' kutatva, melly miatta rá birt,
 Hogy Velenczébe szökjél ennyit szorongva.

LUCREZIA.

Te? e' titkot! nem érted.
 Menj, hagyj magamra (Gubetta cf).

3-ik Jelenés.

LUCREZIA. GENNARO. *alva. Midőn Lucrezia hozzá
 közeledik, nem vesz észre két árarczost, kik
 hátrul jönnek 's félre állnak.*

LUCREZIA.

Memyi kellem! milly varázsló
 Bűszke, bájos arczulatja!
 Ah! koránse volt hasonló
 Róla szívem' rajzolatja.
 Rám az ég' malasztja szálla
 Végre hogy megláthatám,

Oh ha egykor ő utálna!
 Ég! e' kint ne küld reám.
 Felriaszszam? ... nem merészlem!.. (sír).
 Fedve arczom... oh azt ne lássa...
 Csak szememről égő könnyem'
 Kell törölnöm egy pillanásra.

(álarczát leveszi 's szemét törli).

1-ső ALARCZOS.

Látod? nem ő-e?

2-ik ÁLARCZOS.

Ugy van; ő a' fondor.

1-ső.

Ki ez ifjú?

2-ik.

Ollyas kalandor.

1-ső.

Nincs hazája?

2-ik.

Sem szülői,

De vitézi kardja hősi.

1-ső.

Rajta légy, hogy Ferrarába

Hozd nekünk e' vakmerőt.

2-ik.

Holnap induland; hiába!

Nem lehet becsípni őt.

(el mindkettlen).

LUCREZIA.

Míg dult e' szív kesergye búsul
 'S könnyeinnek árja csordul,

Jól aludjál egy reményem,
 Keblem' üdve, déli fényem.
 Álmaidból vigalomra
 Keltsen örző angyalod;
 Sors, keservre, siralomra
 Csak fejem' kárhoztatod.

(*Felkel, Gennaro' kezét megcsókolja, Gennaro fel-
 ébred 's Lucreziát karon fogja).*

LUCRECZIA. (*kifejtődzik*).

Ég!

GENNARO.

Ah! mit látok!

LUCRECZIA.

Bocsáss, bocsáss!

GENNARO.

Szép dáma, nem bocsátlak,
 Lelkemre nem még...

LUCRECZIA.

(*Reszketek...*)

GENNARO.

Mig színrül színre látlak.....
 Mi bájos angyalarczod,
 Valóba kár takarnod,
 Ki látja szép személyedet,
 Legott lobogva ég.

LUCRECZIA.

Gennaro, oh! te engemet
 Tudnál szeretni még?

GENNARO.

Mi 'okra kétled?

LUCREZIA.

Ah! felelj...

GENNARO.

Mennyit szabad ... szeretlek ...

LUCREZIA.

(Oh milly kél!)

GENNARO.

Azonban íme halld:

Áltatva nem hitetlek.

Volt egykor egy kegyeltem,

Kit én imádtam, szerettem....

LUCREZIA.

'S nálam fölebb becsülted?

Ki volt az?

GENNARO.

Anyám volt .. anyám!..

LUCREZIA.

Anyád-e? 's őt szeretted?

Ah Gennaro!

GENNARO.

Mint üdvömet.

LUCREZIA.

'S ő téged?

GENNARO.

Ah! szánd bus estemet,

Én őt soha se láttam.

LUCREZIA.

Hogyan nem?

GENNARO.

Gyászos a' körülmény,
 Mit eddig eltitkoltam,
 De némi boldog érzet
 Most elbeszélni késztet,
 Elbájolál lángszemekkel
 Melly festi szép lelkedet.

LUCREZIA.

(Milly gyöngé szív!) Ah! beszéld el,
 Oh tárd ki kebledet.

GENNARO.

Én azt hívém szegény halász,
 Ki adta földi létem',
 Kivel nápolyban napjaim'
 Első szakát leéltem.
 Véletlen im jön egy vitéz,
 Álmaimból ki felvert,
 Ad paripát drága fegyvert,
 Ad egy kedves iratot.
 Anyám, anyám volt az elhagyott,
 Ki küldte a' levélkét,
 Kit durva sors sanyargatott,
 'S alig hagyá meg éltét.
 Ne szólanék, ne kérdeném
 Ki légyen ő nevére?
 Forróan inte, kére
 És azt nem is tevém.

LUCREZIA.

És a' levélke?

GENNARO. (*kívesszi*).

Im itt vagyok.

Mindig szívem' fedezte.

LUCREZIA.

Ki tudja mennyi könnyei

Folytak, mikor jegyezte.

GENNARO.

Oh milly gyakori sirásra

Fakadtam ez írásra!

De mit! Te könnyet ejtesz?

LUCREZIA.

Igen... miatta... értted...

GENNARO.

Hőkeblü tünde lélek,

Kit áldva tisztелеk...

LUCREZIA.

Aggó anyád' forrón szeressd,

Szíved' csak ő hevítse,

Kérdd a' kegyetlen sors' dühét

Hogy kínait könnyítse.

Kérdd hogy szülői karja közt

Egykor pihenj ölen.

GENNARO.

Imádom és azt képzelem,

Ő mindenütt szememben,

Olly angyalarczot alkoték

Felöle hó szívemben!

Ébren vagyok vagy szűnyadok,

Ezzel beszélek én.

4-ik Jelenés.

Külön oldalról álar czosak közelítnek. Apródok kijövő dá mákat és urakat szövétnekkel kísérnek. ORSINI barátival hátrul lép fel.

LUCREZIA.

Ah! nézd, közelgnék, most megyek már.

GENNARO. *(tartóztatja).*

Ah maradj még.

ORSINI.

Oh kit látok!

(megismeri Lucreziát 's társainak ujjal mutatja).

LUCREZIA.

Lehetlen itt maradnom.

GENNARO. *(mindig tartóztatja).*

Mondd, ki légy, angyal? e' szív azért ég.

LUCREZIA.

Olly, ki kedvel; ah de most engedj szaladnom.

ORSINI. *(előbbre jő).*

Tőlem értsd meg.

LUCREZIA. *(álar czát felteszi és futni akar),*

Nagy Isten!

ORSINI. *(visszahuzza).*

Csak maradj itt,

Hallanod kell!

LUCREZIA.

Gennaro!

GENNARO. *(Orsinihoz).*

Hah! mi kábít?

A' ki gúnyt mer hozzá mutatni,

Gennaroval barát nem lehet.

ORSINI ÉS TÁRSAI.

Kik vagyunk azt akarjuk tudatni...

LUCREZIA.

(Oh minő kin!)

ORSINI.

És nyomon mehet.

Hallanod kell! (*Lucreziához*).

GENNARO.

Rajta! mondd el.

ORSINI. (*Lucreziához*).Én Orsini vagyok, kinek atyját,
Mig aludt, te gonosz megöletted.

VITELLOZZO.

Én Vitelli, kinek deli bátyját,
Kirabolva, halálra veretted.

LIVEROTTO.

Bennem Appiano Gróf^o unokája
Nálatok vala vég vacsorája

PETRUCCI.

Én Petrucci, a' gróf^o anyavére,
Gyilkod' éle alatt folya vére.

GAZELLA.

Én barátja valék ama' férjnek.
Kit te vízbe dobálni hagyál.

GENNARO.

(Ég! mit hallok!)

LUCREZIA.

(Oh sors, csapásid érnek!)

KAR.

Átkos asszony!

LUCREZIA.

(Merre fussak? Oh kín halál!)

ORSINI. (Gennarohoz).

Igy nevüket előre bocsátván
Halld övét is.

GENNARO.

Szóljatok hát.

LUCREZIA.

Ah bocsánat!

ORSINI ÉS KAR.

Olly gyalázatos asszonyi sátán,
Kinek élete undok, utálat,
Csábító, hazug, orszive buja,
Mérget ad, ha kívánja boszúja;
Félt, gyűlöli pór mint a' báró,
Mer hatalmas, öl étke, szava...

GENNARO.

Ah! ki hát ő?

LUCREZIA. (csengve lábaihoz borul).

Ah! ne hallgassd Gennaro!

ORSINI. (álarczát lerántja). KAR.

Haha! Borgia! Im csuf arcza!

Mindnyájan (irtózáttal)

LUCREZIA. (elájul). Hah! }

LUCREZIA. (elájul). }

Ah! }

(A függöny legördül).

Második Szakasz.

I-ső Jelenés.

(Piacz Ferrarában.)

(Egy felül palota nyílt karzattal, melly olatt már-
ványczimer 's ezen nagy aranyos betűkkel „Bor-
gia.“ Másfelül kisdud ház, utczára nyíló ajtó-
val ablakában világ. — Éj.)

ALFONSO herczeg és RUSTIGHELLO.

(hosszu küpenyekben).

ALFONSO.

Velence' udvarában láttad, úgy-e?

RUSTIGHELLO.

Mindig közöttte voltam, ugy követtem
Mint nyári tiszta fényen
A' déli árnyék. Ime itt lakik fenn.

ALFONSO.

Itten? kastélyom' ellenében?
Borgia akarta

RUSTIGHELLO.

Talán akarja most is
Ha nem csalódom a' ravasz Gubettán,
Ki jár kel litt apangva kémlelődő.

ALFONSO.

Menjen be bizvást, élve ám ki nem jó.
Hallod? *(a' házból beszéd hallik).*

RUSTIGHELLO

Hiú barátit
Vendégelé, vígan tobzódva itt ez éjjel
A' bárgyu ifju. Ők csak víradóra
Távoznak innen.

ALFONSO.

E' hajnal a' bohóra
Végsőt ma fog viradni.
'S ő végbucsútort fogott nekik ma adni. —
Jöszte! nem is gyanítja
Milly szörnyü bosszum éri,
Ő tervem' biztosítja,
Mert olly vakon hívó.

RUSTIGHELLO.

'S ha a' kevély Grimani
Majd sérelemnek érti?

ALFONSO.

Illy bőszi miatt vitázni
Nem fog kihívni ő.
Akarminó lesz a' vég
Mit adhat a' szerencse,
Koránse rettegem még
A' vén követ' daczát.
Nem mindig álla zár alatt
Külföldinek Velencze

's ha engemet gyalázat ér,

Ki-tárja ajtaját.

(a' hangok közelednek, gyertják eloltatnak. —
Mindenik el).

2-ik Jelenés.

GENNARO. ORSINI. LIVEROTTO. PETRUCCI. GAZZELLA.

VITELLOZZO. (vigan kijönek Gennarótól, ki
csak maga komoly. GUBETTA távol mutathozik).
Mindnyájan (Gennarohoz).

Áldjon meg Isten!

GENNARO.

Viszont kívánom

Barátim!

ORSINI.

De szólj, örökre búsan

Látunk mi már?

GENNARO.

Búsan? .. oh nem!

(Anyám! ha meg se látlak, bár segíthetnék).

ORSINI.

Hány rózsaszarvu lélek

Varázsolandja ma este kebleinket!

Mulatni híva minket

Negróni hercegasszony. Még is közülünk

Egyet ő elfelejtett, miként beszélte.

De helyrehozni e' bajt

Gondom leszen rá.

Mindnyájan (Gennaron kívül).

Mind meg vagyunk hivatva.

GUBETTA. (elére jő).

De én is!

Mind (elébe mennek).

Oh drága szép borbogárka!

GENNARO. (sugva Orsinához.)

(Hidd barátom, ez itt az;
Én erre régen gyanakszom ...)

ORSINI.

Ej mit remegsz?

Víg ember és miként mi
Könyelmű, nem busongó.

LIVEROTTO.

Oh hagyd el! Igy elmerülve
Ábrándozol Gennaro?

GAZELLA.

Elvarázsolt

Büvével úgy-e Borgia?

GENNARO.

Hát már örökké

Csak róla szóltok? Eskszem az égre barátim,
Jól értsetek meg... talán senki sincs,
Ki úgy gyűlölje őt miként én.

PETRUCCI.

Oh hallgass.. ím ez palotája...

GENNARO.

Mi gondom?

Bar homlokára sütném azon gúnyt

Mellyet rovandok itt e' kőfalakra,
Hol van írva „Borgia“.

(*Lépcsőkön felszalad a' czimerhez, 's törével az első betűt kifeszíti. E' közben hátul két fekete öltöngű férfi mutatkozik.*)

Mindnyájan.

Oh mit tész?

GENNARO.

Most kell olvasni!

Mindnyájan (hahotával).

A' patvarba! „Orgia“!

GURETTA.

E' tréfa némelyiknek
Ki tán nem is hiendi,
Sokba kerülhet.

GENNARO.

Ha a' tevőt keresnék
Feladni enmagam készen leendek.

ORSINI.

Itt kémlelődnek ... most oszoljunk ...

Mind.

Isten áldjon!

(*Gennaro házába tér, többiek eloszlanak.*)

3-ik Jelenés.

ASTOLFO ÉS RUSTIGHELLO *mindenik járkálva; később*
POROSZLÓK.

RUSTIGHELLO.

Mit mivelsz itt?

ASTOLFO.

Csak arra várok

Hogy te menj el; 's te mit leszelgesz?

RUSTIGHELLO.

Én unalmat űzni járok

Míg majd odább állsz.

ASTOLFO.

Kit kerülgetsz?

RUSTIGHELLO.

Azt a' szép külhonnai ifjat,
Itt lakik fenn; no és te kit?

ASTOLFO.

Szinte én is azt a' varjat,
Párnap óta fészkel itt.

RUSTIGHELLO.

Merre vinnéd?

ASTOLFO.

Borgiához.

És te merre?

RUSTIGHELLO.

Én urához.

ASTOLFO.

Oh e' két ut össze nem jó.

RUSTIGHELLO.

Másfelé visz mind a' kettő.

ASTOLFO.

Egyik vigadni...

RUSTIGHELLO.

Másik vészre.

ASTOLFO.

Bizva hát melyik segít?

EGGYÜTT.

A' ki több erőre észre,
Az leend a' győztes itt.

RUSTIGHELLO.

(az utcába ért, egy csapat Poroszló betódul
Astolfot körülfogják).

Meg ne pissenj kába, lódulj
Melly'k erősb, im úgy-e érzed.
Jaj neked, csak egyet mozdulj,
Vagy gyanút okoz beszéded.
Itt egy ur van, szent a' mit ő tesz,
Legfőbb törvény a' mit ő itél.

ASTOLFO.

A' herczegasszony majd dühös lesz.

RUSTIGHELLO.

Hallgass! Oh gyáva! még tőle fél.

KAR.

Mocskolá, gyalázní merte
Asszonyod' nevét a' kába,
Bosszut áll a' herczeg értte,
És te dőre vágysz utába?
Hogy ha van kevés eszed még,
Menj, szaladj és fogd be szád'.

ASTOLFO.

Én megyek... de bár mi essék,
Nem reám kerül a' vád. (el).

RUSTIGHELLO ÉS POROSZLÓK.

(Gennaro ajtaját betolják).

4-ik Jelenés.

(Terem a' hercegi palotában).

(Hátul nagy ajtó. Jobbra kijárás üvegajtóval. Balra másik titkos kijárás. Középen bársonnyal terített asztal.

ALFONSO. RUSTIGHELLO, utóbb AJTÓNÁLLÓ.

ALFONSO.

Mind végre hajtád?

RUSTIGHELLO.

Mindent: a' fogoly már.

Parancsra künn vár.

ALFONSO.

Most érts meg: ottan az alsó
'Titkos teremben ősim' oszlopánál
Elrejtve egy szekrény áll.
E' kulcs kinyitja. Ott egy ezüst edényt láatsz.
Egy mást aranyból. Menj, a' mellékszobába.
Hozd mind a' kettőt: ámde meg ne kóstold
A' szép edénykét, mert borgia-bor van abban.
Megállj! Ajtóm előtt várj,
De kard legyen körötted. Ha majd behívlak,
E' két edényt hozd, 's ha másforma jelt hallsz.
Karddal rohanjbe.

AJTÓNÁLLÓ. (jelentve a' nagy ajtóból):

Herczegasszony.

ALFONSO.

Siess el!

RUSTIGHELLO.

(elozták 's néhány percz mulva az üvegajtó megvett látszik elszakanni).

5-ik Jelenés.

LUCREZIA. ALFONSO, aztán GENNARO (örök közt)..

ALFONSO.

Igy megzavarva?

LUCREZIA.

Tőled bosszút kívánok.

Szörnyü merészlet, gyalázat,
Mellyet jövök feladni. Itt Ferrarában
Van olly kaján, ki nődek
Nevét gyalázní, elrutítni
Világos nap' se retteg.

ALFONSO.

Tudom már.

LUCREZIA.

És nem bünteted meg?

E' gúnyt eltúri férjem?

ALFONSO.

Mindgyárt előttünk áll most a' bünös.

LUCREZIA.

Bárki légyen, kívánom:
Halál fejére itt előttem!
És erre jó szivedtől
Herczegszavad' kikérem.

ALFONSO.

Szentül ígérem.
Be a' fogolyt!

(az ajtónállóhoz).

GENNARO.

(fegyver nélkül, örök közt bevezettetik.)

LUCREZIA. (*megzavarodva*).

(Kit látok?)

ALFONSO.

Tán ismerősöd?

LUCREZIA.

(Oh ég! Gennaro...)

Mi nem lemért eset!

GENNARO.

Kegyelmes herczeg,

Saját lakomból erővel; fogva, fegyverek közt
Hurczoltatál el. Kérhetem tán, remélem:
Mint érdemelhetém e' durva bánást?

ALFONSO.

Kapitán ur, jöszte errébb.

LUCREZIA.

(Oh bal sors! mi kinok!)

ALFONSO.

Egyvakmerő gaz merészlé

Tegnap boszumra itten palotámon

Gonosz kezekkel elrutítani Borgia' czimét.

A' bünöst üzőbe vették.

LUCREZIA. (*hirtelen*).

Ez ifju nem tehette.

ALFONSO.

Honnan tudod te?

LUCREZIA.

Ma reggel ő más helyen volt;

Talán baráti közzül mivelte.

GENNARO.

Nem' ugy van.

ALFONSO.

Im érted. Szólj valólag,
'S fedezd fel, ki volt a' bűnös?

GENNARO.

Hazudni nem szokásom,
Mert nálam a' becsület
Drágább enéletemnél;
Ime herczeg, én kivallom:
Előtted a' bűnös.

LUCREZIA.

(Ah! én szegény!)

ALFONSO. (*lassan*).

Tudod már.
Hogy herczegszómat adtam.

LUCREZIA.

Veled kívánnék herczegem beszélni
Egy pillanatra.

ALF. (*int 's Gennaro kivetetik*).

LUCR.

(Oh segíts nagy ég!)

6-ik Jelenés.

LUCREZIA. ALFONSO.

ALFONSO.

Eltávoznak... Mit kívánsz, szólj?

LUCREZIA.

Könyörgök drága férjem
E' szegény rab ifjuért 's életéért.

ALFONSO.

Mit' szólsz? Csak épen dühöngél; — hogy' értsem?
 Illy hamar mi csillapítá le a' vért?

LUCREZIA. (*nyelgve*).

Csak szeszély volt: nincsen ok, hogy megöljék;
 Még olly ifju kegyelmet neki!

ALFONSO.

Szómat adtam: illő hogy beteljék,
 Gyáva a' ki a' szót megszegi.

LUCREZIA.

Don Alfonso e' kis kedvezésre
 Érdemesnek se tartja élte' pártját?

ALFONSO.

Büntetetlen el ne menjen, ki sérte,
 Mint kivántad, elhatározám halálát.

LUCREZIA.

Tégy királyként; bocsáss meg... feledd el,
 Adj kegyelmet... tiéd élete.

ALFONSO.

Nem lehet; nem!

LUCREZIA.

Ah! ki ingerle így fel.

E' szegény ifju ellen?

ALFONSO (*kitör*)

Ki? ... Te!

LUCREZIA.

Én - e? Mit hallok?

ALFONSO.

Te érte égsz

LUCREZIA.

Hah átok!

ALFONSO.
Te Velenczébe szöktél utána....

LUCREZIA.
Iótevő ég!

ALFONSO.
Azt hiszed, még se látok?
Most is ugy lángol arczod... ki szájna?

LUCREZIA.
Esküszöm: nem!

ALFONSO.
Hagyd abba!

LUCREZIA.
Don Alfonso!

ALFONSO.
E' hamis eskü undorító.

LUCREZIA.
Don Alfonso....

ALFONSO.
Vége! Így kelle bännöm
És a' sérelmekért boszút állnom.

Czinkosodnak halál a' fejére;
Forr dühöm, vad boszum már kitör.

LUCREZIA. (térden).
Kegyelmet Alfonso!

ALFONSO.
Nem! folyjon ki vére!

LUCREZIA.
Ah! kegyelm

ALFONSO.
Már elég: nincs könyör.

LUCREZIA.

Hah! büszke! vigyázz, jól vigyázz magadra,
 Szívemet verted át balga férjem.
 Több könyvem nem csorog már boszudra
 És ne várd, hogy kegyed' sírva kérjem.
 A' keservet düh szokta köyetni,
 Borgia' mérge hamar 's jól talál.

ALFONSO.

Jól ismerlek: hajolnék szavadra
 'S nem feledném' ki vagy drága vérem;
 Ugy- de tudd, urad vagyok 's itt Ferrara,
 Körmeim között vagy itt szép ledérem.
 Rád hagyom, mint kívánod öletni,
 Méreg, vagy gyilok? egy a' halál.
 Válaszsz!

LUCREZIA. *(magán kívül).*

Oh ég! nagy Isten!

ALFONSO. *(kifelé indul).*

Nyomon leváगतandom.

LUCREZIA.

Állj meg, állj meg!

ALFONSO.

De meghal . . .

LUCREZIA.

Rémitő bünt követsz rajta, mondom.

ALFONSO.

Válaszsz. válaszsz!

LUCREZIA.

Ah! ne szúrassd le karddal.

ALFONSO.

Nem csalandsz meg, ne hidd; úgy vigyázlak;

Mit se várj, mert boszút forralok.
(*jelt ad az örnek*).

LUCREZIA. (*elaléltan*).

Ah! szegény ifju... sorsodra bizlak...
Szörnyeteg te!.. nyomon meghalok.

7-ik Jelenés.

VOLTAK GENNARO. (*örök közt aztán*). RUSTIGHELLO.

ALFONSO.

Nőm olly esengve kére
Értted, ne bánthatlak:
Hajol szívem könyére
És íme elbocsátlak.

LUCREZIA.

(Oh kétszínű!)

ALFONSO.

Azontul...

Velence — és a' hontul
A' nagy vitézt elvenni
Te benned nem fogom.

LUCREZIA.

(Hitszegő!)

GENNARO.

Megköszönni

Illőn alig tudom.
De azt kimondnom engedd, —
Nem lesz talán illetlen, —
Ollyat talált kegyelmed
Ki rá nem érdemetlen:

Ellen sereg' csoportja
 Egy helytt atyádra ronta,
 'S ha egy vitéz kalandor
 Nem őrzi, veszve van.

ALFONSO.

Talán te vagy?

LUCREZIA. (*felkel*).

Oh akkor

Te védted őt meg?

GENNARO.

Ugy van.

LUCREZIA.

(*Herczeg!...*)

ALFONSO.

(*Hiú reményed...*)

LUCREZIA.

(*Talán csak enged...*)

ALFONSO.

(*Hiába!..*)

Vitézeim' sorába

Állni nem volna kedved?

GENNARO.

Leköt Velencez' zsoldja

Mig eskümet feloldja.

'S az eskü szent!

ALFONSO. (*Lucreziának fel*).

Tudom!

Nehány arany... (*erszényt nyújt neki*.)

GENNARO.

Velencez'

Ad azt is, míg uram.

ALFONSO.

Tehát, mikép ösinknél
Társas pohart üríteni
Szokásba' volt, ne késsél
Példájokat követni.

GENNARO.

Fönséges ur, megengedj,
Ez már fölötte nagy kegy.

ALFONSO.

Szives nejem, ki szolgál
'S adand pohárt nekünk.

LUCREZIA. (*menni akar*).

(Kinos' b ezer halálnál...)

ALFONSO. (*kézen fogja*).

(Csak itt maradj!...) Jerünk!

(*kikiált 's Rustighello hozza a' palaczkokat.*)

(Most ajkadon legyen zár,

Egy szód talán elárul...)

De élve ő e' házbul

Többé ki nem hatol.

Tölts tehát bort... tudod már

Te nem iszonyodol).

LUCREZIA.

(Ha megtudod, mi tette

Késztet dühöd kegyetlen,

Vadságodon, szivetlen,

Magad iszonyodol.

Átok gonosz fejedre!

Bünöd hamar lakol).

GENNARO.

(Milly jószívű irántam!
 Alig hihetni róla...
 Hozzám hizelgve szóla...
 Lelkem, nem álmodol?
 Anyám, bünöm' megbántam,
 Fiad ma nem lakol...)

ALFONSO. *(magának az ezüst edényből tölt.)*

Ha tetszik... Gennaro...

GENNARO.

Elámulok...

E' ritka tiszteletre.

ALFONSO. *(Lucreziára köszönt).*

Te értted, édes!

LUCREZIA.

(Ah! kőszívü!)

ALFONSO. *(Lucreziához).*

Az aranyat!

LUCREZIA. *(tölt az aranyból Gennaronak).*

Szent Isten!

ALFONSO. *(Gennaróhoz).*

Sokáig élj vigan még!

GENNARO.

Tartson meg a' magas ég! *(isznak).*

ALFONSO.

Most herczegnő, kény szèrint vagy bocsásd el,
 Vagy mulassd, míg a' perczek letelnek.
(Rustighelloval el).

LUCREZIA. *(elfásulva).*

(A' düh megfoj.)

GENNARO. (*letérdei*).

Magas hölgy, ah! fogadd el
Hálakönyvet e' buzgó kebelnek.

LUCREZIA. (*lassan*).

Szánlak ifju! ah! te mérget ittal,
És ha szólék, már átütve volnál.
Vedd e' gyógyszeret, idd ki és szaladj el,
Egy csepp megint életet ad,
Vedd, de rejtse el, siess, idd ki, hagyj el,
Védje, óvja a' jó ég utad.

GENNARO.

Ah! mit hallok iszonyító szavadban?
Csak halált várhaték udvarodban?
Csalfa nemtő, melly így elvakítva
Áltatott, hogy remélnem szabad,
És talán te kínomat szaporítva,
Gyilkosabb mérget keversz magad.

LUCREZIA.

Bizz' te bennem.

GENNARO.

Benned? .. oh nem!

LUCREZIA.

Megóv ez:

Engemet félt a' herczeg te tőled.

GENNARO.

Milly kísértet!

LUCREZIA.

Visszajő és kivégez ..

Idd ki és fuss

GENNARO.

Kínom újra éled.

LUCREZIA. (térden).

Idd ki és fuss ha e' pillanatban
Még anyádhoz szíves vonzatod van.

GENNARO. (percznyi tusa után kiisszsa)

Kárhozat rád, az ég ne segítsen
Hogyha gyilkos kezed veszni hagy...

LUCREZIA.

Meg vagy mentve! Vedd oh hálám' nagy Isten!
Most menj, oh siess, eredj, szaladj!

(a' rejtett ajtón kiereszti. Hátul a' herczeg Rustig-
hellóval fellép Lucrezia felsikolt 's egy szék-
be dől).

(A' függöny lefoszlik)

Harmadik Szakasz.

I-ső Jelenés.

*(Gennaro' lakára néző kis udvar: egy ablak
világítva).*

Néhány POROSZLÓ leskődve bejő.

Kar.

Im világítva ott az ablak,
Még itt mulat, nem ült hajóra;
Kedvező a' szerencse urunknak,
Még ma tölti bosszuját.
Csak jerünk, ma kedvez az óra,
Olly mély sötét van, egy szem se lát.
*(Közelednek a' házhoz, de zörejt hallván meg-
állanak.)*

Csitt csak lassan! mi mormogás? Hah!
Suttogás ütött fülembé;
Láb' csuszása, kopogása...
Hallik, érzi a' fülhegy;
Itt félre jertek, állva lesbe
Kémlelődjünk, ki 's merre megy?
(félrevonulnak).

2-ik Jelenés.

ORSINI. GENNARO. POROSZLÓK. *(lesben).*

ORSINI.

(Gennaro' ajtaján kopogtat, ez kinyitja 'skijő).

GENNARO.

Te vagy?

ORSINI.

Barátom, nem kívánsz-e jöni
Negroninéhoz? Mit veled nem osztok,
Minden gyönyör silány.

GENNARO.

Nagy indító ok
Von el ma tőled; utazom: Velence,
Hová ügyekszem.

ORSINI.

És engem itt hagysz?
Feledted esküvésünk', hogy halálig együtt
Állunk ki bármi sorsot?

GENNARO.

Való!

ORSINI.

Te is tartsd
Szavad' miként én, mig csak élek.

GENNARO.

Tehát velem jösz?

ORSINI.

Viradtakor várj; kísérlek;
E' kellemédes estét már el nem mulasztom.

GENNARO.

Oh e' Negroninéra, megvallom-én gyanakszom.

ORSINI.

Én sokkal inkább utad miatt.

Magad 's e' zordon éjben,

Illy búsan és sötéten?

Várj még Gennaro...

GENNARO.

Látod,

Nem megyek ha kívánod.

Játszrak itten életemmel,

Már kerestenek halálra.

ORSINI.

Szólj ki üldöz? e' gazt fedezd fel,

Mondd, ki bánta?

GENNARO.

Ah! szólj vigyázva!

(Lassan suttog Orsinéhoz 's ez alatt a' Poroszlók hátul fellépnek).

POROSZLÓK.

Most idő van.

RUSTIGHELLO.

Várjatok még,

Társa nyomban elmegyén. (elvonulnak).

ORSINI.

Tán csalódot? ez betegség...

Szived olly hamar hiszen.

GENNARO.

Ah! könnyelmű!

ORSINI.

Szólj, ki bánta?
 Jobban értsd a' női keblet,
 Hogy lekötve légy iránta
 Azt regélte, ő, ki mentett.
 Mért akarna mérget adni?
 Ezt remegje a' botor; —
 Kedves asszony e' Negroni,
 És a' herczeg nem bitor.

GENNARO.

Jól tudod, ha a' haláltól
 Féltém-e' frigyünk' korától;
 Gyáva hirt nevemre róni
 Nem hagyok, láttad gyakor,
 Ah! de itt magam kell óni,
 Hol kerülget annyi or.

ORSINI.

Indulj ha tetszik: én a' kéjre váró,
 Vágyok ott a' vígalomra.

GENNARO.

Élj boldogul hát.

ORSINI.

Te is Gennaro.

GENNARO.

Óvd magad.

ORSINI.

Vigyázz magadra.

*(megölelik egymást, elválnak, aztán megállapodnak
 's ismét visszajönek)*

GENNARO.

Nem tudok tőled szakadni.

ORSINI.

Nélküled mikép legyek?

GENNARO.

Jer, együtt fogunk vigadni.

ORSINI.

Hajnalon veled megyek.

Együtt.

Merre sorsod kívánna híni

Én követlek, nem hagyandlak.

ORSINI.

Jó Gennaro!

GENNARO.

Hű Orsini!

Együtt.

Szúm tied lesz, élek vagy haljak.

Mint egy száron két virágszál,

Mint egy ágon két levél,

Még elérjük, egünkre derü száll,

Avvagy együtt földre sujt a' szél. *el.***3-k J e l e n é s.**RUSTIGHELLO 's a' POROSZLÓK *visszajönek.*

RUSTIGHELLO.

Nem kell üzni.

Kar.

De majd elillan.

RUSTIGHELLO.

Bárgyuk! Negrónihoz megy által.

Kar.

Ez már egész más.

RUSTIGHELLO.

Ott majd törbe bukkan.

Kar.

Jól eltalálta; sejtése nem csal.

RUSTIGHELLO.

Ott a' lépen fog ragadni,

Mit nem is gyanít a' vak.

Kar.

Jertek, hagyjuk őt szaladni,

Ránk nem is szorultanak. (*el.*)**4-k J e l e n é s.**

(*Terem a' Negroni palotában, fényesen világítva 's estélyhez készítve. Gazdagon terített asztalnál NEGRONI herczegnő, pompás öltözetű dámákkal ül; ORSINI, LIVEROTTO, PETRUCCI, GAZELLA, VITELLOZZO mellett egyegy dáma. Az asztal' egyik végén GUBETTA, másikon GENNARO.*)

LIVEROTTO.

Éljen a' maderai!

Kar.

Éljen!

Szintúgy a' rajnai!

Pezseg, forr kevélyen.

GAZELLA.

Legjobb a' cyprusi.

PETRUCCI.

Petrucci azt hiszi:

Mind jó a' jó bor.

ORSINI.

Legjobb melly úgy csillámlik,
Mint tűz, mikor szikrázik,
Mellyet ha nyujtok én,
Negroni szép szemén
Felébred Amor.

Kar.

Ez való! Igyunk kegyére,
Üssük össze tűzszemére!
Őt Amor alkotá,
Rózsákon ringatá
Venus ölében,
Negroni éljen!

GUBETTA (*felkel.*)

(Már részegek 's idő van
Magukra hagyni.)

GENNARO.

(Unatkozom már.)

ORSINI.

Gennarom!

Megint akarsz szaladni?
Hallgassd utolsó bordanom',
Ollyat nem is hallottál.

GUBETTA (*nevet.*)

Haha!

ORSINI.

Ki gúnyol?

GUBETTA.

Mind kaczag

A' ki körötte itt áll.

ORSINI.

Hogyan?

GUBETTA (*csufolva.*)

Haha! mi büszke verselő!

ORSINI.

Ingerkedel velem.

GUBETTA.

Ha ingerelhet a' kaczaj,

Azt vissza nem veszem.

ORSINI (*felugrik.*)

Castiliai haramja!

GUBETTA (*kést ragad.*)

Posványi útonálló!

DÁMÁK.

Oh ég! ezek veszekszenek,

Jerünk, ma vér foly itt. (*elfutnak.*)

Mind.

Mit téssz? nyugodj' Orsini! (*tartóztatják.*)

ORSINI ÉS GUBETTA.

Vigyázz botor magadra,

Ollyat csapok nyakadra,

Hogy durva mámorodból

Örökre józanít.

Mindnyájan (elvásztják őket.)

Ne keljetek vitára,

Tekintsetek e' házra,

Mert majd elő csődítetek

A' vár' lakókait.

5-k Jelenés.

GUBETTA, ORSINI, LIVEROTTO, VITELLOZZO, GAZZETTA, PETRUCCI, GENNARO. — *utóbb egy BORTÖLTŐ.*

LIVEROTTO.

Békét ezennel!

VITELLOZZO.

Holnap lesz idő,
Megvínyotok, miként lovaghoz illő,
És nem gyilokkal, mint aljas útonállók.

MIND.

Való!

GENNARO.

De kardjaink' se látók
Hová levének.

ORSINI.

Ott kívül leraktuk.

MIND.

Mit gondolunk velök?

GUBETTA.

Igyunk 's kaczagjuk.

GAZZETTA.

De mint megijedének, 's itt hagyának
A' dámák!

GUBETTA.

Visszajönek . . .

'S bocsánatot fogunk mi kérni tőlök.

BORTÖLTŐ (*fekete ruhában, köröskörül bort hord.*)

Itt a' syracusai!

MINDNYÁJAN

(*isznak, csak Gubetta nem, ké poharát hátra önti.*)

Ez már valódi bor!

GENNARO.

(Maffio, vigyáztad?)

A' Spanyol meg nem itta).

ORSINI.

(Ne hajts reá, hiszen magát már jól tele szítta.)

GUBETTA.

Most már ha tetszik barátim,
 Bezzeg hatalmasan verselhet Orsin,
 Mert bárki is poëta lesz a' bortól.

ORSINI.

Hah Spanyol! daczodra!

MIND.

Egy dalt barátom Orsini!

ORSINI.

Boldogok miként legyünk barátok,
 Megtanítom a' titkot, halljátok.
 Tiszta vagy borult a' gömbölyü ég,
 Nyár legyen vagy tél, meleg, hideg, jég:
 Tréfa, bor derit fel és mosolygom,
 A' bohót, ki még jövőn busul.

Kar.

Mit hozand a' holnap, semmi gondom,
 Csak ma muljon a' nap vidorul.

(távol siralmas gyászénekek.)

„Füst a' gonosz' kedélye,
 Vig napja elborul.“

GENNARO.

Mi hangok?

ORSINI.

Valaki tréfát

Kezd üzni velünk.

MIND.

Ki gúnyol itt?

ORSINI.

Bizonynyal

A' csintalan nők ijesztenek, kötődnek.

MIND.

Kezd rá megint Orsini!

ORSINI.

A' vers kész halljátok:

Mindenütt szedek tavaszvirágot,

Míg erőm van élem a' világot,

Es ha jó a' lankadó öregség,

Kedvem akkor sem hagy engem elinég;

Tréfa, bor derít fel és mosolygom

A' bohót, ki még jövőn busúl,

Kar.

Mit hozand a' holnap, semmi gondom,

Csak ma muljon a' nap vídorúl.

GYÁSZHANGOK.

„Füst a' gonosz' kedélye,

Vig napja elborul.“

(a' gyertyák alunni kezdenek.)

ORSINI.

Gennaro!

GENNARO.

Maffio látod?

Alusznak a' világok.

ORSINI.

De már a' tréfa

Komoly színüvé lesz.

MIND.

Jerünk!!!. Bezárva
Itt minden ajtó! ... Miféle helyre jöttünk?

6-k Jelenés.

(Hátul a' nagyajtó megnyílik 's Lucrezia örök
között mutatkozik.)

LUCREZIA.

Borgia Lucreziához!
Minnyájan (elémülve)

Szörnyü! Végünk!

LUCREZIA.

Hah Borgiahoz! Ti egy bált
Adatok egykoron nekem
Velenczében; ma nektek
Én vacsorát Ferrarában.

MIND.

Ah! törbe estünk!

LUCREZIA.

Hivétek, büntetetlen
Hagyandlak, úgy-e? A' kicsufolásért
Teljes boszúm leend: már számotokra
Kész öt koporsó, hogy nyomon lezárjon;
Hamar kiolt a' méreg, a' mit ivátok.

GENNARO. *(előre jö.)*

Nem lesz elég öt, még egyet adj hozzájok.

LUCREZIA *(elszörnyedve.)*

Gennaro! Oh ég!

GENNARO.

Meghalni

Tudok én társaimmal.

LUCREZIA *(az örökhöz.)*

Gyorsan bezárni minden ajtót
'S bár mi zajra, melly kihallik,
Bejöni itt ne merjen a' házba senki.

Orsini és társai (kiket az örök kifelé kényszerítnek.)

Gennaro!

GENNARO.

Barátim!

LUCREZIA *(örökhöz.)*

Vigyétek!

ORSINI ÉS TÁRSAI.

Oh sors! ki ment ki?

(elvitetnek 's a' nagy ajtó bezárul.)

7-ik Jelenés.

LUCREZIA. GENNARO!

LUCREZIA.

Ah! Te itt? Te nem szaladtál!

Mond, mi bal sors, hogy itt maradtál?

GENNARO.

Mindezt előre látnom!

LUCREZIA.

Mérget ittál megint barátom.

GENNARO *(az ellenmérget mutatja.)*

Itt az óvszer!

LUCREZIA.

Jut eszembe.

Oh nagy ég, hálát adok.

GENNARO.

Ezt barátimmal veszem be,
Vagy velök ma meghalok.

LUCREZIA *(nézi az üvegcset.)*

Ez magadra sem leszen sok,
Társaidnak oh kevés ez!

GENNARO.

Nem elég?

LUCREZIA.

Nem!

GENNARO.

Ugy busulok:

Elhalunk mind!

LUCREZIA.

Ah! mit beszélés?

GENNARO.

És legelső fogsz te halni,
Készülj, mert nyomon veszesz.

LUCREZIA.

Én Gennaro? .. Állj meg örült!

GENNARO *(az asztalról kést ragad.)*

Még erőm van....

LUCREZIA *(elszörnyedve).*

Ah! mit teszesz!

GENNARO *(sürgeti.)*

Csak hamar, hamar!

LUCREZIA.

Hah bőszyt!

Engem ölsz? ... gyilkolni vágnál?

GENNARO (*dühvel.*)

Ugy van! elmém elsötétült,

Mindenemből már kifosztál.

Rajta! . . . mondom . . . (*megragadja.*)

LUCREZIA (*rémülve sikolt.*)

Borgia vér vagy . . .

Egy atyától . . . érted? . . . oh hagyj . . .

Rémitő gonoszt teendesz,

Ontva tennen véredet.

GENNARO (*a' kést elejti.*)

Borgia volnék? Ég! mi szó ez? . . .

LUCREZIA.

Csak ne kérdezz engemet . . .

Ah! figyelj rám, nem azt esengem,

Hogy ne törj megunt életemre,

Mert ezernyi bú öl engem,

'S száz halál jó sebes szívemre.

Fájdalom csak értted éget . . .

Itt a' vész . . . oh azt előzd . . .

Idd meg, idd ezt, hogy úgy a' mérget

El kerüljed és legyőzd.

GENNARO.

Borgia volnék? . . .

LUCREZIA.

Repül az óra . . .

Higyj szavamnak . . .

GENNARO.

Meghal Orsin . . .

LUCREZIA.

Jó anyádért!

GENNARO.

Menj, anyámra
Csak te általad jön e' kín.

LUCREZIA.

Nem... Gennaro...

GENNARO.

Őt megölted.

LUCREZIA.

Oh ne képzeld..

GENNARO.

Eltemetted.

LUCREZIA.

Él ő, él a' sirra váró
'S hangomon beszél veled.

GENNARO. *(meglepetve).*

Ég? Talán te?...

LUCREZIA.

Én Gennaro!

GENNARO.

Te! nagy Isten! szívem reped.

*(székre dől).*LUCREZIA. *(kétségbe esve).*

Fiam! fiam! ... egybe' meghal...

Jöszötek be!.. ah! segítség!

Messze vannak... senki nem hall....

Oh nagy Isten el ne vedd még!

GENNARO. *(elalélva).*

Hagyd el... már késő: sirfagy jó eremre...

LUCREZIA.

Átkozott sors!

GENNARO.

Hályog száll szememre.

LUCREZIA.

Ah Genaro! még csak egy szót,
Egy pillantást, gyermekem!

GENNARO. (*haldokolva*).

Ah! .. ki-mú.. lok...

LUCREZIA. (*rémülve*).

Jaj, jaj! megholt!

U t o l s ó J e l e n é s .

A hátajtó megnyílik: ALFONSO ÉS RUSTIGHELLO
örökkel jönnek. VOLTAK.

ALFONSO.

Hah! hová lett?

LUCREZIA. (*rá mutat*).

Jaj nekem!

Ő fiam, kedves szülöttem,
Egy reményem, gyámolom volt,
Kérlelé Istent helyettem,
Tisztulandék általa.
Gyász borúla életemre,
Véle szívem' gyönyöre megholt,
Szálljon átkozott fejemre
Égnek elzuzónyila! (*fijára borul*).

Kar.

Gyászos titkok! mi balszerencse!

ALFONSO.

Ha segítség!

Kar.

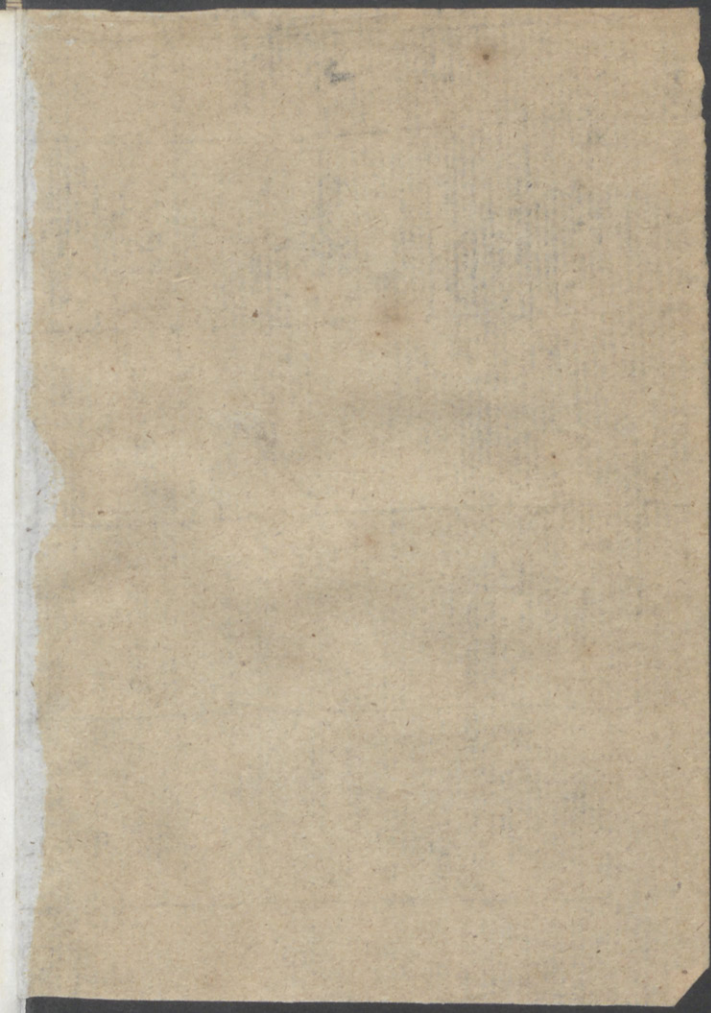
Elhala!

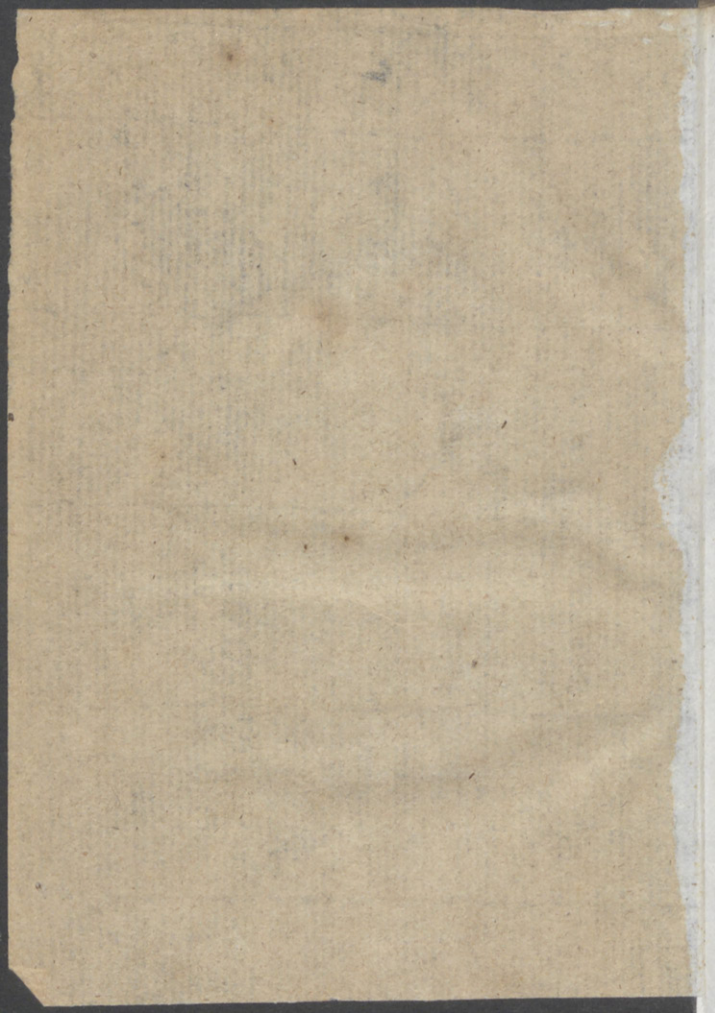
V é g e.

Fineasy Lajos.

AZ

AGG-SZINÉSZ

ÉS

LEÁNYA,

VAGY:

MÉG IS KIVIVTAM!

Vígjáték 5 felvonásban.

BAYARD ÉS THÉAULON

UTÁN

SZINÜNKRE ALKALMAZVA

SZABADON FORDÍTOTTA

FÁNCSY LAJOS.

Személyek:

- Sugár, agg-színész.
 Serena, leánya.
 Fényhalmi Gyula, gróf.
 Pók, földes úr és színeköltő.
 Hálosyné asszony, ennek gazdasszonya.
 János, ennek inasa.
 Keserű, journalista.
 Károly, ennek inasa.
 Szinigazgató.
 Rendező.
 Bájbölgyi Irma, színésznő.
 Első táncosné.
 Fürgencz, színházi szolgáló.
 Városhajdú.
 Színészek, színésznők, hangászok, gépművesek,
 táncosnék, némaszemélyek, inasok.
-

Első Felvonás.

(*Kicsiny, szegényül bútorozott szobácska. Egy ajtó a' szin-mélyében, és mind a' két oldalon benyiló ajtók. Asztal és székek. A' fenék szinben fiókos szekrény. — (Commode.)*

1-SŐ JELENÉS. Fényhalmi gróf, (később a' nézőknek jobb felőli benyilóban Sugár. (a' bal-felőliben) Serena.

Gróf (*vigyázva belép*). Itt sincs senki? különös, minden ajtót különben nem igen szokás tárva hagyni. — Itt ugyan nincs mit félni, mert nem sok elvinni való van. — De bezzeg van egy szép leány — kinek azonban fájdalom! olyan atyja van, hogy őt minden erővel, a' szinpadra akarja vinni.

Sugár (a' benyilóban kiáltva) Serena!

Gróf. Ahá! Épen szóllítja.

Sugár. Serenkám!

Serena (a' benyilóban feelve.) Atyuskám!

Gróf. Ez ő!

Sugár. Felébredtél már?

Gróf. Azt kérdi, ha felébredt-e már?

Serena. Igen atyuskám!

Gróf (*nevetve*). Valóban, nem rossz volna, illy kérdésre nemmel felelni.

Sugár. Nem tudod hová vetettem tegnap parókámat?

Serena. A' kályha-lyukban van, atyuskám.

Gróf. Mig az atyuska fejdíszét keresi, az alatt leányánál látogatást tehetnék. És az legjobb is lesz. Merészelnem kell, ha nyerni akarok. (*a' balbenyilónak indul.*)

Sugár (*szóllitva*) Serenkám!

Serena (*sebesen kilép*). Jövök már atyuskám! (*a' gróf' kiterjesztett karjaiba szalad, 's megcsókolja*). Jó reggelt atyus, hogy aludtál?

Gróf (*hangváltoztatva*). Igen jól, 's te édes leánykám?

Serena (*tévedését észrevevé*). Istenem!

Gróf. Melly dicső eset!

Serena. (*fölindulva*) Uram! illy módon kell-e fiatal leányt meglepni?

Gróf. Nem, szép gyermekem. De hát miért kellett minden ajtót tárva lennem?

Serena. Cselédünknek kellett ugy hagyni.

— Azonban ha nem csalódom, Fényhalmi gróf urral van szerencsém beszélni. Több ízben láttam önt Bájvölgyi Irmánál, kinek mint tudom, hódol.

Gróf. Épen nem szép Serenka! nem neki, én kegyednek hódolok.

Serena. Hogyan, nekem?

Gróf. Irmával egészen felhagytam. Oh, mi igen nagyon összezördültünk.

Serena. Bizonyosan ön volt mindennek oka, mert ő ollyan szíves volt ön iránt, de olly szíves —

Gróf. Olly szíves, hogy egy journalistát többre becsült, azt a' Keserút, ki elménczkedéseivel az egész várost fellázítja. Ám tartsa meg. — Én, hogy magam' megboszuljam, erősen meghatároztam, hogy kegyednek hódoljak. Három nap mulva Erdélybe utazom, 's kegyedet magammal viszem.

Serena. Engem? 's nem is kérdi, ha meg egyezem-e?

Gróf. Most épen azért jöttem.

Serena. No tehát tudja meg; én nem akarok olyan lenni, mint Irma: 's nem sokára fel fogok, először, a' szinpadra lépni.

Gróf. Ihol van. — Ismét egy készülő színésznő. — Ez most valóságos járványdüh! Mind a' szinpadra készül. Minden fiatal leányka, kinek szenvedhető arczácskája, 's türhető hangja van, csak a' szinpadról álmodozik.

Serena. Be mennyei dolog is az a' szinpad! Ha tapsolnak —

Gróf. Igen, ha tapsolnak; de ha nem tapsolnak?

Serena. Igen, de tapsolnak. 'S mi dicső, ha az ember hírre kap.

Gróf. Kivált leány! Mert ha egyszer némi hírnévre szert tesz, férjhez megy, 's a' legelső tökfő neki adja fejét.

Serena. Igen, de ha az ember hivatást érez.

Gróf. Szokott szállás-módja valamennyi kontárnak. — Ha színre lép, előre megmondom, irgalmatlanul kifütyölöm.

Serena. Beccses gyöngédség, hogy szemembe mondja. —

Sugár. Serena!

Serena. Atyám jó. Ha önt itt találja? —
Kérem a' gróf urat, távozzék.

Gróf. Miért? — Én nem félek atyjától.

Serena. Engem' kegyetlenül meg fog pi-
rongatni. — hogy — —

2-ik JELENÉS. Előbbiek, Sugár, (hálókön-
tösben.)

Sugár (szavalva belép, 's a' színen keresztül
leánya' ajtajáig megy).

Mészárlásnak nevezhet'd, nem csatának.

Az ellenségből két ezred borítá

A' tért, nem véve, kik hullámba veszték.

Hős sergünk, egy embert se vesztve, győzött!
(a' leánya' ajtaja előtt.)

Jó reggelt, Serenkám! Ma már csak jókor
reggel elmegyek Bájvölgyi Irmához, ő megigér-
te, hogy közbejáró lesz ügyedben. —

Serena (az előszínen). Az igaz, atyuskám!

Sugár (megfordul). Ihol ná! — Te már
itt a' szobában vagy.

Serena (csöndesen). Kérem a' grófot,
hagyjon magunkra.

Gróf. Épen nem!

Sugár (a' grófot észrevéve). Idegen! —
Uram!

Gróf. Szolgája, érdemes Sugár úr!

Sugár. Örvendek, uram! (*csöndesen leányákoz*). Ki ő? mi ő? mit akar ő?

Serena. Ó, fiatal ember, ki — egy ifjú — ki — —

Gróf. Én művész vagyok, érdemes Sugár úr!

Sugár. Ah! miféle szerepeket játszik, ha szabad kérdenem?

Gróf. Én nem játszom szerepeket, hanem klarinétot. — Hangász vagyok.

Sugár. Ugy-e? Tehát alant a' hangszkarban? — Értem! no, hisz' az is csak jó.

Serena. (*félre*) Ugyan mire e' hazugság?

Sugár. Minek köszönjem a' szerencsét? — De mindenek előtt, hozta isten! — Művészek között a' bókolat felesleges. — Akar-e velünk reggelizni?

Serena (*sugva*). De semmink sincsa' házbán édes atyus!

Sugár (*sugva*). Annál jobb! ez a' klarinétos tán hozat valamit. —

Gróf. Köszönöm, de épen most reggeliztem. — Csak vágyam, önt megismerhetni, hozott ide. 'S azon felül leánya, szeretetre méltó Serenkája' számára engagement-t tudok. —

Sugár. Ah! vegye előlegesen is legérzékenyebb hálámat drága klarinétos úr! — Jer gyermekem, jer Serenam karjaimba! Igen, én tudtam, te vagy kiválasztva, hogy Sugár fényét halhatatlanná tedd. Te benned fog a' Sugár név örökké fényleni, ragyogni. Mind addig, mig homályba nem borúl.

Serena. Igen, kedves atyus!

Gróf. Igen hasznos engagement. —

Sugár. Hol? itt a' helybeli színpadon?

Gróf. Nem, egy vidéki színháznál.

Sugár. Vidéki?

Gróf. Igen, Erdélyben.

Sugár. Isten mentsen! Leányomat, gyönyömet, gyémántomat, Erdélybe! Mit se tudok róla. Magyarország elveszítse őt, őt egyetlen reményét, úgy is naponkint hanyatló nemzeti színművészetünk ügyének?! — Azért tanítám e-őt? Azért oltottam-e dramát, vigjátékot, bohózatot mélyen szívébe? — El, e' silány gondotattal! Nem, itt helyben lépjen-fel. — Megyénk' székvárosa dobzódjék a' kéjzömben, leányom' fellépésekor. — Én ismerem azon vidéki színpadokat, 37 évig játszottam rajtok. (*sebesen előszámlálva*) Déva, Torda, Szilágy-Somlyó, Nagy-Enyed, Maros-Vásárhely, Károly-Fehérvár, Szeben, Brassó, azután: Lugos, Krassó, Török. Becse, Kikinda, Becskerek, Makó, Szentes, Baja, Sexárd, Tolna, Paks, Földvár, Ráczkevi, és Dömsöd, — tudod, hol útójjára voltam. — Mire vitt szörnyű dicsősségem, melyet szerelmes, és cselszövő szerepeimben arattam? Mire?! kérdem! Adósságom volt, annyi, mint hajszál fejemen. — (*önkéntelen fejéhez nyúl.*) nem, ez rossz hasonlítás! — Többet mondok. — Ha igazság volna a' világon, most Megyeri', vagy Szentpétery' helyén volnék a' légszesz világosítású pompás pesti színpadon: de az a' sok részrehajlás, és kegyelés a' játékszín-

nél! — Azért az én Serená, gyöngyöm, gyémántom fog engem' megboszulni. —

Serená. Igen atyus, csak hogy már föléptem volna. Alig várhatom idejét.

Sugár. Igen. A' művészet' szent tüze lángol kebledben. Te leányom vagy méltó apádhoz! Te Sugár leány vagy!

Gróf. Vén bohó!

Serená. És bizonyosan sikerülni fog. — Ah! jó isten, ha sikerülhet, atyám' számára nyugalmas öregséget szereznem!

Sugár. Te engem' megindítasz leányom! Te e' rendithetetlen szívet meglágyítod. — Én egy könyecsepe' fakadását érzem, Serená, addsz csak zsebkendőmet! (*Serená a' szekrényhez megy*) Mit mond az ur, hogy fogja e' hölgy a' herczegnőket játszani?

Gróf. A' herczegnőket? Tán bizony jól?!

Sugár. Minden bizonnal. — Ha atyja 20 évig, szakadatlan királyokat játszott, leánya kétség kívül jól játszhatja a' herczegasszonyokat. — És benne igen sok van anyjából, ki egykor a' dühödésig játszotta az orleansi szűzet. Én az orleansi tanácsnokot játszottam vele, az volt anno — anno — —

Gróf. 'S ha mind a' mellett sem fog tetzeni, ha kifütyöltetik?

Serená. (*a' szín mélyében*) Az rettenetes volna!

Sugár. Nó's hát mi volna az? Tán engem' soha sem fütyöltek ki? — És hogyan? Uram isten, a' hogy csak kell! —

Gróf. És ön elviselheté?

Sugár. Gyermekek! mindent megszokik az ember! A' szokás természetté válik. Szavam' járása: „Vivd ki“! — Most már csak úgy tesz mintha nem is hallanám. — Csak egy dologhoz soha sem szokhattam egészen, nevezetesen: ha elért almákkal, 's más különféle gyümölcsökkel hajgáltak. (*Elveszi a' leánya hozta kendőt.*) Köszönöm Serénám! — De te gyermekem a' féleket nem fogsz tapasztalni. — Te szeretetni, imádatni fogsz. — Négyezer forint évdíjunk, rettentő szabadságunk, 's infámis sok tisztelet díjunk lesz.

Gróf. (*Nevet.*)

Sugár. Ön szemével, zsebkendőmet vizsgálja? Dicső példány! — Én négyet birok beöle, és két rosztat. — Óh! már ő dicső bizonyítványát adta talentomának. —

Gróf. Ugy-e? azt már az igaz, nem tudtam, és hol?

Serena. Műkedvelők' szinpadján. — Tegnap is egy új darabban.

Sugár. Ah! az dicső dolog! Felvonás között a' színészek fagyaltat kapnak.

Serena. Ah! be mennyei volt!

Gróf. Az új darab?

Sugár. Nem! a' fagyalt. — De van is ennek a' leálynak emlékezete, — szinte hihetetlen! — Naponkint eljár Bájvölgyi Irmához, kipártul akarja fogni. Ott szerepét kelle kihagatni mellyet a' mai új darabban játszani fog,

és most az egész szerepet könyv nélkül tudja, csupán ki-, és meghalgatásból. —

Gróf. Bájvölgyi' szerepét?

Sugár. Ismeri ön azon művésznőt?

Serena. (*mosolyogva*) Óh azon ur bizonyosan jól ismeri. —

Sugár. A' jó Bájvölgyi, — magunk közt csak megmondhatom — talentoma csak van neki, — de leánnyommal összehasonlítva, jó isten! csak nyomorúság!

Serena. Jó atyus! Több tehetségem van az igaz, de ő még is barátném.

Sugár. Nó hiszen nem is szólom meg hát megett, ments' isten! azt nem szoktam! De a' mi igaz, csak igaz. Én becsülöm talentomat, mert lihetőleg fog valamit érttünk tenni, tán a' magamat is szerződéshez juttat?

Gróf. Hogyan? még ön is komediázásra vágyik?

Sugár. Ha vágyom-e? És hogyan? Kérdezze csak a' tegnapi műkedvelő előadás' közönségét, mely előtt leánnyom' kedvéért egy segéd szerepet játszottam, csoda dolgokat fog hallani.

Gróf. Ön hát ott is játszott?

Sugár. Hiszem azt. — Egy tréfa jut eszembe, melly ott velem történt. — Szemléld-meg csak nadrágomat Serena! Hogy tetszik neked? (*katonai nadrágára mutat, melly igen bő és hosszú neki.*)

Serena. Hisz' ez nem is atyusé!

Sugár. Rendkívüli helyes észrevétel. — Egy más individuomé, egy valóságos ember óriásé, öt láb és tizenegy rovat magosságú hórighorgosé, az az: szörnyű magas, és iszonyú nagy bajuszú emberé, kinek bajusza rémitő — gyermekeknek tudni illik! — Mintha rám öntötték volna.

Serena. Nem épen. Hisz' igen hosszú.

Sugár. Azt hiszed? Hm! pedig reggel már egy arasznyit levágtam belőle. De halld csak történetét. — Az öreg huszárt játszottam, az első felvonásban; fontos szerep, no tudod; a' ki azt mondja: azt kellene mondani — ej mind egy akármit! — tegnap szerepemet egy betűig tudtam. — Jó! — De a' hogy az öltözésre jó a' dolog, azoknak a' jámbor embereknek semmi-jök sincs. Én keresek, kutatok, — na hisz' tudja ön, milyen rendetlenség uralkodik az afféle műkedvelő színpadokon. Végre találok egy formaruhát, jó! csákót, még jobb! — De bezeg nem találok. — (*nadrágjára mutat.*) Magamé nankingból volt, az csak nem illett formaruhához. A' játéknak kezdetni kellene, és én a' legnagyobb zavarban vagyok, a' darab' szerencséje vállaimon nyugszik; — midőn véletlen egy hajdút, megpillanték, kit a' gondos rendőrség a' tolakodás' megóvására, a' színpad' hátulso bejárásához rendelt. Egy isteni eszme villan meg agyamban! Hozzá sompolygok — illy formán például, egy szippantással kínálok,

's mondom: Pajtás! mert e' kifejezés igen csik landoztatja a' hárcez' fiait: mondám tehát: pajtás, szippantson egyet. — A' szállítás hizelgett neki, 's így szépen gyöngéden bele huztam a' pajtáságba. Most egy ügyes fordulattal már saját irányomra vezettem a' dolgot. Pajtás, ön igen nagy szolgálatot, igazán, barátságos áldozatot tehetne nekem. (*változtatott hangon*) Mit kíván az ur tőlem? — Ha ön nekem (*nadrágyjára mutatva*) ide kölesönözné. — A' porozló nem akarja, 's olyan mozdulatot tőn, mintha gorombaságra készülne, a' mi igen természetes, 's én is úgy találtam. Elébe terjesztem a' zavart, mellyben vagyok. Ő, a' nemeslelkű, mosolyg. Már jól kezdém magam érzeni, mert ha a' hajdú mosolyog, már félig meg van nyerve. Most újra ostromlom, ő tágit: „csak egy óra negyedre pajtás“! „Végre megnyerem a' győzedelmet, ő megadja a' mit kérek. Nanking nadrágomat birtokába veszi, 's köpönyegébe burkoltan várja az első felvonás' végét. —

Gróf. (*nevetve*) Hahaha! nos tovább!

Sugár. Föllépek — jó — a' szokott hatást megteszem, elmegyek, elhalmozva. —

Gróf. Almákkal!

Sugár. Mind egy! Lelépek —

Serena. De hogy van atyus, hogy te —

Sugár. Türelem Serena! A' mint az állal megé lépek, meglátom régi jó barátomat, tudod az öreg golyalábú Gődényit, ki akko-

riban Irsán Moor Ferenczet ugy tönkre silányította. — Jó! — Mi a' viszontlátás' gyönyöreibe merülünk. Hamar levetkezem, a' veres rákba megyünk, iszunk, az óra tiz lesz, 11 lesz, 's a' mint gyertya világnál megnézem magam, akkor látom, hogy a' nadrág még is rajtam van.

Gróf. 'S a' hajdú?

Sugár. Elfelejtve, köpönyegében jól megizzadt?

Serena. A' szegény ember, bizonyosan a' legnagyobb aggodalomban volt, (az ajtón halgatódzik) Valaki jó hozzánk atyuskám! —

Serena. Bájbölgyi Irma' hangját hallom.

Gróf. Irma? Nó, ha itt találna?

Sugár. Barátnénk, pártfogónénk: meggyek őt méltókép' elfogadni. (Él.)

3-ik JELENÉS. Serena. Gróf Fényhalmi.

Gróf. Ha Irma itt talál, kiássa szemeimet, és kegyed is hasztalan számoland pártfogására.

Serena. Menjen hát gróf ur!

Gróf. De hová? Ah! oda be!

Serena. Az istenért oda ne, az az én szobám.

Gróf. Annál jobb!

Serena. Hogyan? azonban mind egy. Egy ajtó belőle a' pitvarra vezet.

Gróf. Mindegy! estig is benn maradok ha kell! (él).

Serena. No még csak az hibáznék! Gróf ur azt igen komolyan kikérem.

4-ik JELENÉS. Serena, Bájjvölgyi Irma, Sugár.

Sugár. *(énekelve bevezeti).*

„Még egyszer, üdvez légy tündér, lakunkban!

Ki jössz, a' Grácziaák' kies honából.“

Irma. Ej, ej, be gyöngéd édes Sugár úr!

Sugár. Van szerencsém kegyednek, egy fiatal klarinétost — *(körül néz)* Hát hol van az a' fiatal hangász?

Serena. Már elment atyuskám. *(Irmához menve)* Igen szép öntől Irma kisaszszony, hogy látogatásával szerencsétet.

Irma. Üdvez légy kedves Serenkám! Hisz' megigérttem. Ez hát hajléktok? Nem mondhatni, hogy szükség felett ékes volna, de elég csinos.

Serena. Jó isten! olly fényes az igaz nem lehet, mint ön' lakása.

Irma. Jó gyermek: ne irigyeld szerencsédet. A' gazdagság maga nem boldogít. —

Sugár. Az igaz; ha a' mellett a' szívben, bizonyos üresség van bizonyos üresség mondom —

Irma. Ugy van. Atyád azt jól tudja, jó Serenkám! Ha tudnád — egy szörnyeteg, egy gyilkos férfi, kinek mindent feláldoztam, kit folyvást szeretek.

Sugár. Hogyan? kegyed még mindig szereti a' szörnyeteget?

Irma. Ő hűtlen lett, elhagyott, hisz' ismered őt a' gróf —

Sugár. De azok a' grófok veszedelmesek is, ha én valaha megérném, hogy leányom körül valami gróf forgolódnék, — bizony — megharagudnám.

Serena. (*magában*) Jó ég! ha tudná? (*nyilván*). És ön mind a' mellett is szereti őt?

Irma. Uralkodhatunk-e szivünkön? Ő egy valóságos remeke a' gavallérságnak, szép, lovagi és rettenetes gazdag.

Sugár. Tán féltékeny Keserü miatt, kiönt látogatja.

Irma. Jó isten! hisz' csak nem zárhatom be az ajtót előtte. Birálatokat ir fölöttem, kiálhatlan — —

Sugár. Birálata?

Irma. Nem; látogatása. És most illy kedvvel menjek a' próbára, és este játszam? Ah igen kedvetlen voltam, tehát gondolám magamban, látogasd meg egyszer, valahára, azokat a' jámbor embereket, tán elszórakozol — (*leül*).

Serena. (*félre*) Embereket? nézd csak!

Sugár. (*félre*) Hah! ez igen fennhéjáz! De az igaz, kinek 3000 forint évdíjja, és tisztelet díjja van, az ugy szokott. Csak rágodjál, rágódjál féreg, de hallgass.

Irma. Majd csak meglátom, mit tehetek érttek —

Sugár. Dicső, jóltévő lény! Kegyed leányom' számára alkalmaztatást ígért, oh nagy, megmérhetetlen művésznő! —

Irma. És én szavamat meg is tartom, beszerzem őt a' karba?

Sugár. A' karba?

Irma. És önt is jó Sugár, reménylem, használhatom valahogy jegyszedőnek?

Sugár. (*megsértődve*) Egy mimikuszt, jegyszedőnek, művészt bilétszedőnek?

Irma. Az igen jó szolgálat; az öreg gyöngéd atyák, és zsémbes aggok, nagyobb részint ugy szokták pályafutásukat végezni. —

Sugár. Az lehet, de becstelenítő! Én még nem akarom pályafutásom' bevégezni: futás! mit? még én nem futok, még alig ügetek, még nem is lépek igazán. Ohó! hallatlan művésznő! még nem sülyedtünk olly mélyen. Én művész vagyok, ember ábrázoló, — mint Ifland minket művészeket nevezett — karakterjátészó. Mint művész akarok meghalni, a' színpadon meghalni, és máshol nem! — Majd szállunk egygyütt, csak Serenáám egyszer föllépjen.

Irma. Föllépjen? és hol?

Sugár. Itt helyben! épen azon színen, melyen ön játszik.

Irma. (*felkel*) Mit hallok? az már nagy bátorság!

Sugár. És miért ne? Hát ön nem lépett föl először, és nem tetszett?

Irma. Én? Az egészen más dolog. Nekem tehetségem is van.

Sugár. Tudni való! Tehetsége, és szerénysége is! — De hát ki mondta önnnek Bájvölgyi Irma kisasszony, hogy leányomnak nincs tehetsége?

Serena. (*szelidítve*) Atyuskám!

Irma. Látja Sugár úr, Serenának több esze van mint önnnek. Ha tanácsomat követi, úgy nem megy a' színre, inkább férjhez: az igaz, az közönségesebb, de biztosabb.

Sugár. Semmit a' közönségről! Leányom játszik.

Irma. Jó, tehát vigye őt valamely vidéki színpadra, valami utazó társasághoz, *Rosnyóra*, vagy *Losoncra*.

Sugár. Ott már voltam, szót se Losonczról.

Irma. Vagy a' hová tetszik, de hadd szerezzem előbb egy kis jártosságot: várjon, míg egy kissé nagyobbra nő.

Serena. (*félre*) Megpukkanok!

Sugár. (*csak alig tarthatva magát féken*) Már én csak azt gondolom, édes Bájvölgyi Irma kiszasszony, hogy itt a' helybeli színpadon.

Irma. Ugyan van-e esze? Tán épen az én szerepeimben?

Sugár. És miért ne?

Irma. Nem! ez már még is sok!

Sugár. Művésznő! mérsékelje kifejezéseit.

Irma. Tegyük, hogy sikerülne neki, nálunk fölvetetni. Ha nem tetszik, minden elveszett,

ha tetszik, szerepeimbe vág, azt én nem szívelhetem, 's harcz lesz, élet halálra.

Sugár. Ezen nézetet méltatlannak találom.

Serena. S' reám felette sértőnek.

Irma. Adieu, gyermekek, adieu! Föllépní az én szereposztályomban! Hallott az ember valaha ilyet?! (el).

5-ik JELENÉS: Serena. Sugár.

Sugár. Impertinens első szerelmesnő, menj! Bosszankodásom követ! Soha életemben nem láttam illy pöffeszkedést! —

Serena Édes atyus! hisz' magad mondád sokszor, hogy az igazi talentomnak büszkének kell lenni.

Sugár. Oh ha azt megérhetném, hogy legjobb szerepeit orra elől eljátszanád!

Serena. Szeretőjének elcsábitása már ugy is csak tőlem függ!

Sugár. Mit?

Serena. Igen igen! Fényhalmi gróf engem' szeret, a' gróf maga mondta nekem, miattam hagyott is fel vele.

Sugár. (öt karjaiba zárja) Oh szerelmem' drága gyermeke! ha csábitó csalogat, ne kövesd hívását, maradj öreg atyád mellett. Vidámítsd fel agg kora' napjait, lehető legnagyobb jövedelemmel.

Serena. Ne aggódjál. Én a' gróffal mit sem gondolok, egészen akaratom ellen vala, hogy elébb is itt volt.

Sugár. Ki? hol? mikor? Tán épen az ifjú klarinétos? a' szegődtető? Óh vakmerő muzsikus! —

Serena. Fényhalmi Gyula gróf volt; de én eligazítám.

Sugár. El? Jó! — De merre? hisz' magam a' lépcsőn voltam.

Serena. *(szobájára mutatva)* Arra!

Sugár. Szobádba? Hallod-e Serena, ha te ezt eligazításnak nevezed, úgy engem' aggodalom kerülget. Hadd lássuk? *(a' szobába siet)*.

Serena. Atyus, édes atyus! — Ha még ott találná? — —

Sugár. *(vissza jő, kezében egy levél)* Ő elment! A' pitvarajtó nyitva! Gyalázat! Szerencséje hogy elillant, külömben semmivé tesztem. — Itt azonban egy ív papirost leltem, mellyre hihetőleg valami írva van —

Serena. Hisz' ez olyan, mint egy levél.

Sugár. Szakasztott olyan, de nincs rajta czimzet — az tulajdonkép' nem is kell. — Topográfiai, és helyzeti viszonyoknál fogva neked szöll.

Serena. Nem akarod olvasni, atyus?

Sugár. Minden esetre! Ez a' legszebb mód kikémleni, mit akar az a' grófi klarinétos. Még is kandi vagyok. *(olvas)* „Fel nem hagyhatok veled. — Szenvedelmem erősebb szemrehányásaidnál.“ — idnál? — tegez téged? Tovább! — „Mondj- le a' játékszínről, és szívem

örökre tiéd! „ugyan kérem! — kezemmel egygyütt“! — Ah! ez már nyomosabban hangzik! „Várj-el estére, eljövök válaszóért.“ „Fényhalmi Gyula, gróf!“

Serena. Nem! ez hallatlan szemtelenség!

Sugár. Mondhatnám: soha nem tapasztalt szemtelenség! Minthogy ő gróf, minthogy pénze van, minthogy csinos külseje van, azt hiszi, neki minden szabad. —

Serena. Én semmivel sem vádolhatom magamt atyuskám!

Sugár. Nyugtasd-meg magad: Ismerem szivedet, erényedet. De ő, nem épen homályosan, valami házassággal kecsegtet, azt átn még is tekintetbe lehetne venni? — Mondd meg csak Serenkám, valóban ellenálhatlan vonzalmat érzesz a' színpadhoz?

Serena. Minden bizonnyal. Semmi árért nem úznék ki magamnak más jövődöt.

Serena. Ah! már ugy az igaz egészen más dolog! (*elakarja a' levelet tépni*) De megálj! mit akartam cselekedni? — Hát ha? — de igen — miért ne? hisz nincs cziinzete.

Serena. Mit akar atyus?

Sugár. Az igaz hogy szörnyű merény! Igazi csattanó hatású! de miért sértett-meg, miért alacsonyított le? (*az asztalhoz megy, s a' levelet cziimzi*) Papirosboritékot, 's reá a' cziimet!

Serena. Miféle cziimet?

Sugár. Csitt Serena! Az orosz lány felsér-

kent kölykét védeni. Téged' gyöngéd Sere-
nám, a' karba? 's engem' a' jegyszedéshez!? Én
jegyszédő? Oh! így nem alkudtunk. Addsza
ide köntösömet, a' legjobbikat!

Serena. Hisz csak egy van atyuskám!

Sugár. Ugy hát különösen azt add ide.
És te tedd fel kalapodat, végy kendőt. Kime-
gyünk. A' világ' zajába vegyülünk.

Serena. De mi szándékod atyus?

Sugár. Te felfogsz lépni!

Serena. Mikor?

Sugár. Ma este!

Serena. Micsoda színen?

Sugár. Bájvölgyi Irma mellett.

Serena. Micsoda szerepben?

Sugár. Alzinda szerepében. De rajta,
menjünk! — Elszántság, erőszak, és atyai szeret-
tet, vezérlendik lépteimet. — Érzem hogy bor-
zasztó vagyok feltételeimben, de kivivom!
mert jelszavam:

Vívd-ki! —

Egész világot hívd csatára bár,

Véremmel 's életemmel állok,

Játszol ma, még a' nap le nem tűnt!

(*el, mind ketten.*)

Második Felvonás.

(*Szinpad, félig világitva, mint próbán szokás, a' diszitményekrendeletlenségben.*)

1-ső JELENÉS. Rendező. Színészek. Színésznők. (*az utolsók ülnek, vagy fel 's alá járkálnak a' színen.*)

Rendező. Már 11 óra mult, és még sem lehet a' próbát kezdeni. Na! ha a' mai darab este jól megy, ugy csak isten' akaratja. (*egy nagy, kiragasztani való czédulát bontogat ki.*) „A' Spanyolok Peruban; vagy: Gyilkosság, Örültség, Szerelem, és Vérontás.” Nagy regényes tra-goedia, 1 felvonásban. — Jeles példás czím: olyan czím, mellyből előre kikandikál a' tele ház. Ah! az igazgató úr. —

2-ik JELENÉS. Előbbiek. Igazgató.

Igazgató (*az álfalak közé beszélve.*) Jó, jó! ma nincs időm. A' főpróbának már kezdetni kell. (*előző*) Ah! jó reggelt uraim, 's dá-máim! (*a' színészek és színésznők üdvezlik.*) Minden elkelt! Rettentő tömve lesz. Pók ur még nincs itt?

Rendező. Bájvölgyi Irma kisasszonyhoz ment, hogy a' próbára kísérje.

Igazgató. Még jobb! (*sokat tubákol.*) De a' szinpad még nincs rendben, állíttassa, az istenért, a' diszitményeket!

Rendező *(sebesen a' színmélyibe menve.)*
 Szaporán Kristóf, Tamás, le a' kordinával, az-
 után rakjátok a' rakdiszitményeket. Helyet a'
 színpadon. Uraim 's dámáim kérem legye-
 nek olly szivesek, 's ideiglen menjenek a'
 gyűlterembe. *(a' színpadi cselédség megjelen
 szokott dolgozó öltözetében, 's egy perui tájék
 diszitményt állítanak fel. A' színészek és szí-
 nésznők az álfalak közé vonulnak.)*

3-ik JELENÉS. Igazgató. Rendező.

Igazgató. Az ember fülíg van a' dolog-
 ban, ha ilyen új darab jó a' színre. No jó,
 a' színpad készen, — Az Orchestrumban jelen
 vannak-e már az urak mind?

Rendező. A' mint látja igazgató úr, a'
 dobost ki véve, kinek pedig utóbb a' színpadi
 zenében is dolga lesz.

Igazgató. Irja fel, megfog büntettetni!
(az orchestrumhoz) Kérem az urakat, ne ját-
 szanak megint olly erősen, mint tegnap előtt;
 kivált a' nagy bögős. Hisz a' színészeknek egy
 szavát sem érthetni.

Rendező. Az a' mai darabban nem min-
 dig volna vesztés! *(mosolyogva sugva monda.)*

Igazgató *(szinte ugy)*. Abban igaza van,
 hisz' még nincs itt a' költő, mondhatunk efé-
 lét. *(hangos kaczaj hallatszik az álfalak kö-
 zül.)* Mi dolog az? ki mer kaczagni ha én be-
 széllek?

Rendező *(vizsgálódott)* Ah! tudom már:
 azt a' tréfás esetet beszélük, a' mi tegnap a' mű-
 kedvelőknél történt, egy rendőrrel.

Igazgató. Igen, én is hallottam valamit a' dologról: egy öreg volt színész elvitte — (*felkaczag*) De most nincs idő kaczagni. Hát még sincs itt Bájvölgyi Irma? Hát a' sugó hol van?

Rendező. Éppen most búvik a' lyukba.

Igazgató. Miért olly későn Nicodémus ur? Igen komolyan kikérem az efféle restségeket. Az intrigantra ma különösen vigyázzon, mert már megint egy szót sem tud szerepéből. — (*Rendezőhöz.*) A' hős még sincs itt?

Rendező. Fájdalom, nincs!

Igazgató. Meg fog büntettetni,

Rendező. És Bájvölgyi Irma —

Igazgató. Meg fog büntettetni — (*fordítva*). Az az nem — nem fog megbüntettetni — főszerepeket játszik — még megjárnam — képes volna azt a' gyilkos Keserü journalistát ellenem lázzítani, azt a' sátánt, ki egészen bele bószült. (*Zaj az álfalak megett*) Ah! bizonyosan ő jő.

Rendező. Nem, valami ur, ki önnel akar beszélni.

Igazgató. Hát egy perczig sem nyughatik az ember?

4-ik JELENÉS. Serena. Sugár. Fürgencz. Előbbiek.

Sugár. Én egy beszélgetési gyönyör' éldelhetését ohajtanám az igazgató urral.

Igazgató (*egy hírlapot vonván ki zsebéből, olvassa.*) Az igazgató nincs jelen, othon lakásán fogja őt lelteni.

Sugár. Szerencsétlenségből épen onnan jövök 's ott azt mondták: hogy itt, a' főpróbán lesz.

Igazgató. Ugy elámitották önt, mert mondom, hogy nincs jelen.

Rendező (*magában.*) Ez már különös meghatározottság!

Serena. (*sugva*) Hiszen atyus, ez ő maga.

Sugár. (*épen ugy.*) Nó lásd millyen vagy! (*fenszóval.*) Bocssásson meg igazgató ur —

Igazgató. De ha mondom, hogy —

Sugár. Vannak férfiak, kik sokkal nagyobb hírt viltak ki, mintsem hogy ismeretlenek maradhatnak. Egy olly férfit, mint ön, a' legügyesebb színház-igazgató Magyarorszában, 's a' hozzá tartozó tartományokban —

Igazgató. Uram —

Sugár. Csak őszinteség, igazgató úr! Jer gyermekem, hajolj-meg, csodáld századunk legdicsőbb administratív talentomát!

Serena. Oh mi örömmel jó atyám! — A' hír olly sokat mondott igazgató urról —

Igazgató. Önök igen kegyesek, de nekem olly sürgetős dolgaim vannak — és —

Sugár (*magában.*) Ne hidd, hogy olly könnyen menekszel körmeimből! (*fenszóval*) Az igaz, a' hír — azután unoka bátyád is az ujságíró —

Igazgató. (*figyelve, magában*) Mit, ujság író?

Serena. (*sugva*) Micsoda nagybátya.

Sugár. Csitt Serena!

Igazgató. Hát tulajdonképen mivel szolgálhatok uraságodnak?

Sugár (*félre.*) Ahá! a' méreg munkálódik. (*fennszóval.*) Hallám, hogy ma főpróbát tartanak az új darabból, 's mint hogy magam is művész vagyok, leányom is művésznő, 's mi mindnyájan itt, művészek vagyunk, gondolám —

Igazgató. Ugy-e? (*békétlenül*) Tehát csak tessék hamar a' földszinre menni, úgy hiszem még lesz hely kettejeknek. Fürgencz! vezesd le ezt az urat.

Sugár. Kérem szépen, ne olyan sietve, nem a' földszint, hanem a' színpadon van leányom' helye.

Igazgató. Hogy értsem azt? Itt a' színpadon?

Sugár. Nagybátyja legalább azt hiszi, az ujság szerkesztő! ő úgy vélekedik, hogy rendkívüli tehetséggel bír, és ő műértő! De ön is műértő igazgató ur! Szemlélje csak meg e' szemérmes hölgyet! (*Serenához.*) Bókolj Serenám! Sugár Serena neve, igazgató ur.

Serena (*térdbókot csinál*).

Sugár. E' hölgy leányom, igazgató úr! És én büszkélkedem vele, hogy leányom. Én őt kizárólag a' színre neveltem, 's miveltem. — Ő csinos, a' mint tetszik látni. És hogy magasztasabb kifejezéssel ne éljek, határtalan ta-

lentommal bír, mint azt tapasztalni fogja, ha egyszer társaságába szegődteti.

Igazgató. Hogy érti azt?

Sugár. Nem de gyermekem, szeretnél az igazgató urnál felvétetni?

Serena. Oh igen, édes atyus.

Sugár. Így gondolkozik nagybátyja, a' szerkesztő is.

Igazgató. Ugy-e? (*nyájason*) Valóban igen örvendek, ilyen szeretetre méltó fiatal művésznővel megismerkedhetni, azonban igen sajnálom nálam már minden szerep-osztály be van töltve.

Sugár. Az semmit sem tesz. Még is jó lesz, hátha valaki megbetegszik.

Igazgató. Nálam senki sem betegszik meg.

Sugár. Mert lássa ön, ez már még is sok — ha még is valami történnék.

Serena. (*félre.*) Ugy látszik még sem jutok én ma színre.

Sugár (*félre*). Hát még sem jutott volna a' levél hozzá! — (*nyilván*) Leányom, igazgató ur! mindent játszik, mondom mindent! —

Igazgató. Mi az 'a' minden?

Sugár. Minden!

Serena (*szemérmesen.*) Én igen sok szerepet betanultam. Éneklek, tánczolok, 's mindenre kész vagyok, és reménylem a' közönség is elnézéssel leend.

Sugár. Halja igazgató ur! ő énekel, tán-

ezol, játszik, 's mind ezt hihetlen csekélységért, 800 forintnyi fizetésért. —

Igazgató. De ha egyszer teljességgel nem fogadhatom fel leányát. Valóban igen sajnálom, de ha mondom, hogy társaságomban több, mint elég, a' fiatal dáma, annyi, hogy többen csak becsületből (*par honneur*) szolgálnak.

Sugár. Tán némellyek még rá is fizetnek.

Igazgató. Uram!

Sugár. Oh művészet, művészet! mire jutsz? Ha mondom 800 ft, értem alatta: csak az úrnál, igazgató ur; mert leányom csak egyáltalában az urhoz szeretne bejutni. Nemde Serena?

Serena. Ugy van édes atyám!

Sugár. Ez nagybátyjának, a' szerkesztőnek is ohajtása.

Igazgató. Az mind igen jó de hányszor ismételjem —

Sugár. És igazsága is van. Igen, ön általános pártfogója, atyja a' magyar költőknek és színészeknek. Mondom atyja igen uram atyja! Mit nem köszönnek ők buzgalmadnak rendezéseidnek, intézkedéseidnek és szabad beléptijegyeidnek: nagy! rendkívüli férfit! — (*erőteljesen*) Nagy! rendkívüli férfit! (*hangváltoztatva*) Mit gondol az úr, hát ha hatszázért megmaradna?

Serena. Ha atyám megnyugszik benne, igazgató ur —

Sugár. Igen, én megnyugszom, csak hogy

e' jeles férfitu ügyelete alatt művésznővé lássalak emelkedni. Mert tehetségeid, ismereteid, érényeidnél fogva — —

Igazgató. De ha mondom, igen sajnálom, de —

Sugár. Szép, szép! Látom nem szereti a' szószaporitást. Hát ha 500al megérné? mit?

Igazgató (*békvétlenül*). Ha mondom, nem lehet. Ez végszavam! (*félre*) Szenvedhetlen vén ember!

Rendező. Ah! itt jönnek!

Igazgató. Ki jó?

Rendező. Bájbölgyi Irma kisasszony, és Pók ur.

Sugár. Lánczhordtát, hát számításom megcsalt! A' levelet nem kapta meg. —

Igazgató. Kezdjük, kezdjük! Helyet a' szinpadon!

Sugár (*Serenához*). Jer leányom! gyermekem! neked megmarad atyád! (*elakad*) és nagybátyád az ujságíró! —

Fürgencz. A' dobos még sincs itt igazgató úr!

Igazgató. Már mondtam, hogy büntetés alá jegyeztessék fel.

Rendező. Igen, de csak még sem lesz itt, ha a' nagy diadal zene próbáltatik.

Igazgató. Ez még is hallatlan hanyagság!

Sugár (*visszatérve*). Dobosra van szükségök uraim? itt áll!

Igazgató. Tudja verni?

Sugár. Mint egy fiatal istenke! Hajdan az orleansi szűzben, a' koronázáskor, mint La Hire, mindig a' dobot vertem.

Igazgató. És ön akar olly szives lenni?

Sugár. Magasztas, dicső örömmel! De leányomnak mellettem kell maradni az álfal megett, mert az erkölesiségre leginkább ügyelek. Ide gyermekem! ide álj a' zárfalhoz. Senkinek utjába ne álj! érted?

Serena. Ah atyám! mi idő előtt örültünk!

Sugár. Csitt! még ez nem utósó éjszaka! (igazgatóhoz) Hallja az úr, már az urnak csak megmarad a' leányom 300 ftért is.

Igazgató (magától eltávoztva). Helyet a' szinpadon! kezdődjék a' nagy menet, az első jelenésben!

Rendező. Ügyeljenek uraim! — Hogy aztán jól lépjenek a' peruiak! A' foglyok bús levert kedélylyel. Nyolez tactus zene, azután induló. —

(A muzsika kezdetik. Az álfalak közül megindul a' vonal. — Elöl zászlosók, utánnok a' trombitások. — Sugár a' dobokat veri, mellyek előtte vitetnek. — A' rend összezavarodik, a' rendező igazítja. — Sugár igen erőssen dobol. — Fordulat; a' néma személyek kifejlődéseket csinálnak, mellyben Sugár' lábaira tapodnak, miért amaz dobverőivel a' kezeikre csapkod. — Miután a' némaszemélyek a' szinpad' mind két oldalán eligazodtak —)

5-ik JELENÉS. Előbbiek. Bájvölgyi Irma.
Pók.

Igazgató. Ugyan jöjjön a' kisasszony! a' vonal már rég áll, és ön még sem lép föl.

Irma. Tán dicső szokása szerint ismét büntetni akar?

Pók. Órizkedjék! (*félre*) Irmánk ma borzasztó kedvben van! Grófjával meghasonlott.

Irma. Ha még is tudnám, mire ez a' mai próba? Hisz a' darab olly kereken össze vág, a' mint csak kell! már tizennégy nap óta gyötörnek a' próbájával, de az igaz Pók ur, még mindig talál valami becsmérelni, igazítani valót.

Sugár (*elől a' trombitások közt*). Kigyó! ismerlek.

Pók. Ihol ni, most kedves Alzirénk, velem együtt, bosszankodik.

Igazgató. Ej! dehogy. — Azonban kezdjük!

Irma. De azt előre mondom, hogy én minden indulatos helyeket, a' próbán kihagyok.

Igazgató. Igen, de hát hogy megy aztán este?

Irma. Tán csak nem képzelem, hogy erőmet, melyre az előadásban szükségem van, a' próbán eltékozoljam, elvesztegessem?

Pók. No hisz' az semmit sem tesz. Hát Kuruczfi ur még sincs itt?

Rendező	} kiáltva	Kuruczfi ur! Kuruczfi ur! — Ah! hisz' itt van!
Fürgencz		

Egy színész (*fűlig, prémes galléru köpönyegébe burkoltan, a' színen keresztül ógyeleg.*)

Pók. Kérem, tegye meg kedvemért, édes Kuruczfi ur, és ne köhögjön előbb, mint a' nagy beszéd után.

Igazgató. Vagy tán még jobb lesz előtte.

Serena (*atyjándól, a' némaszemélyek által félig elfedezve*). Atyus, hát mi lesz most?

Sugár. Ne kérdezz! látod majd szét patanok dühömben!

Irma (*föllép és szerepét próbálja*).

Oh melly dicsón zeng, harci énekök!

A' hős sereg' győzelmi fénye fenn ragyog!

Péru' bőszen ellenét lerontá fegyverök,

'S a' honvédök' felé, szivem hévvel dobog.

A' nap' szúze, zászlótokra babért köt,

Méltó jelképét hősi lelketeknek,

'S tűztánczra kelve, éljétek az üdvöt,

A' kéjt, dicsó áldását tetteteknek.

Fürgencz (*jó az álfalak közül, egy levéllel*). Egy levél, Bájvölgyi Irma kisasszonynak.

Irma (*elveszi*). Nekem?

Igazgató (*felszökik*). Fürgencz, hogy hátkodik kend, hogy merészel kend a' kisasszonynak a' színen levelet át adni?

Fürgencz. „Citissime“ volt rá írva.

Igazgató (*Rendezőhöz*) Jegyezze föl! Fürgencz büntetést fizet! —

Sugár (*leányához*). Az az én levelem!

Irma (*egészen előre ment, a' levelet felszarkasztja, olvassa*) Mit látok? Gyulától?

Rendező. Csak kérem, tovább, tovább!
 Irma. Ejnye még egy levelet sem lehet elolvasni!

Igazgató. Othon a' mennyi tetszik, de itt kötelességben vagyunk. —

Pók. Tovább, tovább!

Irma (*magában.*) Még mindig szeret. Ő megtér!

Sugár (*magában.*) Most jó már a' hadd-el hadd!

Serena (*félre.*) Micsoda atyus?

Irma (*folytatva.*)

Én ártatlan liliom füzérrrel

Egészen a' szűz napnak szentelém magam.
 (*magában*) Ma este reám vár, 's nekem ebben a' gyűlöletes darabban játszanom kell.

Csak annak áldozom, dicső örömmel.

(*magában*) Nem lehetne ezt valahogy elmellőzni?

Pók. Ihol ni! hisz' el akad!

Irma. Ugyan mi jut eszébe Pók urnak?

Csak annak áldozom dicső örömmel,
 'S ő benne, élet' édes üdvét éldelem.

De nézd, ki ott azon szép ifjú harcos,
 Ki olly mély gondolattal dült a' pálmafához!

Pók. Gonddal! nem gondolattal!

Irma. Az én szerepemben gondolattal van!

Pók. Igen, de gonddal kell lenni, gondolattal egészen mást tesz.

Irma. Már én gondolattal mondom mertugy tanultam be.

Sugár. Ah! (*belső örömmel*) Készül már, készül!

Pók. Az meglehet, de én mind a' mellett is kérem, mondja gond dal, legyen olly szíves, és mondja gond dal.

Irma. Nem akarom! — Általában édes Pók ur, hagyjon fel egyszer örökös igazításaival, már tovább nem tűröm.

Sugár. Ah! (*félre*) Ah dicsó dolog! no Pók csak most az egyszer tedd meg érttem, és légy mérges, ugy kivívtam!

Pók. Most az egyszer ismét szeszélyei kerülgetik a' kisasszonyt. Ismerem már ezt a' dolgot.

Irma. Mit? szeszélyeim? Ah! meghalok! most mindjárt szédülést kapok, szemem homályosodik, széket!

Serena. Atyám! nézd, ő megbetegszik.

Sugár (*sugva*). Eszében sincs! olyan egészséges mint te! de a' levél furja fejét.

Irma. Miért boszant, azzal az ostoba gondjával; egy széket mondom, alig bírom magam.

Igazgató. De kérem drága barátném, csak gondoljon új darabunkra.

Irma. Ne fecsegjen arról a' darabról, az a' darab halálom! — (*leül, a' számára hozott székre.*)

Igazgató. Nincs közelében orvos? tán egy kis kölni viz —

Rendező. Vagy egy kis méhfü-szesz?

Sugár (*félre*) Jó! ez méhfűszeszt akar neki adni, mintha emésztete nem volna.

Igazgató. Ah! hisz' itt van zacskója, tán abban van valami. — (*előhozzák zacskóját, a' gróf levelet beleteszi.*)

Sugár. Aha, a' levelet zacskójába dugja!

Irma. (*sebesen felszökik.*) Ma nem játszom!

Mind. Ah!

Igazgató. De — kedves barátném!

Irma. Folyamodjék gondos költőjéhez, hiszen játszhatik ő helyettem, ha mindent jobban tud.

Igazgató. De a' közönség?

Irma. Mit a' közönség? Ön megváltoztatja a' darabot, más játékot ad. Ma teljességgel nem játszom! (*Elsiet.*)

6-ik JELENÉS. Előbbiek Bájvölgyi Irma nélkül.

Pók. Asszonyokkal nincs mit czivódni. De hiszen várhat, míg megint szerepet írok neki. Cselekedjék Igazgató úr a' mint tetszik, én darabomat vissza veszem. (*a' sugótól elveszi a' kéziratot, s' elmegy.*)

Igazgató. Ihol van! Lehetséges-e mind ez? Már ismét változtassunk, ennyi fáradság, ennyi munka után ismét mást, ennyi költség után mást!, Nem! én tönkre jutok! tönkre kell jutnom!

Sugár. (*előlép.*) Nem, nagy férfiú! nem jutsz tönkre, még nem! —

Igazgató. Mit? ki beszélt itt?

Sugár. (*Dobjára ütve.*) Én, nagy férfiú!

Igazgató. Mit szólt az imént?

Sugár. Mondom önnek, leányom azon szerepet könnyvélkül tudja; Bájbölgyi Irma nem akar — jó — az én Serenám akar játszani. Jer drága gyermekem te ma Alziret, játszod.

Igazgató. Uram! helyén az esze?

Sugár. Szokatlanul, szembetűnőleg helyén van. Mondom önnek, ő a' szerepet könnyvélkül tudja, 's ma este, fölléphet, próbával, vagy próba nélkül, az mind egy. Én jót állok érte. (Csak van kedved Serenám?)

Serená. Igen szívesen!

Igazgató. Igen vakmerény, de jó, legyen, csupán Irma' meggyőzésére, hogy nem vagyok rabszolgája. Játsszék! Majd lesz rá gondom, hogy tessék. (*a' jelenlévőkhez.*) A' kis-asszony fogja este az Alzire szerepét játszani. Kikérem, hogy kiki kettős figyelemmel legyen. (*Sugárhoz*) Igen de a' költőnek is meg kell eggyezni, pedig a' darabot magával vitte.

Sugár. Nincs más baj? Ót' majd megkerítjük. Én sietek őt' meglágyítani, ide a' becsület', a' véletlen megbetegedések' mezejére vezetni.

Igazgató. De előre mondom hogy Pók ur, nem egy könnyen lágyítható.

Sugár. Ostobaság! Már másféle embereket meglágyítottam. Ugy-e Serena meglágyítjuk őt?

Serena. Igen szívesen édes atyus.

Igazgató. De csak hamar, a' színházi kocsi az ajtó előtt vár.

Sugár. Jer leányom, jer! Ön igazgató ur vörös czédulákat nyomat, de nagyokat, borzasztó, szörnyű nagyokat. Azokon Sugár Serena kisasszony' fölléptét, mint első színi próbát fogja kihirdetni. Tegye ki azt is, hogy tizenhatod fél éves, egy kissé ugyan idősebb, de az semmit sem árt, sőt használ.

Serena. Most; hogy már közelitek a' föllépéshez, félni kezdek.

Sugár. Csak azt ne! Majd gondoskodik az igazgató ur emberekről, kik bátorítani fognak. (nézőkhöz.) Kegyeteknek pedig uraim, 's dá-máim, ajánlom leányomat, egyetlen gyermekem' 's végreményemet. Én, a' reszkető félénk gyermeket, minden családtya', családanya', és családtagszó' kegyére bízom. Tapsoljanak lelkesen, egy atya könyörg, eseng tapsaikért.

Igazgató. De induljon már!

Mind. Igen, igen! mi megvárjuk míg viszsza tér!

Sugár. Szép! a' darab megvan mentve! Tehát még is kivívom, győzök! (a' hangszokhoz, az 'orchestrumban.) Játszanak az urak addig valami felvonásközi mu'sikát; legjobb lesz valami Strauss - keringőt! Mind-

járt vissza térek! (*Mind el: a' függöny le esik.*)

Harmadik Felvonás.

(*Dolgozó szoba Póknál, könyvszekrény-nyel és író asztallal — sat.*)

1-SŐ JELENÉS. Fényhalmi gróf. Hálosyné asszony.

• Gróf. Nincs itthon Pók úr.

Hálosyné. Nincs, gróf uram! Darabja' próbáján van.

Gróf. Hisz' az csak nem tart örökké, be-
várom őt itt. (*Az ablakhoz ül.*)

Hálosyné. Méltóztassék csak nagyságod
leülni. Jó isten! ma egész házunk rendtelenség-
ben van. Valahányszor a' professor ur egy
egy új darabot készít, annyit kell lótnom fut-
nom, hogy alig fúhatom ki magam. Ma reg-
gel hetedfél óta mindig szabad belépti jegyeket
osztogattam. Hanem, ma borzasztón is megte-
lik a' ház. Már az igaz, a' közönség öli ma-
gát Tettes úr darabjáért. De hisz' épen jó
az úr!

2-ik JELENÉS. Előbbiek. Pók.

Pók. (*kedvetlenül belép.*) No hiszen jól
van, jól van! Az ördög vigyen el mindnyá-
jotokat! — Senkit sem akarok látni, hallani. —
Utálok az emberi arczokat. (*Hálosynéhez.*) Hol
van húgom?

Hál os y né. A' mézeskalácsosnál, a' ki mindig a' koszoruk iránt szokott gondoskodni, hét beléptijegyét vitt neki. —

Pók. Még azt is? Hálóköntösömet!

Gróf. Pók ur az istenért, ön rettenetes humorban van. — Mi dolog érte?

Pók. Ah! ön gróf ur, itt van? Észre sem vettem. Bocsánatot kérek. Nagyságod azt kér-di mi lelt? Óh, az a' játékszin! az a' jelen-világ' pokla! (*Hál os y néhez.*) Mit akar még itt?

Hál os y né. Még azt akartam Tettes ur-nak megmondani, hogy jószágunk' főügyelője itt van. A' gabona' árát hozta meg, a' mit tegnap előtt eladtak.

Gróf. Ej, ej Pók ur, ugy látszik, annak a' szin házi pokolnak még is van egy kis haszna. jószág gabonatar.

Pók. Igen gróf ur! Ha apámtól öröklött mezei jószágom' jövedelme sorsomat tűrhetővé nem tenné, drámai litteraturám mellett, aligha kapállásra nem jutnék, a' mi igen prozai foglalatosság leendne, a' drámai poesis fölkenntjének. A' magyar közönség nem bir megbarátkozni eredeti szinműveinkel, az idegen nyelvekből átfordított legsületlenebb bohózatokra tömve a' ház, mig az igazi tartalmas belbecsű eredeti szinművek, alig számolhatnak néhány szánako-zó nézőre. 'S onnét van, hogy noha az igaz-gató az írókat jutalmazni vágnék, a' jutalom a' közönség' részvételére lévén számítva; a' szegény

magyar író, ha csak mellékes jövedelemmel biztosítva nincs, ön maga, koplalással fizeti meg fáradságát, melyet a' hazai drama kopár mezejének mivelgetésére szentelt. És ez nagy részint oka drámai litteraturánk' lassú haladásának is.

Gróf. Helyes felfogás!

Pók. (*Hálosynéhez.*) Ma senki számára sem vagyok hon: de megállj! Ha a' városkapitányi hivataltól jönnek, itthon vagyok. Egy panaszomra választ várok.

Hálosyné. (*Elmegy.*)

3-ik. JELENÉS. Pók. Fényhalmi gróf.

Gróf. Panaszra?

Pók. Igen. Itt házamban lakik valami szegény ördög író, a' házbért soha sem bírja fizetni, 's azért most szándékom rajta túladni. Tehát minek köszönjem szerencsémét, hogy gróf úr látogatására méltatott?

Gróf. Szíves köszönettel vissza hoztam önnek a' páholyjegyet, mellyel a' mai előadásra megtisztelt. Nem lehet szerencsém használni. Felette sajnálom ugyan de egy légyottot csak lehetlen mellőznöm.

Pók. Oh szerencse' fíja! Mindig csak légyottal foglalkozik.

Gróf. Sajnálom, hogy mai diadalmának tanúja nem lehetek.

P ó k. Gyönyörű diadal! Igen, ha makranczos, szeszélyes, önfejú fehérszemélyek nem volnának a' világon.

Gróf. Hogyan?

P ó k. Darabom ma nem fog előadatni.

Gróf. És miért nem?

P ó k. Mert a' színésznő makranczos, az igazgatók hálátlan himpellérek, és én bolond, hogy magamat azért a' nyomorú néhány forintért, és az üres dicsőségért zsaroltatom.

Gróf. A' dicsőség szép dolog.

P ó k. De keveset hoz a' konyhára. Más színpadon, hatszor egymásután kifütyölik a' darabot, és még is a' hetedik előadáskor is tömve van reá a' ház. Minálunk, néző, színész, journalista, egész a' fuladásig dicséri a' darabot, 's a' második előadáskor már kong a' nézőhely. Már én torkig jól laktam a' magyar színpaddal én bucsút veszek tőle, és ősi fészkembe, mezei jószágomba vonulok. Gyalázat! a' mai előadásban, előre számoltam a' közönség' hálijára, az éldelendő gyönyörúségekért, 's most Bájbölgyi Irma nem akar játszani.

Gróf. Irma? tehát ismét makranczos?

P ó k. Hisz' ön udvarol neki —

Gróf. Isten mentsen! Mi egészen elváltunk.

P ó k. Ugyan béküljen meg vele, 's beszélje rá hogy ma játszóék.

Gróf. Az én kedvemért már ő mit sem tesz.

Hálosyné (kivül.) De a' tettes úr nints ithon.

Sugár. (*kivülről.*) Mondja csak neki hogy a' színház' rendezője van itt.

Pók. A' rendező?

4-dik JELENÉS. Előbbiek. Sugár. Serena.

Gróf. (*magában.*) Hisz' ez a' vén bohó, Sugár! (*Ugy tesz, mintha a' fal képeket szemlélgetné.*)

Sugár. (*belépve.*) Benn volnánk!

Pók. Hisz' ez nem a' rendező, ez —

Sugár. Sugár! Sugár Habakuk — érdemes költő ur! — Egy a' művészetben őszült aggszínész, vagy embermásoló, mint Iffland minket nevezett.

Pók. De uram —

Sugár. Én kénszerítem önt halhatatlan-költő; ne kárhoztassa tiszteletteljes rebegésemet-vagy rebegő tiszteletemet, mellyet e' művészetek' szent hajlékába léptemkor érzek. — Jer leányom! jer Serenám! bókolj, korunk' legnagyobb drámai költésze előtt. — Csak nézze, hogy vaczog.

Serena. (*félénken.*) Óh édes atyus! Ily' híres férfiú előtt, kit illy fiatal koromban —

Sugár. Már az igaz, kimondhatatlan fiatal korodban, tizenhat éves és három hónapos, kedves Pók ur; szegény félénk galambocska.

Gróf. Vallyon! (*magában.*) Mit akar a' vén róka?

Sugár. (*súgva leányához.*) Most a' nagy phrasist!

Serena. Elfogultságom olly természetes, midőn először életemben, állok egy olly férfiú előtt, kinek híre, hírneve, — nem — kinek dicső neve, nem — dicső hírneve —

Sugár. (*félre.*) Elakad, belesül — kár!

Pók. (*röviden.*) Mi hozza hozzám?

Sugár. Szolgálat, menedék keresés.

Pók. (*kedvetlenül.*) Szinte gondoltam, tehát kéregetés?

Sugár. Szolgálat, mellyet önnek, a' művészetnek — nem — az összes magyar játékszínívilágnak tenni kívánok, általánosan.

Gróf. (*magában.*) Kiváncsi vagyok.

Pók. (*figyelmesen.*) Hogy érti azt ön?

Sugár. En tulajdonkép' sehogysen értem, hanem inkább leányom érti valahogy, és a' hogy ő érti, közleni fogja. Jer Serenkám csillapítsd borzalmadat, mellyet illy nagy férfiú' látásakor érzesz. Ő tulajdonkép' ritkán jut nagy férfiak' körébe. — Félelem nélkül beszélj e' dicső férfiúval. Bizzál benne. Ő meg adja kérelmedet, már előre látom szeméből, nemes lelkéből, mely szépen nőtt szemöldöke' alá fészkelte magát, joságából, melly szelid világként fénylik bájos szempillái alól.

Gróf. (*félre.*) Ugyan tudja!

Pók. (*nagyot szippant: félre*) Nem rosszúl beszél.

Serena. (*félre atyjához.*) De biz atyus, ő nem igen szép legény!

Sugár. (*sugva.*) Csitt! minél nagyobb a lángész, annál mérséklettebb testi bája. Tovább! (*fennhangon.*) Folytasd leányom! Vagy igen — még el sem kezdted? Tehát szép — kezd el hát folytatni.

Serena. Pók ur! atyám, egyike ön legnagyobb csodálóinak.

Sugár. Nem egyike — ő legnagyobb, legszenvédélyesebb, legdühösebb —

Serena. Ő értette meg velem a' tekintetes ur' költeményeit, ő tanítá magas szellemét megismerni.

Sugár. (*sugva.*) Dicső lelkületét csodálni.

Serena. (*utána.*) Dicső lelkületét csodálni.

Sugár. (*magában.*) Így jó! (*fennhangon.*) Látja Pók ur a' leány ön lelke' sugallata után beszél, én nem sugtam neki.

Pók. Ön kedves gyermek, igen kegyes. De nem mondaná-e meg nekem, hogy tulajdonképen mi — —

Sugár. Vezérli önhöz? azt akará kérdezni? Látja ön, én is megbirom közelíteni a' nagy férfiak' eszméinek' futását. Ám legyen! Önnek darabja ma nem adathatik, mint hogy egy színésznő megbetegedett — nekem legalább így beszéltek, — 's azért leányom eltökéllé magát helyette játszani. —

Pók. Leánya?

Gróf. (*előlépve.*) Ez már hihetetlen!

Serena. Ah!

Sugár. Nó mit ah zol?

Serena. (*sugva atyjához.*) Atyus, hisz ez ő, a' gróf, ki ma reggel nálunk volt. —

Sugár. Hát itt ténfereg, na várj, de! csittmost már csak a' fellépésre!

Pók. (*Fényhalmi grófhhoz.*) Ismeri e' leánykát?

Gróf. Oh igen!

Sugár. Miért ne ismerné egy klárinétos az én leányomat?

Pók. Mit? klárinétos?

Gróf. Pst! (*sugva Serenához.*) Hát nem olvasta ön leveletem?

Sugár. (*kettőjük közé tolakodva.*) Levél? mit levél? ne zavartasd magad' gyermekem a' klárinétos által, csak folytasd.

Serena. Én, Irma kisasszony', barátném' szerepét olly sokszor végig halgatám, hogy a' mellett tökéletesen megtanultam.

Sugár. Csak gondolja-meg Pók ur, milyen szörnyű, határtalan, borzasztó behatást tett ön' költeménye e' megromlatlan lélekre. Könyv nélkül megtanulja költeményét pusztá kihalgatásból.

Pók. E' kedves gyermek valóban részvétre bírt, de egy olly szerep, sok játékot kíván.

Gróf. Kivált ha az ember Bájvölgyi Irmát várta benne.

Serena. Igen, de hisz' ő beteg. És mint-hogy én a' költeményt —

Sugár. Halhatatlan költeményt.

Serena. (*folytatva.*) Hallhatatlan költeményét professor úrnak, annyira becsülöm, nem akarnám hogy a' közönség legújabb művét —

Sugár. (*sugva.*) Remek művét —

Serena. (*folytatva.*) Remek művét ma nélkülözze, 's azért elszántam magam, hogy a' szerepet ma eljátszam.

Pók. Ez valóban sok!

Sugár. Sok? megengedem! Lehetetlen, azt nem látom! — Ő már szóllott, most én beszélek. — Mint régi tapasztalt Karakter rajzoló, azt mondom önnek, hogy e' leánykának kis újjában több tehetség van, mint az egész Bájvölgyi Irmában, és még azon elsőséggel is bír, hogy egész tiz évvel, mondhatnám tizenegygyel, fiatalabb Irmánál; 's azon felül ártatlanság, és leányi szendesség bélyegzi leányom' egész valóját. Ezt nem azért mondom, mert leányom, eszem' ágában sincs de a' mi igaz, az igaz. — (*E' beszéd alatt a' gróf Serenához közelített 's vele suttogva beszélt.*) Vele soha szerelemről nem beszéltek. (*hirtelenséggel leánya', és a' gróf közé áll, őket külön választva.*) Hát az ördög itt hordozza ezt a' klárinétost! Tisztulj furuglya! (*előbbi hangján folytatva Pókhöz.*) És ha ön nem ellenzi, nagy rendkívüli férfiú (*lelkesebben.*) rendkívüli férfiú, úgy egy diadalt készit neki, ön magának diadalt, melynek mássát még a' világ nem látta. — (*sugva leányához.*) Sírj (*fennhangon.*) Ne vesse meg kérelmünket, könnyeit látja ön, ő könnyeket áraszt.

Gróf. (*Pókhhoz.*) Csak nem egyezik meg benne, hogy illy módon legszebb műve föladoztassék.

Sugár. Furuglyás ne ingerelj!

Serena. Nem, ezt még sem hittem volna, hogy annyira üldözzön legyőzhetlen vonzalmamért, melyel a' színpad iránt viseltetem.

Sugár. (*hirtelen belevágva.*) A' szinköltők iránt viseltetem, akará mondani — már az igaz — viseltetik: de ön iránt (*a' grófhhoz*) uram, sem mivel sem viseltetik, semmivel sem klarinétos uram, vagy inkább gróf uram, ki leányom után ólálkodik, szerelmével kínálgatva ámitja, hogy a' színpadtól elvonja. — (*Pókhhoz.*) Igen, igen, tudja meg Pók úr' a' színpadtól el akarja vonni, tán épen azért, hogy a' rendkívüli férfiú darabjának ártson. Igen igen csak vonitgasson vállat. Már ismerjük! —

Gróf. Én a' darabnak ártsak?

Sugár. Tán most először volna, hogy a' tekintetes urat gunytárgyává akarja tenni.

Gróf. Én?

Sugár. Igen, ön. Hát a' „Gyilkosság vonzalomból“ című remek színműve' legutolsó adatásakor nem elménezkedett e' sárga kesztyűi alatt, és nem kaczagott-e kesztyűs markába? Hát az első emeletben nem ásitott-e hogy mindenki utána ásitott? — így például — (*ásit*).

Pók. Ásitott? — És én magam tiszteltem meg belépti jeggyel.

Gróf. Eszemben sem volt.

Sugár. Csitt! álszinű furuglya! Ön leányom' fölléptét akarja gátolni. Ő föl fog lépni, ő nagyon is föl fog lépni! E' nagy férfiú bírálja meg őt, és győződjék meg. Serena szavalj egy jelenést szerepedből.

Gróf. De mi haszna mind ennek? az igazgató meg nem engedi.

Sugár. Nem? kérem, már ő megengedte, 's próbára várja.

Pók. Az igazgató tehát megegyezik benne?

Sugár. Csak megegyezik? Ó elvan ragadtatva. De mi nekem egy igazgató' elragadtatása? A' költő hagyja helybe! Egy igazgató! Jó isten! mi az? — Mit jelent az? Szaporán Serenkám! gyermekem! mond el az expositioi jelenetet.

Gróf. Abból semmit sem ítélhetni. —

Pók. Az igaz, gondolnám a' végjelenetet, — a' búcsu, nem lenne rossz.

Sugár. Az is jó. — A' költemény mindenhol nagy-szerű. — Elöl, hátul mindegy. — (grófhhoz) Nagyszerű! mondom, ha minden vállát felvoníttatja is.

Gróf. Nem! ez már sok!

Sugár. Nem bízná ide a' kéziratot, a' drága kéziratot. (kiveszi a' költő kalapjából, melyet az beléptekor az asztalra tett) Oh! minő érzés! illy művet megfoghatni, csak érinthetni. — Allons Serena! a' kényes jelenést, mellyben a' napszűz szökésre kényszeríti a' fiatal spanyolt. Különösen mutasd-meg hogyan tudsz ájulni. —

Gróf. (*magában*) Kiváncsi vagyok reá, vallyon van-e tehetsége? (*leül*).

Pók. (*hasonlag leül*) Valóban igen örvendének, ha valami lehetne belőle, ha lehetne.

Sugár. Megy — ment, és megy! — Ismeri ön igazán azon jelenést? —

Pók. Minő kérdés? A' költő — —

Sugár. Vagy ugy? — Megbocsásson. — Tehát a' dologra! Nekem szerencsém az ifju spanyolt személyesíteni, csupán hogy a' vég-szavakat elmondjam. —

Alzire! nem, hiába esdekelsz,

Szöknöm nem, nem lehet, szerelmesem! — Egy közlélek azt mondá vala „kedvesem“ — de a' halhatatlan költő azt mondja: „szerelmesem!“

Serena. (*lelkesen, torzítás nélkül*).

Mit Allonzóm! magad kívánod vesztedet?

Oh fuss! hallgass reám! Oh fuss, siess, siess! —

Pók. (*fejcsóválva egyet szippant*).

Sugár. (*észre véve*) Hangodat a' „siess“ — nél erőlted, nagyobb megnyomást, erősebb kifejezést adj!

Serena. — — — — Oh siess! siess!

Vérszomjas bős papok vesztedre törnek.

Szerelmem, börtönöd' zárját lerontá.

Siess! siess! ne halj-meg kín-halállal!

Szivem bíztat; megvédhet még szerelmem,

Sugár. Kezedet oltalmazólag emeld „a' megvédhet szerelmem“ — nél.

Serena. (*megteszi*).

A' tigrisek szomjazzák véredet.
Véredben úszni vágnak, ah! —

Sugár. (*nagyot sohajt*).

Serena. (*utánozza*) Ah! ki véd meg?

Sugár. Jó! ez már jeles kifejezés! —

Gróf. (*sugva Pókhoz*) Szörnyű gyenge,
idétlen!

Sugár. (*mint Allonzó*).

Nem! nem! mióta kebleden pihentem,

Érzem becsét éltemnek kedvesem!

Egy közönséges író itt azt mondá vala: „szerel-
mesem“ de a' mi nagy költőnk azt mondja „ked-
vesem.“

Serena.

Hogyan? te itt maradsz? óh menj, siess!

Megöl félelmem, 's rettegésem! —

Sugár. (*lábával erőset toppant*) Bumm!

Gróf. (*kaczagva*) Hát az mit jelent?

Sugár. (*kitünő nyugalommal*) A' Tam-
tam' kongását jelenti, melly a' véráldozat' kez-
detét hirdeti. —

Gróf. Vagy ugy?

Sugár. (*ismét toppantva*) Tehát Bumm!

Serena.

Halld, mi bórzasztón zúg az ércz, halált jelent!
Siess! siess! közelegnek; oh siess!

Pók. Ah! nem rosz, nem rosz!

Sugár. (*egy pap' hangját utánozva*) El a'
halálra!

Serena.

Későn! későn! oh jaj! oh istenek! (*egy székre ájúl.*)

Pók. Nem! ez már nem megy! az ájulás rossz!

Gróf. Nagyon hideg! minden indulat nélkül.

Sugár. A' mint látszik, az urak nincsenek megelégedve ájulásoddal, Serenkám!

Pók. Leánya elég érzéssel, elettel bír, de az ájulás rossz volt.

Gróf. Nagyon rossz!

Sugár. (*félre*) Szentelen klárinétos! megvetlek. (*Serenához*) Ájulj csak még egyszer! — Nem is tudom mi lelt ma, hogy sehogy sem bírsz egy lényeges ájulást kivinni! (*Pókhhoz*) Otthon mennyei módon ájul, de most elfogultsága, öntöli tartózkodása rendkívüli férfiu! — (*Serenához*) Még egyszer! (*mint pap*) El a' halálra!

Serena. Későn! későn! oh jaj! oh istenek! (*ismét a' székre ájúl.*)

Pók. Ez már valamivel jobban volna, de még sem úgy, mint kellene.

Gróf. Ezt bizonyosan ki kaczagják.

Sugár. (*félre*) Gaz himpellér ez a' gróf! (*fenn hangon*) No még egyszer, aztán jól süljön el. (*magában*) Várj, mert rá szedlek! (*mint pap*) El a' halálra!

Serena. Későn, későn! oh jaj, oh istenek!

Sugár. (*Serena' karját megcsipi, a' székét elrántja alóla.*)

Serena. (*fájdalommal fel sikolt, és a' földre zuhan.*)

Pók. (*feláll*) Helyesen! igen helyesen!

Sugár. Azt tudtam, egy ilyen ájulásnak fortélyát kell előbb kifürkészni.

Pók. Jőjön gyermekem! Elkisérem a' próbára.

Gróf. Probára? — De hátha Bájvölgyi Irma, szerepét vissza követeli?

Sugár. Ó beteg, menthetlenül elveszett a' művészetre nézve.

Gróf. Hát Keserü? hisz' tudják hogy Irmának hódol. Benne hatalmas ellenre számolhatnak.

Pók. Még veszedelmes ellenre! Ezt meg kellene fontolni.

Gróf. Ó képes leend önt, holnap lapjában semmivé tenni.

Sugár. Semmivé tenni? Ót — Nem! — Majd lekenyerezzük! Hozzá megyek leányommal.

Pók. Ez jó gondolat. Jöjjenek! Én elkisérem!

Gróf. (*félre*) És én Irmához sietek. — Majd meglássuk mire mennek.

5-ik. JELENÉS. Előbbiek. Hálosyné.

Hálosyné: Épen most jött válasz a' városkapitányi hivataltól. Egy hajdú hozta. —

Pók. Hadd jöjjön-be. Elakarom a' dolgot intézni, mi előtt hazulról elmennék.

Sugár. (*félre*) Aha! hihetőleg a' mai este, ha ne talán a' földszinten nyugtalankodnának. Értem!

6-ik. JELENÉS. Hajdú. Voltak.

Hajdú. Nekem parancsolatom van e' házból valakit kivetni.

Pók. Gazdasszonyom útasítani fogja őnt. Nem kell sokat bajlódni azzal a' fiatal emberrel. (*súgva beszél vele*).

Gróf. (*Sugárhoz*) Ön csak nem fogja leányát ahoz az emberhez, Keserűhöz vezetni?

Sugár. Fogom gróf uram, fogom! És ha az csupán ön bosszantására történék is, fogom!

Hajdú. (*ki ez alatt figyelemmel vizsgálta Sugárt*). Nem! — De biz az! ez csak ugyan a' tegnapi esti vén ficzkó.

Pók. (*Serenának karját nyujtva*) Karját kérem, kedves gyermek.

Serena. Ah! e' tisztelet! (*el mind ketten*).

7-ik. JELENÉS. Fényhalmi gróf. Sugár. Hajdú.

Hajdú. (*az utánok indult Sugárt feltartja*). Megálj maradj csak!

Sugár. Ki bátorodik? (*megismeri*) Ezer menkő és villám, a' tegnapi hajdú.

Gróf. (*nevetve*) A' Sansculotte?

Sugár. Oui!

Hajdú. Adja vissza nadrágomat!

Sugár. Másszor, hőslelkű harczos! Holnap. — Most leányom után kell sietnem!

Hajdú. Az nekem mind egy! [Én nadrágomat kívánom! (*megragadja*).

Sugár. Eressz-el, zsarnok szolgálja! Te megtévedtél személyemben.

Hajdú. (*kalapját elveszi*) Jó, ha nem adja nadrágomat, elveszem a' kalapját. (*elveszi*).

Sugár. (*lekapja csákóját*) Hajdú! ajánlom magamat! — Még is kívívom! — (*elszalad*).

Hajdú. (*utána iramlík*) Uram! az ördögbe. Megáljon. — A' csákómat! a' csákómat!

Gróf. Mennyei tréfa!

A' függöny leesik.

Negyedik Felvonás.

(*Szoba, Keserű lakában, csinos, gazdag burtorozással. — Iró asztal, hírlapokkal és irásokkal elhalmozva*).

1-ső. JELENÉS. Egy livériás inas, egy magánytánczosnőt, és több figuransnőt, (*mind igen kecsesen öltözötteket vezet be, 's azután az oldal szobába megy, őket bejelenteni*).

Magánytánczosnő. Lám, lám, mely csinos, és izletes lakása van az uracsnak, 's ki

hinné? mind ezt csak rágalom, és piszkolódásból szerezte. — Különös! egyikünk sem szenvedheti, nem álhatja; és még is színlenünk kell, mintha a' bószülésig szerelmesek volnánk bele! Csak ne volna olyan átkozott éles író tolla!

Némaszemélyek. Az igaz! az igaz!

Magánytánczosnő. De csitt! meg ne hallja! Épen jó.

2-ik. JELENÉS. Keserü (az oldal szobából) Előbbiek.

Keserü. Ah kedves dámaim! Minek köszönjem e' szerencsét Terpsichorét a' kecses Bayaderekkel együtt lakomban üdvezelhetni? Hihetőleg művészet' érdeke vezérli hozzám?

Magánytánczosnő. Hát nem sejti-e ön, szellemdúzs gonosz? Nincs-e ma ön' neve napja?

Keserü. Valóban? Igaz, ma Judás' napja van. Valóban kegyetek juttatják eszembe. Valljon igazán nevem' napja van-e?

Magánytánczosné. (súgva a' többihez) Hogy tetteteti magát, mintha nem tudná. (nyilvánosan) Csak a' próbán tudtuk-meg; azért hirtelen határoztuk-el magunkat. Csak illő, gondolánk, barátunknak, nagy befolyású recensensünknek, atyánknek névnapjára szerencsét kívánni, 's néhány virágbokrétával az általunk kívánt örömvirág teljes életet jelképezni. (a' dáma, hozott virág bokrétaikat átnyújtják).

Keserü. Köszönet, köszönet, ezer köszönet bájos tündérek! Milly, szép virágok!

és az év' ezen szakában! Engedjék meg, hogy művészetök iránti vonzalomból (*megölelgeti őket*) szivemhez szorítsam.

Magánytáncosnő. Csak szabad lesz, ön kegyére számolnunk, az új táncjáték előadásakor, melyet most tanulunk be.

Keserű. Minden bizonnal bájos, pajzán kegy-istenkék! De egy föltétel mellett! — Nem lesz szabad a' huszártisztekre kacsingatni az első emeleten. Azt nem szivelhetem; a' művészet' érdeke miatt nem nézhetem.

Magánytáncosnő. Ugyan hová gondol ön! mi a' közönségre kacsingatnánk? a' közönségre? Azt soha sem szoktuk tenni. De most mennünk kell! Hiszen vétkezünk ha a' magyar litteratura legtiszteltebb írójának drága idejét lopjuk. Adieu Keserű, adieu édes Keserű úr!

Keserű. Adieu, adieu kedves dámáim! Vegyék újra legszivesebb köszönetemet barátságos figyelmökért, mellyel irántam művészi vonzalomból viseltettek. A' viszontlátásig!

Táncosnők (*elmennek*).

3-ik. JELENÉS. Keserű, és az inas.

Keserű. (*a' virág bokrétákat inassának nyújtja*) Károly! vedd e' virágokat, 's gondoskodjál, hogy estére a' színpadra szórassanak, midőn Bájvölgyi Irma kilép. — (*az inas elmegy*) Mi újság ma, hadd lássuk! (*a' kerevetre ül, 's átfutja az asztalon fekvő leveleket*) Ah! (*egy levelet fölnyit*) Irók' panaszai, és neheztelései! Jó

isten, miért irnak jobb munkákat mint én? azt csak nem szívelhetem. — (*egy mást nyit föl*) Né, né! Irmától! Isteni leány! és mint szeret engem! De vallyon mit irhat nekem? (*olvas*) „A' próbán hirtelen megbetegedtem“ — (*magában*) Már bizonyosan megint makranczosság! — (*olvas*) „És ma nem játszhatom.“ — (*magában*) Tehát ismét változtatás? ez már még is gonosz dolog! (*olvas*) „A' színházi orvos, bizonyítványt adott, 's azt javasolta, hogy falura költözzem, a' külső levegőt élvezni.“ — (*magában*) De már komolyabb kezd a' dolog lenni, mint gondolám. — (*olvas*) „Tudassa ön a' közönséggel betegségemet, 's nefelejtse Irmáját!“ (*fenn hangon*) Egy hét alatt az egész birodalom tudja-meg, hogy Irma gyengélkedik. — Ő megfog velem elégedni.

Inas. (*Pókot jelentve*) Tekintetes Pók úr! Keserű. Igen szívesen látom! (*az inas elmegy*) Vallyon mit akarhat? Tán kérdőre akar vonni utolsó bírálatomért, mellyet darabjára irtam? No hisz' az inas kéznél van. A' hetes sincs messze.

4-ik. JELENÉS. Keserű. Pók. Serena.

Pók. Csak jöjjön gyermekem. Semmit se féljen. Ő bizonyosan kedvesen fogadja önt.

Keserű. Pók színiköltő urat van szerencsém tisztelni?

Pók. Színiköltő, és nemes ember, földes úr, szolgálatjára.

Keserű. S e' fiatal dáma?

Serena. Oh uram! Én kimondhatlanul örvendek hogy szerencsém, (*félre*) Uram isten, ha apám nincs velem, mit sem tudok.

Pók. Menjünk a' dologra. Uraságod' tanácsa, helybenhagyása a' mit kérni jöttünk. Ezen fiatal művésznő —

Keserű. Ah! a' kisasszony művésznő?

Serena. Igen uram!

Pók. Bájvölgyi Irma, kinek ma darabomban játszani kell vala, véletlen rosszul lőn. —

Keserű. Nem csak rosszul lőn uram, de igazán nagyon megbetegedett.

Pók. Igen, hát nagyon megbetegedett. De az igazgató még betegebb: ő ma egy jövedelmet vesz el, ha darabom nem adathatik.

Keserű. Igen de hát hogy segítek én azon?

Pók. Mi tehát azt gondoljuk: azaz: ha ön is helyben hagyja, mert ön megegyezése nélkül semmi esetre nem tennők. —

Keserű. Nos tehát? kíváncsivá tesz. —

Pók. Ez a' fiatal dáma ajánlkozik a' szerep' eljátszására.

Keserű. Irma' szerepére?

Serena. Igen (*bókolattal*) ha kogyesen megengedné ön? —

Keserű. Mi jut eszébe? Egy olly nagy művésznő' szerepét játszani, mint a' mi Irmánk! Meg kell vallanom, hogy az igen nagy merészség, mondhatnám, vakmerő vállalat.

Pók. De méltóztassék elhinni —

Serena. (*Magában.*) Nó itt ugyan megjártuk!

Keserű. Ám cselekedjék a' mint jónak látja, isten nevében játszó: de tudja meg, hogy én nyilvánosan védendem a' művésznő' ügyét, ki nem érdemli, hogy egy betegség miatt, tüstént elnyomattassék, egy olly művésznő, ki még eddig a' legtökélyesebb művészi élményt nyújtá mind azok közül, kiket valaha láttunk.

Pók. Igen de ha a' művésznő most beteg, és a' beléptijegyek már mind elkelték.

Keserű. Mindegy! én soha meg nem egyezhetem, a' művészet' érdeke miatt meg nem engedhetem!

5-ik JELENÉS. Előbbiek Sugár.

(*A' csákoval fején.*)

Sugár. (*kivülről.*) Serena! Serena!

Serena. (*örömmel.*) Hála istennek, itt van!

Keserű, Ki?

Serena. (*elébe fut.*) Atyám, kedves jó atyám!

Sugár. Kedves gyermekem! Itt vagyok, még is keresztül törtem. —

Pók. A' leány' atyja, igen derék, használható ember. —

Sugár. Ne vegyék rossz neven uraim, hogy úgy rögtön, mint egy ajtóstul rontok be — nevezetesen én úgy sejtem, hogy a' híres, és

igazán méltán magasztalt író Keserű ur' lakában vagyok.

Pók. Ugy van!

Sugár. (*csákóját levéve.*) Ah! megengedjen, nagy rendkiv — (*félre.*) Nem így neveztem a' másikat. — (*fennhangon.*) Bocssáson meg bámulatos férfiú. (*leányához.*) Bókolj Serena, e' bámulatos férfiú előtt, kit egész magyar ország — nem! a' birodalom — —

Pók. Beszéljen most ön maga Keserű urral; ő telyességgel meg nem egyezik benne, hogy —

Sugár. Ugyan ne ámíttassa el magát tekintetes ur — —

Serena. Nem, nem, atyus! nem, Keserű ur kíván ságunkat teljesen megtagadta. —

Sugár. Megtagadta? — Azt nem értem! Egy olly lelkes férfiú mint Keserű ur —

Keserű. Kétség kívül uram! Kötelességem, a' művészet' érdeke megkívánják, hogy lily merényletet gátoljak. — Egy újoncz színésznő, és Bájvölgyi Irma! — Lelkiismérem e' gondolatra is föllázad! (*le ül.*)

Sugár. (*félre.*) Lelkiösmérete? szánom szegényt! De várj, majd mindjárt fölvilágítom lelkiisméred' homályát.

Pók. Sajnálom kedves gyermek, de illy esetben. —

Sugár. Az igaz, magad is általlátod Serenkám. Kár! Már az egész világ jóvá hagy-

ta, a' költő, az igazgató, Irma kisasszony.

Mind. Hogyan?

Sugár. Igen. — A' jeles művész nő igen kegyeli leányomat, ki neki, mintegy némileg tanítványa. Ő maga személyesen jött volna kegyedhez leányomat ajánlani, de nem volt ideje, mert épen kocsiba ült, fapura utazandó.

Keserű. Tudom, tudom! Ő igen beteg 's az orvos a' mezei levegő' éldéletét rendelte neki. De hogy engedhetné ő olyan szerepét ön leányának által?

Serena. (*magában.*) Ihol, nem hiszi.

Sugár. Az igaz, a' tiszta mennyei falusi levegő! — Mindjárt gondolám, midőn őt olly szenvedőleg, olly epedve, azon csinos ifjú' karján a' kocsiba lépni láttam —

Keserű. (*fölugrik.*) Csinos ifjú?

Sugár. Valóságos Adonis, kinek 60,000 forint jövedelme, és sárga liveriás cselédsége van, így mondá barátom a' kapuőr.

Keserű. Ez a' gróf!

Pók. Micsoda gróf?

Serena. Fényhalmi gróf, kit én már többször láttam nála.

Sugár. Igen, úgy nevezte őt a' kapuőr barátom is. Az a' párotska bizonyosan nagyon szíveli egymást, mert hogy néztek egymásra, hogyan? No én nem akarok szólni de —

Pók. (*sugva hozzá.*) Csitt! Majd bajt szerez!

Keserű. Az gyalázatos volna!

Sugár. (*folytatva.*) És mintha most is hallanám, miként a' neki olly sajátságos kecsesel mondá: Sugár! sok szerencsét kívánok estére leányának; 's az ifjú szinte olly sajátságos kéjjel mondá a' kocsisnak: hajts! a' falura! — Örvendek! — folytatá szerelmem Irma, hogy kegyed ma abban a' silány darabban nem játszik (*oldaltekintettel Pókhoz*) Megbocsáss nagy, rendkívüli férfiú, ha az ő saját szavait ismétlem. Te kígyót tápláltál kebleden. —

Keserű. (*hevesen föl's alá járkal.*) Óh asszonyok! Olly közlépszerű színésznő, kinek én a' művészet' szentségét feláldozám. —

Sugár. (*utána indulva.*) Hogyan lelkes író, kegyed ismeretségben van Bájvölgyi Irmával?

Pók. (*sugva hozzá.*) No itt ugyan olajat öntött a' tűzre.

Sugár. (*épen ugy.*) Tudom, tudom, de kikell vívni! (*fennhangon.*) Oh ha tudtam volna, hogy kegyed részvéttel van iránta —

Keserű. Épen ellenkezőleg. — Én önnek köszönettel tartozom: nekem igen fontos szolgálót tett.

Sugár. Tessék elhinni, minden kinézés, nélkül történt.

Keserű. És hogy ön iránt köszönetemet ebizonyítsam, már nem ellenzem, hogy leánya öllépjén.

Pók. Tehát megegyezik?

Sugár. (*félre.*) Ismét kivívtam!

Serena. Ah atyám! milly öröm!

Keserű. És holnap egy czikkelyt írok ön leánya fölött, mellyben őt, a' két magyar ha-za' legelső művésznéjének fogom kihirdetni, 's mind ezt a' művészet' —

Sugár. Érdekében! — tudni való! — (*félre*) Illyen vagy gaz recensens! — Lelkiüsméret! óh! képmutató!

Pók. De már ideje lesz!

Sugár. El, el a' művészet' csarnokába!

Inas. (*jelentve.*) Fényhalmi gróf!

Sugár. (*félre.*) Ezer villám! szurkot fogtam!

Keserű. Hadd jöjjön! Hadd jöjjön! —

Pók. (*magában.*) Ez jó jelenés lesz!

6-ik. JELENÉS. Előbbiek. Fényhalmi gróf.

Gróf. No már ki hitte volna? Ez az ember valóban itt van leányával! — Nem, illy megátal- kodottságot még nem láttam. —

Serena. Én reszketek! (*félre mondva.*)

Gróf. Bonjour! Keserű ur! Én épen Báj- völgyi Irmánktól jövök, kit már nem lelék hon. Minthogy tudom milly részvéttel viseltetik ön azon szeretetre méltó művésznő iránt, ide jöt- tem önnel tudatni. —

Keserű. Mindent tudok gróf úr!

Sugár. Igen, a' lelkes író mindent tud, mindent.

Gróf. Mit jelentsen az a' minden?

Keserű. Azt, hogy én a' gróf urat nem szenvedhetem.

Gróf. Micsoda szemtelenség?

Pók. Uraim, uraim! kérem!

Gróf. Ej ön bolond!

Pók. Kérem, én nemes ember vagyok.

Serena. Kérem, (*megijjedve.*) Az istenért, még megvínak! —

Keserű. Ne hidje, hogy ezt olly szárazon elviszi! —

Gróf. Magyarázatot kívánok.

Sugár. (*közéjek lépve.*) Isten mentsen! mire a' magyarázatot? csak rosszabbá tenné a' dolgot! — Majd máskor: holnap, holnapután, tizennégy nap múlva, vagy akármikor rá érnek, majd leányom' föllépte után.

Gróf. Nem! én tüstént magyarázatot kívánok.

Keserű. Még lesz szerencsénk egymáshoz gróf uram! Most előbb majd a' fiatal művésznőnek tapsolunk.

Sugár. Igen, igen: tapsolunk! (*félre.*) Még is kívántam! — (*mind elakarnak.*)

Inas. (*jelentve.*) Bájvölgyi Irma kisaszony!

Sugár. Ezer menykő és villám! még sem vívhatom ki!

Mind. Hogyan? Bájvölgyi Irma?

7-ik. JELENÉS. Előbbiek. Bájvölgyi Irma.

Keserű. Hogyan? kegyed Irma itt? Hát nem ment falura?

Gróf. Ah! most értem már! Annál jobb, majd minden tisztába jó.

Keserű. Tehát engem' elámitottak? De nem! kegyed bizonyosan tudta a' gróf' itt létét.

Irma. (*magában.*) Gyula itt? Mit gondoljak?

Sugár. (*magában.*) Most rosszúl, gonoszúl vagyunk. — Most elbuktunk, mélyen, a' legalsó gépezet alá.

Irma. Mit akarnak ezek az emberek itt? És kegyed is Pók ur? — Tehát csak ugyan igaz a' mit hallottam? ön szerepentől megakar fosztani?

Pók. Hát nem beteg kegyed?

Irma. Ön egy Tartuffe! egy ármányos! egy —

Sugár. (*félre.*) Kövé válok! rosszúl érzem magam'!

Serena. (*félre.*) Már olyan jól indult!

Gróf. Itt cselszövény, ármány készült!

Keserű. (*Irmára czélozva.*) Hogy esel készül azt megengedem.

Irma. De nem fogják kivinni. Magam jöttem, tisztelt barátom, önnel tudatni, hogy már sokkal jobban érzem magam' 's estére játszani fogok.

Keserű. Illy rögtön? — Hát nem melőz egy tété à tété-t a' gróf úrral?

Irma. (*magában.*) Vallyon kitől tudta meg?

Gróf. Uram! ön téved, a' kisasszony mrá rég elvonta kegyét tőlem.

r m a. (*sugva.*) Hogy értsem ezt!

Gróf. És én meg nem foghatom.

Pók. Én még kevésbé. —

Sugár. (*félre*) Dicső! meg nem foghatják! — Oh, csak még valahogy összetudnám a' dolgot bonyolítani. Megállj! tán még zacskójában van a' levél?

Keserű. Legyen bár mint, ön nekem elégtételt fog adni gróf úr!

Serena. Párviadal, atyus párviadal,

Sugár. (*sugva*) Ajúlj-él, légy rosszúl!

Serena. (*sugva*) Mindjárt.

Gróf. Minden perczen szolgálatára vagyok, uram!

Pók. De uraim, az istenért! gondolják meg!

Serena. Ah! atyus, az istenért megvínak! Én félek! meghalok, mindjárt összerogyok.

Sugár. Édes Serenám! Istenek! gyermekem elájúl! —

Pók. (*kinek karjába dült*) Kisasszony! csak nem —

Keserű. Csak e' hibázott! a' szegény gyermek!

Irma. Ah! nem lesz olly veszélyes! már ismerem az efféle ájulást.

Sugár. Gyermekem! egyetlen földi javam! Nincs senkinél cölni víz? vagy valami szagolni való? Ah drága kisasszony, tán kegyed zacskójában — (*hirtelen elkapja zacskóját,*

egy szagosviz-üveg, zsebkendő, és a' levél hull ki belőle).

I r m a. Hagyja! hagyja, semmi sincs benne! No lássa, mindent a' földre szór!

K e s e r ú. (*lehajolva*) Megengedi — fölszedem. (*a' levelet fölvéve*) Lám, levél is! (*olvassa*).

S u g á r. (*félre*) Az az! az az! Igen! él egy isten, az erény' oltalmára. (*Serenához*) Üdülj leányom üdülj! de halkal és méltósággal! —

P ó k. Hála istennek, már magához tér!

S u g á r. (*Pókhöz*) Mit mond Pók úr? tud-e már ájulni?

K e s e r ú. Mit kell olvasnom?

I r m a. Nos mit?

K e s e r ú. (*oda nyújtja a' levelet*) Olvassa maga hűtelen!

I r m a. (*a' grófhöz*) Ön levele gróf úr!

G r ó f. (*bámulva*) Az én levelem? Én semmi levélről nem tudok.

K e s e r ú. Milly embertelen! saját levelét eltagadja. — Még látjuk egymást gróf úr! — I r m a! mi sohase látjuk többé egymást. — Már nincs több világosságra szükségem!

G r ó f. De én még mind meg nem foghatom!

S u g á r. (*közbe lépve*) Tellyes igaza van Keserű úrnak! semmi világosság nem kell már; a' lelkes író nem vesztegetheti idejét hasztalanságokra. Ő századjának, és a' művészetnek él.

Serena.)
 Pók.) Jöjjön jöjjön!
 Sugár.)

Irma.)
 Gróf.) De hallgasson — ki!

Keserű. Szót se többet!

Sugár. El a' harcra, a' győzelemre!

Pók.)

Keserű.) (*Sugárral elmennek*).

Serena.)

8-ik JELENÉS. Fényhalmi gróf. Bájj-
 völyi Irma. — később Sugár.

Irma. Még most kezdem a' cselszövényt át-
 látni. De nem fogják kivinni, mert játszani
 fogok.

Gróf. És én Keserűt felvilágítom, mint
 szolgált Sugárnak játéksul.

Irma. De látott-e valaha ilyen tolakodó
 szenvedhetetlen gazembert, mint ez a' vén Su-
 gár?

Sugár. (*a' végső szavakat meghallot-
 ta, 's fejét az ajtón bedugja*) Nehezen! — Gaz-
 ember? Hadd legyen! Tolakodó? lehet. —
 Szenvedhetlen? azt sem bánom! — De jegy-
 szedő még sem lesz, érti? Most mérgeledjél
 művésznő, hogy megsárgulj bele! Én még is
 kivívtam!

Gróf és) (*csodálkozva és bosszúsággal*
 — Irma) *utánuk néznek*).

A' függöny legördül.

Ötödik Felvonás.

(*A színpad az álfalak (Coulisse) melletti helyet mutatja.*)

1-SŐ JELENÉS. Sugár. Fürgencz. Gépművesek. Némaszemélyek 'sat.

(*A függöny' felhúzásakor a' gépművesek díszitmény' állítással foglalatoskodnak. Az oldalfalakon a' lámpák gyújtatnak fel. Statisták. Choristák. Színészek perui öltözetben az A téren mulatozva fel's alá járkálnak.*)

Sugár. (*perui hadi öltözetben*) Hála istennek! már eddig eljutottunk, eddig kivívtuk volna! de most jó a' nagy csata. (*homlokáról az izzadságot törli*) Iszonyú hőség van: pedig e' vékony tricotban, tulajdonképen tisztelettel mondvá, fáznom kellene, mint egy szabónak. De az atyai szeretet' lángja fölmelegíti keblemet. — Ezt lehet már erőszakolt föllépésnek nevezni, de hiában, leányom ki van hirdetve, a' ház tömve, tömve a' fuladásig! — Épen most kukucsáltam ki az előfüggöny' lyukán, egy almát sem lehetne a' földre ejteni. — Mennyei látvány! kivált ha eszébe jut az embernek, hogy azok a' jó emberek pénzeiket mint egy erőszakkal tömik az igazgató zsebébe! — Apropos Fürgencz! szerelmem édes Fürgencz, hól van az igazgató úr?

Fürge ncz. Pók. úrral, és még egy másik úrral az igazgatói hivatal szobába' zárkozott.

Sugár. Drága Fürge ncz! értelmes Fürge ncz! bízhatom-e benned egy igen gyöngéd tárgyban?

Fürge ncz. Miért ne? pénzért 's jó szóért minden esetben!

Sugár. Jó szóért? Oh! azt adok édes szerelmem Fürge nczkém! Meny siess a' virág készítőnéhez itt a' szomszédban, végy két irgalmatlan nagy bokrétát, 's vesd-le gyermekemre, Serenámmra, csak ugy bums rá, no tudod már? Értessz ugy-e bár?

Fürge ncz. Oh jó! nem egyszer vettem már én koszorút. De öt forintba kerül.

Sugár. Mit mond angyalom?

Fürge ncz. Öt forintba kerül azt mondom.

Sugár. Vagy ugy? igen — tudom! Oh menj, sies!

Fürge ncz. Igen, de a' virágsinálóné —

Sugár. Nem hitelez? a' jó lélek? sajnálom, de én nem szoktam olyanoktól vásárolni, a' kik nem hiteleznek. — Tehát igazán nem hitelez?

Fürge ncz. Soha!

Sugár. Ugy hát menj másikhoz szivecském! majd azután számolunk, ha a' tiszteletdíjt átvettük.

2-ik JELENÉS. Előbbie k. Serena. (nap szűz öltözetben).

Serena. Itt vagyok, készen vagyok édes atyus!

Sugár. Valóban? — Óh istenek! lássátok e' szép gyermeket!

Serena. Igazán atyus?

Sugár. Dicső! — De különös, mi szépen áll a' vad öltözet, egy miveltszemesnek! — De roszul kendőzted magad! — Jobbik arczod szembetűnőleg halványabb. — (*egy zsebkendő-t von ki zsebéből 's kendőzi*) Szörnyen tömve a' ház, és iszonyú nobel publicum! — Állad szembeszökőleg fehérebb a' többinél. — (*nyulfarkat vesz elő 's letörli*) No most már Courage! — Megtűzted-e jól a' hajadat?

Serena. A' mint csak lehetett atyus.

Sugár. (*kézen fogva*) Hiszen reszketsz! Ugyan legyen eszed; tapsról gondoskodtunk! (*súgva*) Ki fogsz hivatni.

Serena. Ha szinte, édes atyus, először még is fél az ember! —

Sugár. Épen nem! — Te tetszeni fogsz, tetszened kell! hisz' az én húsom és vérem vagy! Csak bátor légy, és ne kiméld tudódet.

3-ik JELENÉS. Előbbiek. Rendező. (*a' II oldalról, első Coulissából jő, és az A színre megy, egy csengettyű van kezében*) Bájjvölgyi Irma és Fényhalmi gróf.

Rendező. Helyet a' színen, helyet! — Csengetni fogok! — Rendben áll a' menet? Aztán kikérem, hogy mindenki vigyázzon! — Fel-

vannak-e mindnyájan öltözve? Hol van Alzire? *(az előszínré jő)*.

Sugár. Itt áll talpig készen! —

Serena. *(örömmel)* Egészen készen! —

Irma. *(szinte napszűz öltözetben, a' jobb oldal első Coulissájából kilépve)* Itt vagyok!

Gróf. Igen, itt vagyunk!

Mind. Hogyan?

Sugár. Ez már ismét szurok volna!

Rendező. *(csenget az A színen)*.

Gróf. Hallja, csengetnek, már a' legfőbb dő volt.

Irma. *(gunyolódva)* Szerfelett sajnálom, hogy hasztalan öltözött a' leányasszony. —

Sugár. Csak nem képzeli ön, hogy ma játszani fog?

Gróf. Bizonyosan fog!

Irma. És teljes erőmmel fogok játszani.

Sugár. Kétlem! Sőt épen nem fog játszani! Érti?

Serena. Én fogok játszani, mert az én nevem van a' czédulán. —

Irma. Majd megvállik. Minden napfényre jött, tudjuk mit tartunk önről vén gonosz!

Gróf. Ön merészkedett engem mystificálni, és leveletem Irmának küldte! — De azért sem fog diadalmaskodni. — Én meg fogom tudni boszúlni.

Sugár. *(magán kívül)* Hisz' ez gyalázatos, képtelen szemtelen és borzasztó! — Ennyi fáradság lótás futás után — és leányom is már

felvan öltözve! Oh! oh! az nem úgy megy mint gondoljátok. Ő van a' czédulán.

Irma. A' rendezőnek jelenteni kell:

Gróf. Igen, igen! Hol a' rendező? —
Rendező úr! (*mind ketten a' színmélyébe mennek*).

Sugár. (*hirtelen feltalálva magát*) Isteni ötlet! oh ha meggátolhatnám első kiléptét! —
Fürgencz! (*a' színi szolgálóhoz*) Angyali Fürgencz! nincs itt közelében sülyező? —

Fürgencz. (*mutatva*) De igen, itt van egy!

Sugár. Jó! (*suttog velé*).

Gróf. Ah! hisz itt jó az igazgató a' többi urakkal.

4-ik JELENÉS. Előbbiek. Igazgató.
Pók. Keserü. (*az F melletti ajtón*).

Serena. (*felé sietve*) Ah igazgató úr! igazgató úr!

Igazgató. Hogyan? hát még is itt van a' kisasszony?

Sugár. Ha itt van-e? Igen itt vagyunk, és itt fogunk maradni! —

Serena. Játszani fogok, mert az én nevem van a' czédulán.

Igazgató. Kisasszony! én igen sajnálom, de a' közönség miatt meg nem engedhetem.

Sugár. De ön Költő úr, hisz ön egészen meg volt elégedve gyermekemmel.—

Pók. Az igaz, de darabom' érdeke miatt —

Sugár. És kegyed Keserű úr! megigérte —
Keserű. Az igaz — de a' művészet' érdeke. —

Sugár. Gyalázatos! hallatlan! borzasztó!
Irma. Látja kedvesem, hogy cselei mit sem használtak. —

Sugár. Ez halálom! Gyermeke' halála!
Gyilkosok! egy ártatlan bárányt illy korán sirba akartok hurczolni?

Igazgató: Kezdeni kell. — Az Ouverturát elkell kezdeni! A' közönséget nem szabad várakoztatnunk. — Hirdesse ki Rendező úr hogy Bájvölgyi Irma kisasszony jobban lévén játszani fog, de kegyes elnézést kér.

Sugár. Az istenért! ne! én kérlek — térden kénszerítlek benneteket, ne! Oh ne legyenek kannibálok!

Irma. Hát még sem látja, hogy nem is figyelnek reá?

Rendező. Helyet a' színen!

Igazgató. No (*Sugárhoz*) iparkodjék dobjához jutni, mindjárt kezdetik!

Sugár. (*dühöngve*) Doboljak? szétzúzott atyai szívvel doboljak?! Eszembe sincs! Dobol-tassatok a' kivel tetszik. — (*az A. színen megindul a' menet, mint a' második felvonásban*) Ihol! kezdődik! De nem így alkudtunk! Ó játszani fog! játszani! Hozzassatok porosz-lókat, erőszakkal hurczoljatok-el a' becsület', a'

dicsőség' mezejéről, melyről önkényesen nem tá-
gítok. — Szólani fogok a' közönséghez, a' ne-
mes, lelkes, nagylelkű közönséghez — meg-
mondom neki — igen, megmondom — még
nem tudom mit — de megmondom! — Jer
Serena! te üldözött! elnyomatott leányom! te
játszani fogsz!

Gróf. Nem! Szemtelen makacsság!

Irma. Nem fog játszani!

Sugár. Ő játszik!

Serena. Játszom!

Igazgató. Nem játszik! — Mihelyt a' me-
net készen van előlép Rendező ur, és kihirdeti
a' mit mondtam!

Sugár. (a' *Rendezőt feltartja.*) Nem
hirdet!

Rendező. Eresszen, már vége a' zenének

Sugár. (*megtartja kabátjánál fogva.*)

Megálj gyilkos! Kannibal! emberfaló!

Mind. Ez már sok!

Sugár. (*míg a' rendezőt tartja, leányát
a' legközelebb Conlissánál az A színre tolja.*)

Nem! még nem sok! Szaporán ki Serenám! 's
csak kezd rá!

Serena. (*kilép 's kiléptével rá kezdi*) Óh!
melly dicsőn zeng harciénekük! (a' *mint jobbra
G felé fordul, eltűnik a' közönség' szeme előll.*)

Sugár. Még is kivívtam!!! (*Irmához.*)
most játszál művésznő, ha van lelked! — (*Taps
hallatszik.*) Hallod mint fogadtatik. ez fáj, ez
sérti lelkedet! —

Irma. (*fölhevülten.*) Én föllépek, majd meglátom.

Gróf. Helyesen! lesz botránkozás!

Pók. (*feltartoztatva.*) Drága barátném, semmivé akarja darabomat tenni?

Igazgató. (*ki F-nél állott, és az előadásra figyelt.*) Csitt! már semmit sem tehetünk!

Irma. Megőrülök! Más játszma szerepemet!

Keserű. Most már nem lehet változtatni. Én páholyomba sietek! (*Jobra az első Couliissánál III-nél elmegy.*)

Irma. (*az igazgatóhoz.*) És ön sem segít rajtam?

Gróf. Ez a' köszönet, melyel illy művésznének tartozik?

Igazgató. Hát mit tehetek? miért betegedett meg? (*Ismét az előadásra figyel.*)

Sugár. Csitt! az Couliissák megett! — (*A Couliissánál áll és figyel.*) Ó játszik! játszik! megy! — Jól megy! — Ah dicsőn! — Minő tűz! — A' közönség közt halotti csendesség! —

Irma. Meg kell boszulnom! meg! különben megőrülök. — (*az igazgatóhoz.*) Ne hidje, hogy valaha színpadjára lépjek. Elhagyóm az urat! el a' színpadot! semmit sem akarok többé a' színről, az e'féle színi igazgatókról tudni. — (*Virágfüzérét letépi 's a' földhöz sujtja.*)

Sugár. (*felszedi.*) Ezt használhatom a' kihivatáskor! —

Pók. (*ki szinte az F-nél állott és figyelt.*)
Jaj az istenért elakad, halgat!

Sugár. (*oda fut.*) Eszében sincs! — művészi pausát tartott, mint előre betanulta.

Irma. És ön gróf ur, nem esküvék-e hogy nem fog játszani, és most ön is elhagy?

Gróf. Mit tegyek? parancsoljon.

Irma. Hisz' kiakarta őt füttyölni?

Gróf. Azt most is megteszem, ha ön kívánja; tudom másodszor nem fog fellépni.

Sugár' (*hozzájuk közeledve.*) Vallyon' mit terveznek?

Irma. Siessen hát. Mutassa meg, hogy méltó hozzám, vagy soha se jönjön többé szemem elé. (*balra el.*)

Gróf. (*Jobbra akar.*) Sietek! Megfog velem elégedni!

— Sugár. (*elébe rohan.*) Hová, szerencsém' gyilkosa?

— Gróf. Páholyomba.

Sugár. Hihetőleg dühössen tapsolni?

Gróf. Nem! füttyölni! —

Sugár. (*megragadja.*) Füttyölni? Szerenámát leányomat? Azt nem fogod.

Gróf. De fogom.

Sugár. (*őt az E sülyedőre szorítja.*) Azt nem fogod!

Gróf. És ki tiltja meg?

Sugár. (*teljes erejéből.*) Én!

Gróf. Nevetség!

Sugár. Meglátjuk! (*már a' sülyedőre szoritotta 's lábával toppant.*) —

— Gróf. (*a' megindult sülyedőn elsülyed.*)
mi ez? Hah, kárhozat! én sülyedek! — Megörült az ur?

Sugár. Alázatos szolgálja, szolgálja! jó mulatást kívánok az alvilágban. — Füttyöréssz a' mennyi tetszik ott alant, ha kedved van.

Igazgató. (*Fnél.*) Ugyan csendesség, már egyszer az álfalak megett.

Sugár. Szives örömmel. — (*hozzá siet.*)
Hogy megy a' dolog a' színen? szépen, angyali módon. — Most jó az elválás. —

5-ik. JELENÉS. Serena. Sugár. Fürgen cz.
Igazgató.

Serena. *Az álfalnál megjelen]'s az A színtre vissza kiált.*) Él j boldogúl, szívemnek kedvese! (*tapsolás.*)

Sugár. Brávo, brávo! te nagy vagy gyermekem!

Serena. Hallotta atyus, mint megtapsoltattam; de hogy megviseli ez az embert. — A' torkom kiszáradt! —

Sugár. (*egy kis palaczkot húz ki zsebéből.*) Azt én tudom. Itt Serenkám, igyál. Olajozd-meg talentumodat, tüzel-fel művészi lángodat. —

Igazgató. (*előlép.*) Jelesen! művészileg viselte magát! kisasszony. — Meg kell vellanom

hogy annyi kifejezést olly sok igazságot, illy gyenge korában —

Sugár. 16, és három negyed éves —

Igazgató. Haladjon kegyed, és akármely színpadnak diszére fog válni. — Csak kimélje erejét a' végjelenetre. —

Sugár. Ne féltse őt! — Miért volna neki olly atyja, ki 37 évig — de vigyázz, ne töröld le arczodról a' festéket ha ölelkezel

Serena. Most hajamat kell kibontanom, a' jövő jelenésben szét lengő fürtök kellenek.

Sugár. (*kontyát kibontja.*) Várj, várj! (*az igazgatóhoz.*) Lássá, mind saját haja.

Serena. Vigyázzon atyus, ne cibáljon olly nagyon.

Sugár. (*mutatja neki a' virág füzért.*) Lásd, ez neked van szánva!

Rendező. (*Sietve.*) Kisasszony, a' vég-szava —

Serena. (*Az álsalak között ismét az A színre siet.*) Tehát ismét láthatlak bú barátom?

Sugár. Brávo! Már ismét benne van a' vágásban. — (*Fürgenezhez, kinek a' virágfüzért nyújtja.*) Édes Fürgencz! Vedd! tudod már — nó hisz' érted — a' színház' javára. — Marsch! (*sug Fürgencznek, az elmegy.*)

6-ik JELENÉS. Sugár. Igazgató. Pók.

Igazgató. (*figyelve.*) Hah! mi volt az semmitsem hallottak, úgy tetszik mintha füttyöltek volna.

Sugár. Isten mentsen! Óh az a' darabot illeti! — No nézze csak, hogy' halványulaz író.

Pók. Hallották? Ugy tetszik mint ha —

Igazgató. Fűtyöltek volna. — Fájdalom nekem is úgy tetszik. —

Pók. Bizonyosan valamit beleszóttek a színészek: jó isten, hogy is játszanak azok az emberek. (*zajos taps.*)

Sugár. Hallja, hogy tombolnak, hogy ordítanak; leányom megmenti a' darabot. (*pókhoz.*) Ez az ájulási jelenés. — Látja ön, hogy leányom csippentés nélkül is tud ájulni. Óh te büszkesége atyádnak! —

Pók. (*Egy álfalhoz dülve hallgatta.*) Valóban, legmerészebb reményeimet felül múlja.

Igazgató. (*Sugárhoz.*) Most egy pár szót önnel, érdemes, és nagyratsztelt Sugár ur. — Reménylem, hogy olly mély szini ismeretű értelmes úri emberrel hamar megegyezhetek. — Önnek leányát szeretném felfogadni.

Sugár. Az nagyon természetes. — Látja már milyen gyöngy leány az? Oriási csemete!

Igazgató. Ön ma reggel 200 forintot kért.

Sugár. Nem, drága igazgató ur! 800-at (*félre.*) Ahá! már hálóba kerül. — De várj, mert megizzasztalak. —

Igazgató. Igen, de utósó kívánsága 200 ft. volt, tisztán emlékezem reá.

Sugár. Igen, első kívánságom 800 ft. volt, mégaz előtt, érti, még az előtt — érte' szó' jelentését? az előtt?! (*tapsolás.*) Hallja, hallja! Mielőtt (*tapsolás.*) ez rendkívüli: de miután! — Igazgató ur! én sirok örömben. Atyai ér-

zelmem könyekben olvad fel. — Szó sem lehet a' 200 ftról. —

Igazgató. Ám legyen hát 800 ft!

Sugár. Már elébb nyilvánítam, hogy 800 ftot kívántam az előtt — de illy fényes diadal után —

Igazgató Csak nem fog többet kívánni?

Sugár. Fogok! — Igen; nagy-rendkívül ferfiú, én fogok. — (*erősebb tapsolás*) Hallja azt a' botránkoztatást? 1200 fton alól lehetetlen! —

Igazgató. 1200 ft! Ugyan fontolja meg — —

Sugár. És öt forintjátékdíj! (*zajosabb taps*) Hallja mind inkább bolondulnak. —

Igazgató. De —

Sugár. Csapjon fel! Férfiú, csapjon fel! mert minden taps száz forintjával többbe kerül.

Igazgató. (*sietve.*) Legyen! Tehát 1200 ft évdíj és öt forint játékdíj! —

7-ik JELENÉS. Előbb. Gróf Fényhalmi.

Gróf. (*porosan felvándzorog a' D. lépcsőn.*) Valahára kitalálok abból az átkozott tömkelegből.

Igazgató. Jó isten! hát honnét jó kegyed?

Gróf. Hinné kegyed! Ez a' kárhozatos ember, egy sülyedőbe buktatott, és ott lent tévelyegtem.

Sugár. Mint Papageno, a' bölcsesség' földalatti templomában. — Nem igen szép ottlen?

Gróf. De nem fog diadalmaskodni, még nincs vége a' darabnak, és mindent megkísértek, hogy kifütyöltessék. (*el akar.*)

Pók. (*feltartóztatja.*) Tehát csak ugyan igaza volt Sugárnak, hogy ön ellenségem?

Sugár. Eressze! már ő nekünk nem árt. — (*taps*) Hallja, hogy tombolnak? (*látszik mint hátrálnak a' színészek az A' színpadon, és a' vég bókولاتot teszik.*)

Igazgató. (*dicsőülten*) A' függöny le-gördül, a' darab tetszett!

Gróf. Lehetséges-e?

Pók. Ez nekem nagy diadal!

Sugár. És nekem gondolnám! —

8-ik JELENÉS. Előbbiek. Serena. Színészek. Színésznők Gép művesek. 'sat. Fürgencz.

Mind. (*szerencsét kívánva tola-kodnak Se-rena körül*).

Serena. (*örömmel*) Atyám! kedves atyus! milly öröm! én tetszettem!

Sugár. Jer keblemre, te ragyogó sugár-fény! Jelenkorunk' büszkesége!

Gróf. (*félre*) Il faut faire bonne mine au mauvais jeu!

Fürgencz. (*hizelgve közelít Serendhoz, és kezet csókol*). Oh! ah, kisasszony! kegyed kívívtá! de azt én előre tudtam. —

Pók. Engedje-meg drága gyermek, hogy megöleljem: Kegyed nagy szerencsével fogá fel

költeményem' szellemét. (*homlokát megcsókolja*).

Sugár. Öleld-meg költő! Neki köszönöd babérodot! — Mi volna nélküle darabod? — És csak öt forint játékdíj! — Öt rongyos forint! — Ha az Igazgató becsületes ember, önkényesen tizedet ad: — mondom — önkényesen! — (*Zaj, taps, kihívás az álfalak megett*).

Pók. Hínak, a' költőt híjják.

Sugár. (*oda hallgat*) Hibázik angyalom. Leányomat híjják. A' költő eszébe sem jut senkinek! Helyet a' színen. Hínak Serenam! Jer, kivezetlek!

Mind. Ön?

Sugár. Tudni való! Hát nem vagyok-e én atyja? egy perui dobos öltözetében? (*zseb-kendőjét kiveszi, és kendőzi magát*) Most sors! rád bizom magam!

Igazgató. Isten neki! helyet! húzzátok fel a' függönyt!

Sugár. (*leányát az A színpadra viszi és, meghajtja magát*) Ezen est, legszebb napja élettemnek! (*ismét előjő, 's leányát egész a' sugólyukig vezeti*) Válogatott közönség! összesége az ízlésnek és műveltségnek, műismerő lakosai anyavárosomnak! — Hallják mint tapsolnak amott! — Óh! bár e' színháznak, még egy viszhangja volna! — Mindent elkövetnék, hogy e' viszhang öröömre szólljon! Ostromlám ama' viszhangot! És csak a' mélyen tiszt-

telt műértő közönségtől függne: Valljon méltán
 elmondhatnám-e: „Még is kivívtam!“ —
 (e' beszéd' folytában mind az álfala mellé
 vonultak, és az **A** színre néztek,
 úgy, hogy csak *Sugár*
 és *Serena* állnak
 elöll).

A függöny legördül.

V é g e

- D., Karfával készített lépcsőzet, melly az alsó gépezethez vezet.
- E., Sülyedő gép, melyen Fényhalmi gróf le-sülyezteték.
- F., Fallal elzárt első álfala az **A** színpadnak, mellyről egy ajtó vezet a' színre.
- G., Az **A** színpad' előtére, hol a' közönség tapsol.
- H., Ajtók a' színészek' öltöző szobáikhoz.
- I., Közlekedés a' néző-helyel.

R u h á z a t.

Sugár. Magyar hajdú nadrág, ószerű mel-lény. Vastag fehér nyakkendő, valami asszonyi kantus nemű hálóköntös, mellynek dereka, csak nem háta' közepén van. — Fején tarka kendő. — Később barna kopott kabát — ko-pott köcsög forma kalap. —

Az 5-ik Felvonásban: Igen bő test-szin tricot, perui köntös. — Fején czifra tol-lak. A' tricotban zseb, melyben arczfestéke, pa-laczkja, és nyulfarka van. —

Serena. Egyszerű fejér ruha. Az első felvonásban kis kötényke, utóbb kalap, és nagy kendő. —

Az 5-ik Felvonásban: Fehér perui öl-tözet, ezüstel himezve, fején fejér marabout tol-lak, és fénylő nap. —

Fényhalmi gróf. Divatos csinos öltözet.
 Bájjölgyi Irma. Veres bársony felru-
 ha prémmel. — Zacsó. Szembeszökő színű
 Shawl. Kalap, paradicsom madár tollal. —
 5-ik Felvonásban, mint Serena.

Pók. Hosszú fekete felső kabát, egészen
 begombolva. — Nagy fekete nyakkendő. Pan-
 talon, pápaszem, kalap, pálcza, Jókora burnot
 szelencze. 5-ik Felvonásban: Átilla dol-
 mány.

Igazgató, }
 Rendező, } *a' mint tetszik*

Színészek, }
 Némaszemélyek, } *eleinte a' hogy tet-
 szik. — Ötödik
 Felvonásban: részint perui harczosoknak,
 részint papoknak: részint napszűzeknek, részint
 perui népségnek.*

Keserü, A' la jeune france. Nagy barkó
 és csinos bajusz; Hajai a la Vilhelm Tell! 'sat. —

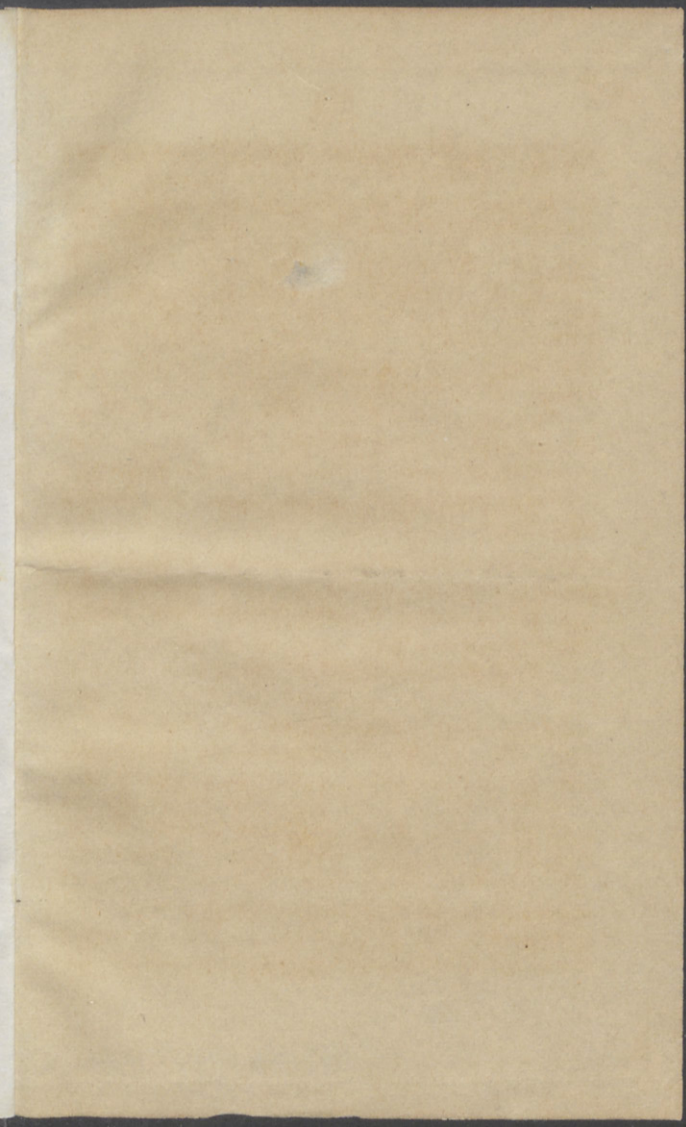
A' többi a' dologból következik. —

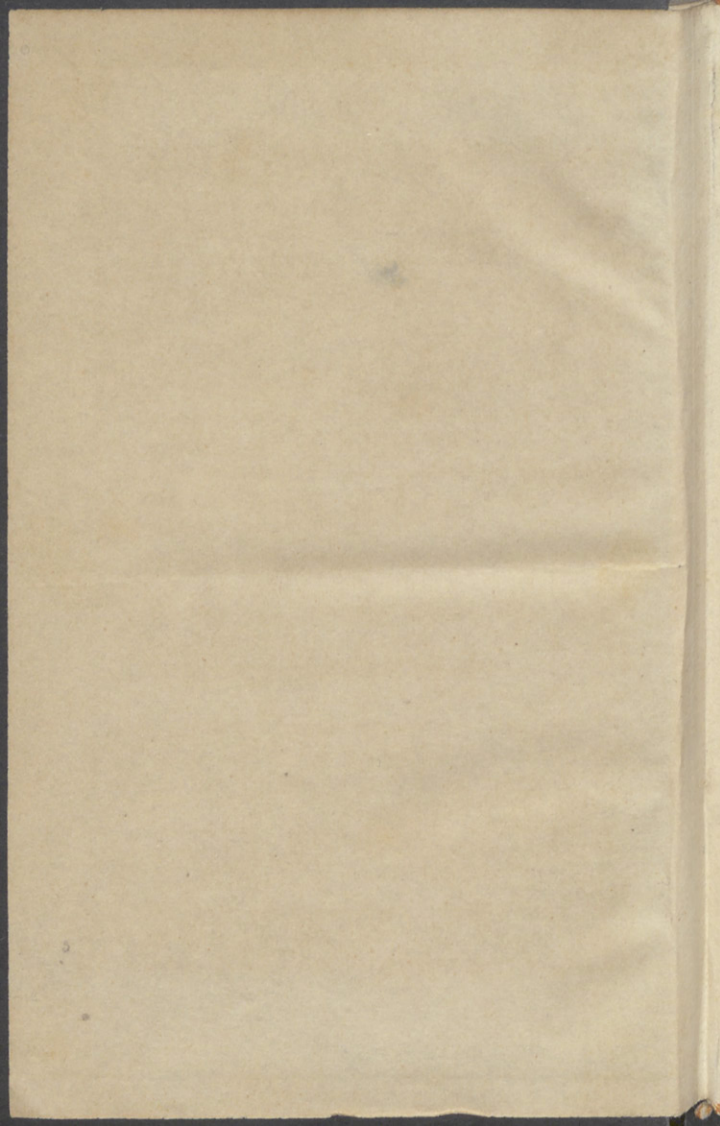
E' dolgozat' eredetijé: „Lepère de la
 debutaute“ 1837-ik October, 28-ikán, Páris-
 ban először adatott, a' des Varietés szinpadon,
 olly tetszéssel, hogy több hónapig naponkint
 ismételtetett. És a' Varietés színház, melly leg-
 nevezeteseb komikusai Brunet, Potier, Odry
 távozásuk miatt érdekét egészen elveszté, e' da-

rab által előbbi hitelét egészen vissza nyerte — Vernet pedig, mint Gaspard (Sugár) azóta a' francia főváros' legkedvesebb komikusai közé számittatik.

A' magyar fordító, átdolgozásában, igyekezett a' karakterekbe, a' magyar színi életből vett lelkületet önteni; a' pesti magyar szinpadi több rendbeli és sűrű ismétléskor nyilvánított tapsa a' közönségnek, a' dolgozat iránti leglelkesebb részvétet bizonyítja, 's hihető, hogy ha az előadás, a' tárgy' elevenségéhez képest, elég öszszevágó leend; e' vígjáték akármely más magyar szinpadon is tartós szerencsére számolhat.

720252

720252

